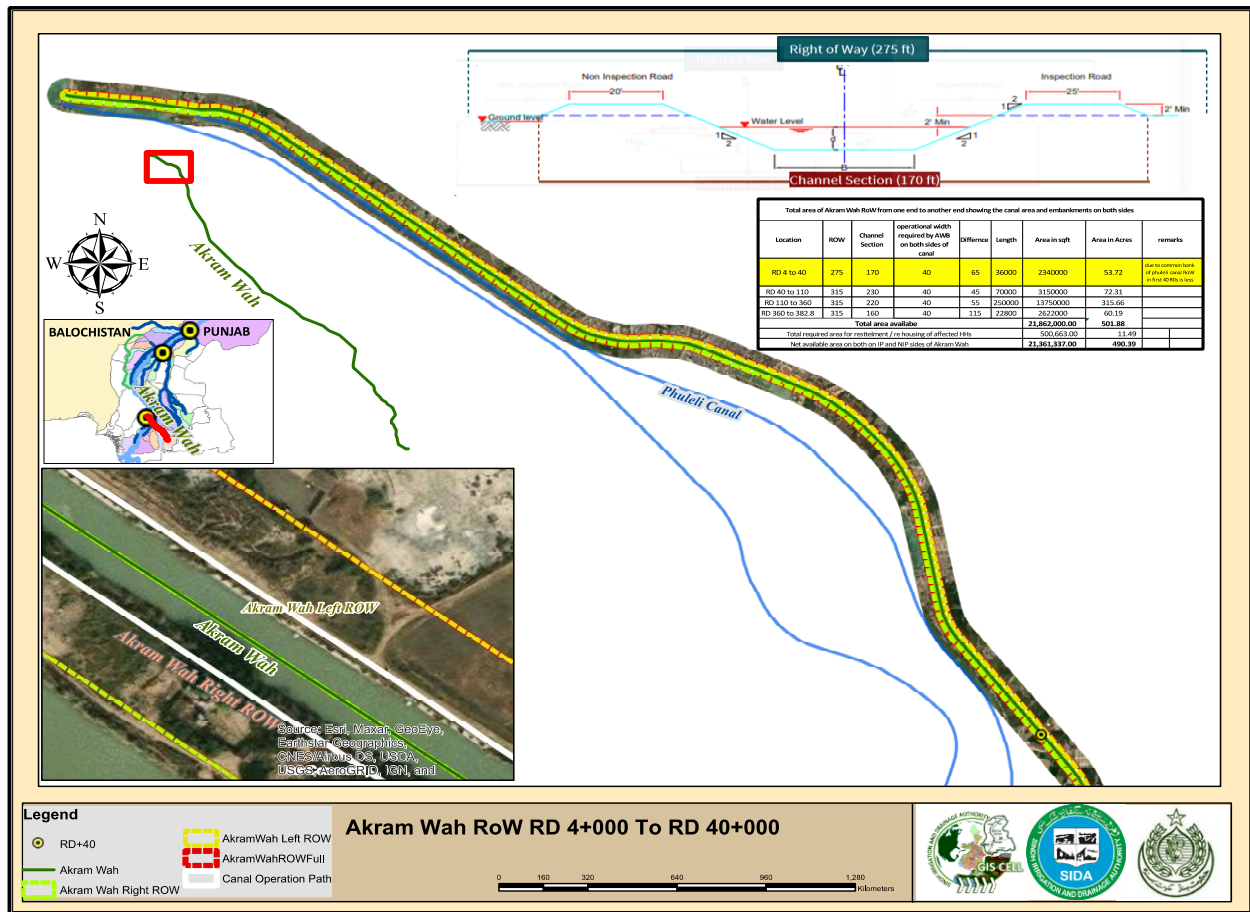

سنڌ واٽر اينڊ ايگريڪلچر ٽرانسفارميشن (سوات) منصوبو

اڪرم واھ جي بحالي (ذيلي منصوبو)

سماجي ۽ ٻيهر آبادڪاري جي انتظامڪاري جو منصوبو (سوشل اينڊ ريسٽولمينٽ مينيجمنٽ پلان)

نظرثاني ٿيل ۽ حتمي (سنڌي ترجمو)

سنڌ اريگيشن اينڊ ڊرينيج اٿارٽي (سيڊا)

سنڌ حڪومت، پاڪستان

5 آڪٽوبر 2022

پروجيڪٽ جي تاريخ

سنڌ ايريگيشن اينڊ ڊرينيج اٿارٽي (سيڊا) عالمي بئنڪ جي مالي مدد سان سنڌ واٽر اينڊ ايگريڪلچر ٽرانسفارميشن (سوات) پروجيڪٽ تيار ڪيو آهي. جنهن جا ڇهه حصا آهن: پهريون حصو واٽر ريسورس مئنيجمينٽ ۽ آبپاشي پاليسي ۽ اداري سڌارن لاءِ مدد؛ ٻيون حصو واٽر سروس پهچائڻ؛ ٽيون زرعي ترغيب ۽ سيٽپڪاري، چوٿين حصي ۾ پروجيڪٽ ڪوآرڊينيشن ۽ مانيٽرنگ سپورٽ، پنجين حصي ۾ زرعي ۽ خوراڪ جي هنگامي بحالي؛ ڇهين حصي ۾ هنگامي حالتن ۾ عملي رد عمل شامل آهن سوات پروجيڪٽ جو بنيادي مقصد وسيع آبپاشي نظام ۽ بهتر پاڻي جي وسيلن جي انتظام ذريعي سنڌ صوبي جي زراعت ۽ ڳوٺاڻي معيشت کي فروغ ڏيڻ آهي. پروجيڪٽ سنڌ حڪومت کي زراعت ۾ بنيادي تبديلي آڻي پاڻي جي انتظام ۽ واٽر سروس جي فراهمي ۾ بهتري آڻڻ جا مجموعي مقصد ماڻڻ ۾ مدد ڪندو.

. اڪرم واھه ڪينال جي تجويز ڪيل بحالي بئين حصي تحت هڪ سب پراجيڪٽ آهي ۽ ٽيڪنيڪل ڊيزائن جي اڳڀرائي واري مرحلي ۾ آهي. اڪرم واھه مجموعي طور سوات پروجيڪٽ جا مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ تمام ضروري آهي ڇاڪاڻ ته اهو موجوده بندن ۽ ڪنڪريٽ لائيننگ کي بحال ڪري ۽ هائيڊرالڪ ڍانچي کي تبديل ڪري ڪئنال جي آبپاشي جي وهڪري کي (3 هزار 7 سو 14 ڪيوسڪ) تي بحال ڪندو. اڪرم واھه ڪينال جي ڪل ڊيگهه 116 ڪلوميٽر يا 382 آر ڊيز آهي. تجويز ڪيل بحالي ڪمن ۾ هيٺيان ڪم شامل آهن:

(i) موجوده خراب ٿيل ڪئنال لائيننگ کي ختم ڪرڻ ۽ نيڪال ڪرڻ (59 ڪلوميٽر؛ آر ڊي 0 کان آر ڊي 194)

(ii) حيدرآباد سٽي ذريعي ريتئيننگ وال جي تعمير (11 ڪلوميٽر؛ آر ڊي 0 کان آر ڊي 36)

(iii) زميني واھه جي ري-پروفائونگ (48 ڪلوميٽر؛ آر ڊي 36 کان آر ڊي 194)

(iv) بندن کي وڌائڻ ۽ مضبوط ڪرڻ (58 ڪلوميٽر؛ RD 194 کان پڇڙي تائين)

(v) واھه جي سار سنڀال لاءِ انسپيڪشن پاٽ (آئي پي) ۽ نان انسپيڪشن پاٽ (اين آئي پي) جي بحالي

(vi) 4 ڪراس ريگيوليٽر، 13 هيڊ ريگيوليٽر ۽ 1 اسڪيپ ڍانچن جي تبديلي

(vii) 8 سائفنز جي بدلي، موجوده منظور ٿيل پمپ هائوس، پل جو حفاظتي ڪم، پيئرز ۽ ڊيڪ سليب جي موجوده پري اسٽريس ٿيل ڪنڪريٽ پلن جي

(viii) بدين ۾ انسپيڪشن بنگلي ۽ آفيس جي فرنيشنگ، تندو محمد خان ۾ انجنيئر جي آفيس ۽ اسٽاف ڪوارٽرز جي تعمير

اڪرم واھ ڪئنال جي ڪل ڊيگهه 116 ڪلوميٽر آهي، جيڪا حيدرآباد، تندي محمد خان ۽ بدين جي ضلعن مان وهي ٿو. اڪرم واھ وٽ 315 فوٽ ويڪرو ساڄي طرف (رائيٽ آف وي) آهي، جنهن ۾ هڪ تمام گهڻو تنگ ڪوريڊور آف امپيڪٽ (سي او آء) آهي جنهن جي تعمير ۽ آپريشنل مقصدن لاءِ پروجيڪٽ جي ضرورت آهي (ڏسو تصوير 1.1). رائيت آف وي واھ جي ٻنهي بندن جي ٻاهرئين پير کان ٻاهر حڪومت جي ملڪيت واري زمين جي هڪ پٽي آهي، جڏهن ته ڪوريڊور آف امپيڪٽ رائيت آف وي جي اندر آهي، پر رائيت آف وي جي ڪل ڊيگهه 160 کان 230 فوٽ تائين مختلف آهي. اڪرم واھ جي پهرين 40 آر ڊيز وٽ هڪ گڏيل ڪنارو آهي جنهن جي ڀرسان آبپاشي ڪئنال آهي، ان ڪري ان جي ويڪر گهٽ رائيت آف وي (يعني 275 فوٽ) آهي. آر ڊي 40 کان، اڪرم واھ رائيت آف وي ويڪر (315 فوٽ) آهي. رائيت آف وي ۽ ڪوريڊور آف امپيڪٽ بابت وڌيڪ تفصيل باب 5 ۾ پيش ڪيا ويا آهن (تصوير 5.1)

بئنڪ سان اڳئين آپريشن جي حصي جي طور تي، سيڊا آڪٽوبر 2020 ۾ اڪرم واھ سب پراجيڪٽ لاءِ ابتدائي آبادڪاري ايڪشن پلان تيار ڪيو، ورلڊ بئنڪ OP 4.12 جي آبادڪاري واري پاليسي تي عمل ڪندي. ريپ جي مطابق، اندازي مطابق 19.47 ايڪڙ خانگي زمين جي تعمير ۽/يا موجوده هائيڊرالڪ ڍانچن کي تبديل ڪرڻ لاءِ گهربل هئي. ان کان علاوه ريپ رپورٽ ڪئي 788 غير رسمي گهرن جي موجودگي / حددخلين جي سرڪاري زمين تي رهندڙ (سي او آء) اندر. انهن غير رسمي آبادگارن/ حددخلين جي سڃاڻپ ريپ ۾ ڪئي ويندي، آخرڪار منصوبي جي ڪمن لاءِ ٻيهر آباد ٿيڻ جي ضرورت پوندي. بهرحال، هي ابتدائي ريپ ڪڏهن به پيش نه ڪيو ويو يا بينڪ طرفان منظور/ڪليئر ڪيو ويو. اڪرم واھه ڪينال جي بحالي سوات پروجيڪٽ جي نتيجن جي مجموعي مقصدن لاءِ اهم آهي.

1.2 سنڌ صوبي ۾ اڪرم واهه ۾ اينٽي انڪروچمينٽ ڊرائيو (اي اي ڊي)

اڪرم واهه سب پراجيڪٽ جي تياري دوران، سنڌ هاءِ ڪورٽ 18 جنوري (2021) تي آبپاشي کاتي کي حڪم ڏنو هو ته سڄي صوبي ۾ 30 جون 2021ع تائين آبپاشي کاتي جي زمينن تي قبضا ختم ڪيا وڃن. اڪرم واهه جي 116 ڪلو ميٽرن مان شروعاتي 100 ڪلوميٽرن کي لاڳاپيل ضلعي انتظاميه پاران آبپاشي کاتي ايريا واٽر بورڊ (AWBs) ۽ صوبائي قانون لاڳو ڪندڙ ادارن جي ذريعي آپريشن ذريعي حددخلين کي صاف ڪيو ويو ۽ اپريل 2021 تائين روڪيو ويو، سيدا جي مهرباني جنهن سنڌ ڪابينا کي درخواست ڏني.

آبپاشي کاتي اي اي ڊي جي مخالفت ڪئي، ڇاڪاڻ ته ان جو سخت اثر واهن جي ڪناري تي رهندڙ غريب ماڻهن تي پوندو. آبپاشي کاتي دليل ڏنو ته ان کي آپريشنل مقصدن لاءِ مڪمل رائيٽ آف وي جي ضرورت نه هئي. 20 مارچ 2021 تي، سنڌ ڪابينا آبپاشي کاتي کي هدايت ڪئي ته هو پنهنجي ضرورتن جو جائزو وٺي ان جي آپريشنل ضرورتن جي بنياد تي انهن گهرن کي رجسٽرڊ ڪري جيڪي اي اي ڊي کان متاثر ٿيا هئا، ۽ پوءِ حڪومت اضافي زمينن کي استعمال ڪندي بي گهر ٿيل گهراڻن کي آباد ڪرڻ لاءِ استعمال ڪندي. آبپاشي کاتي جي درخواست جي بنياد تي، سنڌ هاءِ ڪورٽ اپريل 2021 ۾ حددخلين کي ختم ڪرڻ واري آپريشن کي روڪڻ جي منظوري ڏني ته جيئن سنڌ حڪومت ان عمل کي بهتر طريقي سان منظر ڪرڻ ۽ سماجي اثرن کي گهٽائڻ جي اجازت ڏني وڃي خاص طور تي غريبن لاءِ جن وٽ رهڻ جي متبادل جڳهه نه هئي.

سنڌ ڪابينا جي حڪم جي تعميل ۾، آبپاشي کاتي ۽ سنڌ جي روينيو کاتي بعد ۾ سنڌ ڪابينا لاءِ هڪ رپورٽ تيار ڪئي جنهن ۾ آبپاشي کاتي جي ضرورتن لاءِ ضروري علائقن جي نشاندهي ڪئي وئي (آپريشنل رائيٽ آف وي يا ڪاريدور آف اميڪٽ) وارن علائقن کان ٻاهر. ۽/يا رائيٽ آف وي جي اندر ۾ ڪاريدور آف اميڪٽ کان ٻاهر، جيڪو حددخلين واري آپريشن متاثر ٿيل گهرن جي آبادڪاري لاءِ دستياب ٿي سگهي ٿو. رپورٽ ۾ اشارو ڪيو ويو ته حددخلين کي ختم ڪرڻ واري آپريشن جي متاثر ماڻهن جي آبادڪاري لاءِ ڪافي زمين موجود هئي (ڏسو باب 5). سنڌ حڪومت هن وقت سڄي صوبي ۾ حددخلين واري آپريشن جي متاثر گهرن جي منظر آبادڪاري لاءِ پاليسيون ۽ طريقا تيار ڪري رهي آهي.

1.3 حددخليون ختم ڪرڻ واري مهر جو ورثو ۽ اصلاحي ايڪشن پلان

عالمي بئنڪ ان جبري بي گهر ڪرڻ واري ڪارروائي تي خدشن جو اظهار ڪيو، جيڪا پروجيڪٽ جي تياري دوران اڪرم واھ ڪينال جي رائيٽ آف وي ۾ ٿي. بئنڪ بعد ۾ سيدا کي چيو ته مناسب اصلاحي قدم ۽ نقصان جي گهٽتائي واري عملن ذريعي اڳ ۾ پروجيڪٽ جي بي گهرين کي حل ڪري، جنهن بعد ۾ سيدا کي چيو ته اهي اڳ پروجيڪٽ جي ورثي کي مناسب سڌاري قدم ۽ گهٽتائي واري عملن ذريعي حل ڪري. سيدا جلدي هڪ مقامي صلاحڪار کي پرڻي ڪيو ۽ حددخليون کان پوءِ جي صورتحال تي هڪ مطالعو ڪيو ۽ ڊسمبر 2021 ۾ حددخليون جي ورثي جي مسئلن کي ٻيهر ترتيب ڏيڻ لاءِ هڪ مسودو اصلاحي ايڪشن پلان (ڪيپ) جمع ڪرايو. بئنڪ ڪيپ جو جائزو ورتو ۽ بعد ۾ سيدا کي صلاح ڏني ته ڪيپ کي اپڊيٽ ڪرڻ لاءِ OP 4.12 مقصدن ۽ ضرورتن جي تعميل لاءِ. بينڪ مشوري نوٽ لاءِ پڇيو ويو.

(i) وڌيڪ جامع فيلڊ سروي ۽ بيس لائين ڊيٽا، جنهن ۾ AED کان اڳ ۽ بعد واري صورتحال بابت اسٽيڪ هولڊرز جا انٽرويو، ۽ زمين جي حصول کان متاثر ٿيندڙ گهراڻن سميت.

(ii) گم ٿيل اثاثن ۽ معاوضي جي بدلي جي شرحن لاءِ جائز يونٽ جي شرح

(iii) نقد معاوضي کان سواءِ آبادڪاري جا اختيار/مدد ۽ خدمتون

(iv) رهڻي/معيشت کي بهتر سمجهڻ حددخليون کان اڳ ۽ پوءِ واري صورتحال

(v) ڊگهي مدي واري معيشت جي تربيت ۽ غير نقد امدادي پروگرام ڪمزور خاندانن/خاص طبقي لاءِ

(vi) ڪيپ تي عمل درآمد لاءِ ادارتي انتظامن تي وضاحت، بشمول ٽئين پارٽي آڊٽ يا آزاد نگراني

1.4 حد دخلين واري مهر جا اثر گهٽ ڪرڻ لاءِ متفهم پاليسي جي نقطن تي عمل، معيشت جي بحالي

حالتن کي نظر ۾ رکندي، سيدا حد دخلين واري مهر جي اثرن کي گهٽائڻ، حد دخلين ۽ پروجيڪٽ کان متاثر ماڻهن جي معيشت جي بحالي، ۽ منصوبي ۾ زمين جي حصول ۽ غير ارادي طور تي آبادڪاري ۾ هيٺين اصولن ۽ عملن کي اپنائڻ تي اتفاق ڪيو:

(i) سماجي ۽ ٻيهر آبادڪاري جي انتظام جو منصوبو اڪرم واهه پراجيڪٽ جي 315 فوٽ اصل رائيٽ آف وي ۾ ايندڙ سمورن گهراڻن کي ڍڪيندو، انهن جي ڪوششن کي صرف انهن تائين محدود ڪرڻ جي بجاءِ جيڪي اڳ ۾ ڪوريدور آف امپيڪٽ اندر واقع هئا. هن ۾ شامل آهي پوري 116 ڪلوميٽر ڊگهائي ۽ جيڪي امڪاني طور تي منصوبي جي تعمير دوران زمين جي حصول کان متاثر ٿي سگهن ٿيون.

(ii) غير رسمي آبادگارن ۽ ٻين لاءِ مستقبل جي زمين جي قبضي کان متاثر ٿيڻ وارن لاءِ آبادڪاري ۽/يا هائوسنگ اپ گريڊ تي ڌيان ڏيڻ ۽ اضافي سروي.

(iii) آبادڪاري جي اختيارن، مدد ۽ خدمتن تي اسٽيڪ هولڊرن سان صلاح

(iv) زمين ۽ گهر ٿيل اثاثن جي ٻين قسمن جي بدلي جي شرح تي معاوضو ۽ متاثر خاندانن جي آبادڪاري

(v) منصوبي کان متاثر ٿيندڙن لاءِ ڳوٺاڻي معيشت جي بحاليءَ لاءِ غير نقد امداد ۽ تربيت

(vi) ٽئين ڌر جي نگراني ۾ ڪيپ، آبادڪاري جو انتظام ۽/يا هائوسنگ اپ گريڊ، معيشت جا پروگرام.

(vii) ايس ايم آر پي لاءِ ماهرن جي پينل جي فراهمي، خاص طور تي ڪيپ تي عمل درآمد، منصوبي جي حساس نوعيت جي ڪري حفاظتي نگراني جي هڪ ٻي ڀرت جي طور تي.

مجموعي طور تي، سيدا حد دخلين کي هٽائڻ واري مهر سبب مسئلن کي حل ڪرڻ ۽ سڀني متاثرين جي مستقبل جي آبادڪاري ۽ معيشت لاءِ قدم کڻڻ لاءِ مڪمل واعدو ڪري ٿو، بشمول خطرن ۽

اثرن سان لاڳاپيل زمين جي قبضي ۽ جسماني ۽ معاشي بي گهر ٿيڻ سان، انهن جي معيشت ۽ زندگي جي معيار کي بهتر بڻائڻ جي ڪوشش ۾. يا گهٽ ۾ گهٽ انهن کي بحال ڪرڻ لاءِ حقيقي اصطلاحن ۾، ورلڊ بئنڪ OP 4.12 جي مطابق پراجيڪٽ کان اڳ واري سطح تي

1.5 ايس ايم آر پي جو دائرو ۽ مقصد

سيڊا ۽ بئنڪ جي وچ ۾ وڌيڪ بحثن جي نتيجي ۾ آخرڪار هن سماجي ۽ آبادڪاري مينيجمينٽ پلان (ايس ايم آر پي) کي اپنائڻ جو سبب بڻيو، مجموعي طور تي ضم ٿيل منصوبن جي طور تي (الف) منفي سماجي اثرن کي منهن ڏيڻ لاءِ، جنهن ۾ پروجيڪٽ کان اڳ AED ورثي جي بي گهر ٿيڻ/آبادڪاري؛ AED (ب) متاثر ٿيل ماڻهن لاءِ هائوسنگ اپ گريڊ ۽ معيشت ۾ واڌارو؛ ۽ (ج) منصوبي جي تعمير دوران زمين جي حصول ۽ ٻين منصوبي سان لاڳاپيل غير ارادي طور تي آبادڪاري جي ضرورتن جو رويو.

CAP تحت اصلاحي قدم به طرفي اپروچ آهن - پهريون، بحاليءَ جا قدم جن ۾ گهر ٿيل اڏاوتن جو معاوضو، ۽ ٻيو، AED خاندانن جي هائوسنگ کي اپ گريڊ ڪرڻ سنڌ حڪومت جي گهٽ قيمت هائوسنگ بينچ مارڪ جي معيار مطابق. اڳيون OP4.12 تحت گهريل قدامت ۽ حقدار آهن پراجيڪٽ تحت زمين وٺڻ ۽ منتقلي جي ناڪاري اثرن کي منهن ڏيڻ لاءِ، جڏهن ته بعد ۾ گهٽتائي جا حقدار نه آهن، پر SIDA کان وڌيڪ ترقياتي مدد لاڳاپيل آبادي کي سندن زندگين جي حالت کي بهتر ڪرڻ لاءِ. اميد آهي ته ڪيپ جي تحت نقد معاوضو AED متاثر ماڻهن کي انهن جي زندگين جي حالتن کي انهن جي اڳوڻي AED جي حيثيت ۾ بحال ڪرڻ ۾ مدد ڏيندو. هائوسنگ اپ گريڊيشن ۽ معيشت جي بهتري سان ماڻهن جي سماجي ۽ اقتصادي حالت ۾ وڌيڪ بهتري ايندي

اهڙيءَ طرح، ضم ٿيل SRMP ۾ ورثي جي مسئلن کي حل ڪرڻ لاءِ ڪيپ شامل آهي، ROW کان ٻاهر زمين وٺڻ لاءِ RAP ۽ RoW جو باقي 16 ڪلوميٽر AED کان متاثر نه ٿيو، ۽ معيشت ۾ واڌارو ۽ سڀني متاثر ماڻهن لاءِ مدد ته جيئن ماڻهو آخرڪار بهتر ٿي سگهن. - پوسٽ پروجيڪٽ جي دور ۾ بند. SIDA لاءِ، اڪرم واهه جو تجربو ”سنو عمل“ جا مثال ۽ پائلٽنگ فراهم ڪندو ته ڪيئن غير رسمي AED/ماڻهن جي آبادڪاري هڪ منظم شڪل ۾ ٿي سگهي ٿي. هن SRMP کي نظر ثاني ڪئي ويندي، اپڊيٽ ڪيو ويندو ۽/يا هڪ متحرڪ عمل جي طور تي اڪرم واهه سبب پروجيڪٽ جي عملدرآمد دوران ۽ جڏهن ضرورت هجي بينڪ جي رضامندي سان

1.6 ايس ايم آر پي جو خاڪو

ايس ايم آر پي 9 بابن تي مشتمل آهي. هي باب (باب 1) منصوبي جي تاريخ ۽ حوالي سان بيان ڪري ٿو، خاص طور تي AED، ۽ SRMP جا مقصد ۽ خاڪو. باب 2 AED جي بي گهر ٿيڻ، طريقيڪار، بيس لائين مردم شماري/سروي ۽ متاثر ٿيل ماڻهن جي سماجي-اقتصادي پروفائلز سان لاڳاپيل مناسب محنت پيش ڪري ٿو. باب ۾ 16 ڪلوميٽر ڊگھائي ROW ۽ منصوبي جي اڏاوت لاءِ مستقبل ۾ لينڊ ونڻ جي بنيادي ڊيٽا جا مختصر تفصيل پڻ شامل آهن. باب 3 مختلف اسٽيڪ هولڊرز سان منصوبابندي جي مرحلي ۽ مناسب محنت واري عرصي دوران منعقد ڪيل مشاورتي گڏجاڻين تي بحث ڪري ٿو. باب 4 ۾ موجوده قانوني فريم ورڪ، خال جي تجزيي، ۽ پروجيڪٽ جي حقداريءَ جي ميٽرڪس جو جائزو شامل آهي. باب 5 CAP، RAP/PFP لاءِ تجويز ڪيل انتظامي قدمن کي پيش ڪري ٿو زمين جي حصول ۽ معيشت ۽ تربيت لاءِ عملدرآمد جي انتظامن/تنظيمي ڍانچي تي باب 6 ۾ بحث ڪيو ويو آهي. باب 7 شڪايتن جي ازالو جو طريقو پيش ڪري ٿو. قيمت ۽ بجيت، بشمول قدر ۽ يونٽ جي شرح، باب 8 ۾ پيش ڪئي وئي آهي. باب 9 SRMP لاءِ M&E سسٽم پيش ڪري ٿو. اڪرم واهه هڪ ”پائلٽ“ جي حيثيت سان سنڌ حڪومت کي غير رسمي آبادگارن سان ڊيل ڪرڻ واري مجموعي آبادڪاري جي عمل بابت آگاهي ڏيندو ۽ تجربو کي بعد ۾ سڄي صوبي ۾ استعمال ڪندو.

باب 2 AED وراثت، منصوبي جو اثر ۽ بيس لائين

2.1 تعارف

هن باب ۾ احتياطي تدبيرن جي مقصدن، طريقيڪار ۽ اپريل 2022 ۾ ڪيل مردم شماري/سروي جا مقصد بيان ڪيا ويا آهن. پهريون، ROW جي پهرين 100 ڪلوميٽر ڊگھائي لاءِ AED جو اثر، بعد ۾ متاثرن جي سماجي-اقتصادي پروفائلز جو مختصر جائزو گهرن، پيش ڪيو ويو آهي. باب ۾ ROW جي باقي 16 ڪلوميٽر ڊگھائي جو وسيع اثر جو جائزو ۽ منصوبي جي تعمير لاءِ مستقبل ۾ ونڻ واري زمين جو تفصيل پڻ پيش ڪيو ويو آهي. آخرڪار، مجموعي جائزي جي بنياد تي، باب وسيع طور تي متاثر ماڻهن جي چئن قسمن جي نشاندهي ڪري ٿو جيڪي معاوضي، امداد، آبادڪاري/هائوسنگ اپ گريڊ، ۽ معيشت لاءِ اهل آهن.

2.2 حد دخليون ختر ڪرڻ واري مهر تي واجبي محنت - مقصد ۽ طريقو

ڊيو ڊيليجنس ٽيم (DDT) مقامي ماهرن، SIDA هيڊ ڪوارٽرز جي آفيسرن ۽ AWB فيلڊ اسٽاف تي مشتمل هئي. پروسيس ۾ شامل هئا (الف) اڪرم واهه پروجيڪٽ جي دستاويزن جو ڊيسڪ جائزو؛ (ب) لاڳاپيل اسٽيڪ هولڊرز، بشمول AED متاثر ماڻهن سان صلاح مشورو؛ (c) فيلڊ دورو ۽ AED گهرن جا انٽرويو؛ (d) ڪميونٽي جي سطح تي گڏجاڻيون؛ AED (d) اثر تي اضافي سروي ڏيڻا جو استعمال. جڏهن ته AED قطار جي 100 ڪلوميٽرن تي بند ٿي ويو، ڊي ڊي تي مڪمل 116 ڪلوميٽرن تائين RoW ۾ سڀني اثاثن کي ڍڪي ڇڏيو.

مناسب محنت جو مقصد 116 ڪلوميٽر ROW ۾ قبضي جي موجوده صورتحال کي قائم ڪرڻ هو، جنهن ۾ متاثر AED گهرن جي AED کان پوءِ واري صورتحال، بي گهر ٿيڻ، ۽ آبادڪاري، ۽ انهن جي رهائش ۽ معيشت تي اثر ۽ ٻيا بقايا مسئلا شامل هئا. سروي سوالنامي ۽ چيڪ لسٽ (ڏسو ضميمو 1) ڊي ڊي ۾ استعمال ٿيل ڊي ڊي تي ڪي هدايت ڏني وئي.

DD جو هڪ اهم مقصد اڪرم واهه جي 100 ڪلوميٽر ڊگهائي تي AED جي حوالي سان سمورن لاڳاپيل حقيقتن جي تحقيق ۽ تصديق ڪرڻ هو ۽ AED مان پيدا ٿيندڙ بي گهرين ۽ ري-هائوسنگ جي مسئلن کي حل ڪرڻ جا طريقا. هڪ ريترو ڪوشش جي طور تي، انويٽري ڏيڻا کي AED کان پوءِ تعمير ڪيو ويو اڪثر متاثر ٿيل گهرن لاءِ. پروجيڪٽ ايريا ۾، جيڪي آر او او سان گڏ رهن ٿا، اهي سڀئي غير رسمي آبادگار/ قبضا ڪندڙ آهن جيڪي سرڪاري زمينن تي هائوسنگ ۽ پوک لاءِ آهن/ ۽ يا آمدني جا ٻيا ذريعا آهن جهڙوڪ ننڍا ڪاروبار (مثال طور، ڪوسڪ AED). (جي پٺيان، AED کان متاثر ٿيل ٻه ٽين کان وڌيڪ آباد ٿيا ۽ ROW جي اندر يا ان جي ڀرسان موجود ايراضيءَ تي پنهنجا گهر / رهائشون ٻيهر تعمير ڪيون.

116 ڪلوميٽرن جي ڊگهائي تي سڀني AED متاثر گهرن جي مڪمل ڳڻپ، انهن جي موجوده منتقلي واري صورتحال سميت، جڳهن سميت، اپريل 2022 ۾ شروع ڪئي وئي. اهڙي طرح تيار ڪيل سڀني غير رسمي آبادگارن/ حددخلين جي فهرست ۾ متاثر ٿيل گهرن جو تعداد، اڏاوتن جا تفصيل، قسم شامل آهن. ، ۽ متاثر ٿيل علائقن (sqft). حتمي انويٽري AED ماڻهن سان حصيداري ڪئي وئي ته جيئن ان جي مشروعيت قائم ڪئي وڃي ۽ مستقبل جي ڪنهن به قياس آرائي واري حرڪت کي گهٽائڻ، ۽ بعد ۾ AWB ۽ SIDA پاران جائزو ورتو ويو ۽ تصديق ڪئي وئي. مردم

شماري جي ڳڻپ ۽ گڏوگڏ اسٽيڪ هولڊرز جي گڏجاڻين/FGDs تصديق ڪئي ته پروجيڪٽ جي علائقي ۾ ڪو به مقامي ماڻهو نه آهي.

2.3 اي اي ڊي جو اثر: تجزيو ۽ نتيجا

2.3.1 AED گهرن جو تعداد

(COI AED ROW شامل) مان گهرن جي وڌي بي گهرڻ جو سبب بڻيو. جيئن ته جدول 2.1 مان ظاهر آهي، مجموعي طور تي 1,246 گهرن - رهائشي ۽ تجارتي ٻئي - متاثر ٿيا AED جي تباهيءَ کان. رهائشي اڏاوتن ۾ عام طور تي رهائشي ڪمرا، برانڊا، باورچي خانو ۽ توائلٽ شامل هئا. ڪمرشل ڍانچي جا دڪان، روڊ جي ڪناري تي هوٽل/ چانهه جا اسٽال ۽ دڪان. ٻين متاثر ٿيل اڏاوتن ۾ چوڊيواري، دروازا، ڍورن جي ڇت وغيره شامل آهن، جيڪي مٿي ذڪر ڪيل تفصيلي فهرست ۾ پڻ درج ٿيل آهن. سڀ کان وڏو اثر (84٪) رهائشي اڏاوتن تي هو، جيڪي مسمار ڪيا ويا ۽ / يا گهٽجي ويا ناقابل رهائش، AED عملن جي پٺيان

جدول 2.1: حددخيلن کي هٽائڻ واري مهم سبب ڪل متاثر ٿيل گهراڻا

سيڪٽو	متاثرن جو انگ	گهراڻا/ يونٽ	قسم	حد دخليون هٽائڻ واري مهم
84.2	6300	1050	رهائشي	
7.1	534	89	صنعتي	
8.5	642	107	ٻيا ڍانچا	
100	7476	1246	ڪل	

ذريعو: ڊي ڊي سروي اپريل 2022

جدول 2.2 اثرن جي درجي جي حوالي سان تفصيل پيش ڪري ٿو. ڪل AED 1,246 گهرن مان، 1,139 (91%) اهم اثرن جو تجربو ڪيو (يعني 30 سيڪڙو کان وڌيڪ تعميرات جو نقصان). ننڍا اثر ٻين اڏاوتن ۾ شامل هئا جهڙوڪ چوڊيواري، چوپايو مال وغيره.

جدول 2.2 حدولين کي هٽائڻ واري مهر سبب متاثر ٿيل ڪل گهراڻا

ڍانچي جو قسم	اثر جي شدت	معمولي اثر	ڪل
رهائشي گهراڻا	30 سيڪڙي کان وڌيڪ گهراڻن جو انگ	30 سيڪري کان گهٽ گهراڻن جو انگ (ٻيا ڍانچا)	1147
صنعتي ڪيوسڪس	89	10	99
ڪل	1139 (91 سيڪڙو)	107 (9 سيڪڙو)	1246 (100 سيڪڙو)

ذريعو: ڊي ڊي سروِي (اپريل 2022)

2.3.2 ساخت جا قسم

پروجيڪٽ ايريا ۾، ترتيب سان گڏ اڏاوتن کي هيٺين پنجن ڀاڱن ۾ ورهايو ويو آهي. اهي ڪيٿيگريون الڳ ۽ اهم آهن قيمتي مقصدن لاءِ CAP تحت نقد معاوضي لاءِ. اهي تصويرون ۽ مختصر وضاحت سان بيان ڪيا ويا آهن.

ڪچي هٿ (تن ۽ بانس جي لنن مان ٺهيل) جيڪا آساني سان هٽائي ۽ ٻيهر گڏ ڪري سگهجي ٿي

(ii) ڪچي گهر (مٽيءَ جي جهوپڙي جنهن جي ڇت ڇت/پتي مان ٺهيل آهي)، ڪچي جهوپڙيءَ تي ڪجهه بهتر ۽ اپ گريڊ

(iii) نيم پڪا گهر سرن ۽ سيمينٽ جو ٺهيل، پر نامڪمل ۽/يا ناقص معيار

(iv) پڪا گهر (مڪمل سرن جو ٺهيل)

(v) ننڍڙا ڪمرشل دڪان/خانو.

AED جي عمل ۾، پڪا يا نيم پڪا رهائشي اڏاوتون ڏاهي پٽ ڪيون ويون جڏهن ته ڪچي جهوپڙين کي منتقل ڪيو ويو يا عارضي طور تي ROW کان ٻاهر منتقل ڪيو ويو، صرف هڪ ڀيرو واپس اچڻ لاءِ جڏهن AED آپريشن روڪيو ويو. ٻيا لاڳاپيل اڏاوتون (مثال طور، باڙ، ڍورن جا قلم، ٻاهران گهر) پڻ ڏاهي ويا. اهڙي طرح سڀ پڪا ۽ نيم پڪا ڪمرشل اڏاوتون ڏاهي پٽ ڪيون ويون. دڪان/ڪيوسڪ مالڪن طرفان منتقل ڪيا ويا ۽ بعد ۾ واپس آيا ۽ پنهنجو ڪاروبار ٻيهر قائم ڪيو.

2.3.3 متاثر ٿيل اڏاوتن جو تعداد قسم جي لحاظ کان

جدول 2.3 مختلف قسمن کان متاثر ٿيل اڏاوتن جي تعداد جو مڪمل خلاصو مهيا ڪري ٿو. AED دوران مجموعي طور تي 3,159 اڏاوتون متاثر/تباھ ڪيون ويون آهن. تقريبن سڀئي AED گهرن ڪيترن ئي اڏاوتن کي وڃائي ڇڏيو. اڪثر ڪاروبار/تجارتِي اڏاوتون جيڪي عارضي آهن انهن جي مالڪن طرفان منتقل ڪيا ويا آهن.

جدول نمبر 2.3 متاثر ٿيل ڍانچن جا قسم

تفصيل	قسم	ڍانچن جو انگ	گهراڻن جو انگ
رهائشي ڍانچا	پڪا	194	63
	سيمي پڪا	2201	816
	ڪچا	278	171
	ڪل	2673	1050
صنعتي ڍانچا	پڪا	28	8
	سيمي پڪا	137	81

1	1	ڪڇا	
90	166	ڪل	
7	16	پڪا	ٻيا (جيڪي منتقل نه ٿيندڙ هجن جهڙوڪ مندر، چوڊيواري، بنياد وغيره)
66 (15)	166	سيمي پڪا	
17	31	ڪڇا	
90	213	ڪل	
10	13	پڪا	ٻيا 2. منتقل ٿيندڙ ڪيوسڪ، هيٺڊ/ موٽر پمپ وغيره
6	93	سيمي پڪا	
	1	ڪڇا	
16	107	ڪل	
1246	3159		ڪل

ذريعو: ڊي ڊي سروي اپريل 2022.

2.3.4 ڍانچي جي نقصان جي مدت جي قسمن جي ذريعي

AED ڍرائيو سبب نقصان ٿيو 3,159 رهائشي اڏاوتون ۽ ٻيا يونٽ جيڪي ڊهي ويا ۽/يا 100 ڪلوميٽر ROW سان گڏ تباهه ٿيا. متاثر ٿيلن مان، 99 سيڪڙو بي زمين غير رسمي آبادگار/ حددخيلن وارا آهن (ڏسو ٽيبل 2.4). اهي گهرڙا غربت جو شڪار ۽ ڪمزور آهن، جن کي AED جي حالتن ۾ وڌيڪ واضح ڪيو ويو آهي. واضح طور تي، AED جو اثر "اهم" ٿي چڪو آهي. چوڏهن (1%) متاثر ٿيل گهرن دعويٰ ڪئي ته اهي حقدار آهن، جن ان جي باوجود RoW زمين تي قبضو ڪيو.

جدول 2.4 حددخيلون هٽائڻ واري مهل جي گهراڻن جا انگ اکر

ڍانچن جو نقصان	انگ/يونٽ	سيڪڙو	ميعاد	انگ	سيڪڙو
رهائشي	2673	85	زمين جو مالڪ	14	1
صنعتي/ دڪان	166	5	مقاطعي دار	01	0
ٻيا ڍانچا	320	10	بي زمين / رهائشي ۽ قبضو ڪندڙ	1231	99
ڪل	3159	100		1246	100

ذريعو: ڊي ڊي سروي اپريل 2022

2.3.5 ڀوسٽ AED-بحالي واري صورتحال

DDT AED بي گهرن جي حوالي سان فيلڊ ۾ تي مختلف منظرناما محسوس ڪيا.

(i) پهريون، AED بي گهر ٿيل گهرن پنهنجا اثاڻا مستقل طور تي ROW کان ٻاهر منتقل ڪيا.

(ii) ٻيو، ٻيا عارضي طور تي ROW کان ٻاهر هليا ويا، ۽ بعد ۾ AED بند ٿيڻ کان پوءِ ROW تي واپس هليا ويا.

(iii) ٽيون، ROW تي ڪجهه گهراڻا AED جي ڌمڪي جي باوجود نه هليا.

ڊي ڊي تي مٿين سڀني قسمن کي AED "بي گهري" سمجهي ٿو. AED دوران عوامي/ڪميونٽي انفراسٽرڪچر ڏاهي نه ويا. اڪثر تجارتي اڏاوتون/ڪيوسڪ مالڪن طرفان منتقل ڪيا ويا. مجموعي طور تي، AED 1,246 گهرن مان، 1,070 (86%) منتقل ٿيا يا منتقل ڪيا ويا AED بي گهرڻ جي پٺيان؛ باقي 176 (14%) منتقل يا منتقل نه ٿيا. منتقلي واري صورتحال تي وڌيڪ تفصيل باب 5 ۾ پيش ڪيا ويا آهن (شڪل 5.1). 2.3.6 عوامي/ڪميونٽي ڍانچو

انويٽري ۾ ڪُل 101 يونٽن جا پڪا/ڪچا ڍانچي جي مختلف قسمن جي فهرست ڏنل آهي، مثال طور، ننڍيون پل، پوليس چيڪ پوسٽ/ اسٽيشنون، اسڪول/ سيڪيورٽي وال، گيس/ ڪيبل لائينون، پاور لائينون، سيوريج، هينڊ پمپ، لفٽ مشين - جيڪي. پراجيڪٽ جي لاڳت جي ذريعي منتقل ڪيو ويندو ۽ ٻيهر قائم ڪيو ويندو. تنهن ڪري، اهي CAP/SRMP ۾ شامل نه آهن.

2.4 اي اي ڊي گهرن جون خاصيتون: هڪ مختصر جائزو

منصوبي جي ايراضيءَ جي ڊيگهه ٽن ضلعن ۾ 132 ڳوٺن يا مقامي طور تي بيان ڪيل ڳوٺن تي مشتمل آهي. هڪڙو وڏو تناسب (80%) قطار ۾ واقع آهي ڳوٺاڻن؛ باقي 20% شهري يا نيم شهري آهي، جنهن ۾ سراسري خاندان جي سائيز 5.8 ماڻهو في گهر آهي. گهرن مان 4 سيڪڙو کان وڌيڪ عورتون آهن. متاثر ٿيل AED گهرڙا بي زمين غير رسمي آبادگار / ROW تي قبضا ڪندڙ آهن، ۽ لڳ ڀڳ 90% گهرن جو تعلق غربت جي لڪير کان هيٺ (BPL) آهي. ذات ۽ براداري (جنهن جي اسپيل biradari، لفظي معنيٰ آهي 'پيءُ') - هڪ ماڻهن تي ٻڌل نظام ڳوٺاڻي برادرين جي سماجي جوڙجڪ ۾ اهم ڪردار ادا ڪري ٿو ۽ منصوبي جي علائقي ۾ هڪ اهم سماجي ۽ تنظيمي قوت رهي ٿو. جدول 2.5 AED پاران متاثر ٿيل آبادي جي ڪجهه خاصيتن کي اختصار ڪري ٿو.

جدول 2.5 حددخيلن کان متاثر گهراڻن جا انگ اکر

خواندگي شرح		خاندان جو سائيز	گهراڻي سربراه		هند		گهراڻن جو انگ	ڳوٺن جو انگ
مرد سيڪڙو	عورت سيڪڙو		مرد سيڪڙو	عورت سيڪڙو	سيمي/شهري سيڪڙو	ٻهراڙي سيڪڙو		
مرد سيڪڙو	عورت سيڪڙو	نمبر	عورت سيڪڙو	مرد سيڪڙو	سيمي/شهري سيڪڙو	ٻهراڙي سيڪڙو		

7	36	5.8	4.3	95	20	80	1246	132
---	----	-----	-----	----	----	----	------	-----

پاڪستان ۾ خواندگي جي مجموعي شرح قومي خواندگي جي شرح (يعني 70٪ مرد ۽ 47٪ عورتن) جي مقابلي ۾ گهٽ (36٪ مردن ۽ 7٪ عورتن لاءِ) آهي. گهرن جي سربراهن جو بنيادي ذنڌو زراعت، مال چارڻ، ذنڌو/دوڪان، ۽ روزاني اجرت مزدوري آهي. گهريلو اثاڻا رهائشي/ تجارتي اڏاوتن، جانورن جي شيڊ، ۽ هيٺ پمپ ۽ ٻين زرعي اوزارن تائين محدود آهن. سماجي-اقتصادي پروفائلز جو مختصر احوال هيٺ پيش ڪجي ٿو. هڪ مڪمل مردم شماري/ انويٽري جلد 2 - اڪرم واهه SRMP انويٽري (2022) ۾ موجود آهي.

2.4.1 سماجي-ڊيموگرافڪ پروفائلز

جدول 2.6 گهرن جي سماجي-ڊيموگرافڪ پروفائلز کي پيش ڪري ٿو. وڏي اڪثريت (60.2%) حيدرآباد ضلعي ۾ آهي. ڪل گهرن مان، صرف 4.3٪ عورتون آهن. 90٪ جي لڳ ڀڳ 0 خاندان غربت جي لڪير کان هيٺ آهن (BPL).

جدول 2.6: سماجي-ڊيموگرافڪ پروفائلز

ضلعو	گهراڻن جو انگ	گهراڻن جا سربراه (انگ)		گهراڻن جي سربراهن جو مقام (انگ)		
		مرد سربراه	عورت سربراه	معدور	بي زمين	اقليتي
حيدرآباد	750	715	35	29	475	127
	60.2	59.5 سيڪڙو	66.0 سيڪڙو	60.0 سيڪڙو	58.7	42.6
	سيڪڙو			سيڪڙو	سيڪڙو	سيڪڙو
ٽنڊو محمد خان	61	57	4	4	50	32
	4.9	4.8 سيڪڙو	7.5 سيڪڙو	8.7 سيڪڙو	6.2 سيڪڙو	10.7
	سيڪڙو			سيڪڙو	سيڪڙو	سيڪڙو
بدين	435	420	15	13	284	139
	34.9	35.2 سيڪڙو	27.8 سيڪڙو	28.3 سيڪڙو	35.1	46.6
	سيڪڙو			سيڪڙو	سيڪڙو	سيڪڙو

1095	298	809	46	54	1192	1246	ڪل
------	-----	-----	----	----	------	------	----

ذريعو: ڊي ڊي سروي (اپريل 2022)

2.4.2 خانداني ۽ صنف جي جوڙجڪ

سراسري خاندان جي ماپ 5.6 في گهراڻي آهي، جنهن ۾ مرد ۽ عورت جي ميمبرن جو تناسب بالترتيب 52٪ ۽ 48٪ آهي (ٽيبل 2.7).

جدول 2.7: خانداني سائيز ۽ صنف جي جوڙجڪ)

صنف جي بنياد تي		خاندان جي سائيز جي شرح انگ	ضلعو
مرد	عورت		
51.7	48.3	5.5	حيدرآباد
53.2	46.8	5.8	ٽنڊو محمد خان
52.4	47.6	5.6	بدين
52.0	48.0	5.6	ڪل

ذريعو: ڊي ڊي سروي (اپريل 2022)

2.4.3 جنس جي جدا جدا عمر جي ورڇ

1,246 گهرن ۾ ڪل متاثر ٿيل آبادي 6,900 آهي. جدول 2.8 آبادي جي صنف جي لحاظ کان عمر جي ورڇ کي پيش ڪري ٿو. ٻنهي جنسن (15-1 سالن) جي ننڍي آبادي جو هڪ وڏو سيڪڙو (38٪) آهي. تقريبن 38 سيڪڙو آبادي جو تعلق اقتصادي طور تي پيداواري عمر جي بریڪٽ (15-45 سالن) ٻنهي جنسن لاءِ آهي، جن ۾ عورتون صرف 13.5 سيڪڙو نمائندگي ڪن ٿيون.

جدول 2.8: جنس جي جدا جدا عمر جي ورڇ

نمبر	عمر	ٻئي صنفون	صنف جي بنياد تي ورڇ سيڪڙو	
			مرد	عورت
1	15-1.	37.9	18.0	19.9
2	25-15	28.9	20.5	8.4
3	35-25	3.7	1.2	2.5
4	45-35	5.3	2.7	2.6
5	55-45	7.9	1.1	6.8
6	65-55	7.5	3.0	4.5
7	65 کان وڌيڪ	8.8	5.4	3.4
	ڪل	100	52.0	48.0

ذريعو: ڊي ڊي سروِي (اپريل 2022)

2.4.4 خواندگي جي شرح

مجموعي خواندگي جي شرح 26 سيڪڙو آهي، جڏهن ته مرد ۽ عورت ميمبرن جي خواندگي جي شرح 36 سيڪڙو ۽ 8 سيڪڙو آهي، ترتيب سان. جنس جي جدا جدا تعليمي تفصيل جدول 2.9 ۾ آهن.

جدول 2.9: تعليمي سطح جنس جي لحاظ کان

پي اي ايچ ميمبرس			تعليم
مجموعي طور	عورت	مرد	حاصلات / خواندگي
اين 4408	اين 2057	اين 2351	
310	85	225	ٽيون درجو
7.0 سيڪڙو	1.9 سيڪڙو	5.1 سيڪڙو	
464	128	336	ثانوي
10.5 سيڪڙو	2.9 سيڪڙو	1.6 سيڪڙو	
1612	786	826	پرائمري
36.6 سيڪڙو	17.8 سيڪڙو	18.7 سيڪڙو	
2022	1058	964	اسڪول ٿي نه ويا
45.9 سيڪڙو	24.0 سيڪڙو	21.9 سيڪڙو	

ذريعو ڊي ڊي سروي (اپريل 2022)

2.4.5 گھراڻن ۾ بالغ ميمبرن جو پيشيورائو پس منظر

جدول 2.10 ۾ مردن ۽ عورتن جي وڏن پيشن جي فهرست ڏنل آهي جيئن تازي سروي دوران ٻڌايو ويو آهي. جيئن ظاهر آهي، مردن جو ٻه ٽيون حصو مزدور/روزاني اجرت کي اهم پيشو قرار ڏئي ٿو، ان کان پوءِ زراعت (11.3%) ۽ ڪاروبار/دوڪان (7.3%). عورتن جي صورت ۾، 43 سيڪڙو ٻڌايو ته گھريلو ڪم وڏو پيشو آهي، جڏهن ته 26 سيڪڙو ۽ 22 سيڪڙو ٻڌايو ته پاڻي آڻڻ ۽ ڪانيون گڏ ڪرڻ مکيه ڌنڌو آهي.

جدول 2.10: جنس جي لحاظ کان اهم پيشو

عورت		اهم پيشو	مرد		اهم پيشو
سيڪڙو	نمبر		سيڪڙو	نمبر	
43.1	774	گھريلو ڪم	11.3	146	ھارپو
6.4	115	ڪپڙن جي سلائي	3.1	41	چوپايو مال
0.6	10	ڪرھائي	7.3	95	واپار/دڪان
2.2	39	مرغيون پالڻ	4.1	53	سرڪاري نوڪري
25.8	462	پاڻي پرڻ	7.0	91	خانگي نوڪري
21.6	387	ٻارڻ لاءِ ڪاٺيون گڏ ڪرڻ	66.9	874	پورهيت/ڏهاڙي دار
0.4	7	ڪو پيو ڪم	0.4	5	ٻاهرين ملڪ (جيڪڏهن ڪو هجي)

ذريعو: ڊي ڊي سروي (اپريل 2022)

2.4.6 گھرن جي سربراهن جي سراسري مهيني جي آمدني

گھريلو آمدني معيشت ۽ گھريلو خوشحالي کي ماپڻ لاءِ هڪ اهم اشارو فراهم ڪري ٿي. اٽڪل 84 سيڪڙو گھرن جي ماهوار آمدني 25,000 پاڪستاني رپين کان گھٽ آهي، جيڪا 2022 ۾ حڪومت طرفان مقرر ڪيل گھٽ ۾ گھٽ اجرت جي بنياد تي نوٽيفائيڊ آفيشل غربت جي لڪير (OPL) جي برابر آهي. اهڙي آمدني رکندڙ گھرن کي ’نازگار‘ خاندان سمجهيو ويندو آهي. (ٽيبل 2.11).

جدول 2.11: گهرن جي سربراهن جي سراسري مهيني آمدني

نمبر	آمدني (رپين ۾)	گهراڻن جو انگ	گهراڻن جو سيڪڙو
1	10000 تائين	540	43.3
2	>10000-25000	506	40.6
3	>25000-30000	21	1.7
4	>30000-40000	70	5.6
5	>40000-50000	64	5.1
6	>50000	45	3.6
	ڪل	1246	100

ذريعو: ڊي ڊي سروي (اپريل 2022)

رهائشي اڏاوتن جي مالڪن جي آمدني جو نقصان عارضي طور تي بي گهر ٿيڻ جي ڪري هو، ڇاڪاڻ ته اهي AED عملن جي رڪاوٽ جي ڪري روزاني مزدورن جي طور تي آمدني/اجرت وڃائي وينا. زمين مان آمدني جي نقصان جو ڪو به ثبوت نه هو، ڇاڪاڻ ته سندن حيثيت RoW تي بي زمين ۽ غير رسمي آبادگارن جي آهي. تنهن هوندي به، متاثر ٿيل ڪاروبارن کي آمدني جي نقصان کي منهن ڏيڻو پيو ڇاڪاڻ ته خلل ۽ بيزاري سبب. مستقل ڪاروباري ڍانچي جي مالڪن کي آمدني جي نقصان کي منهن ڏيڻو پيو، جڏهن ته منتقلي جا دڪان ۽ ڪائوسڪ RoW کان ٻاهر ساڳئي يا ويجھي جڳهه تي پنهنجو ڪاروبار ٻيهر قائم ڪيو. مجموعي طور تي، اڪثر گهرن کي پنهنجي معيشت جو وڏو ۽ مستقل نقصان نه ٿيو. معيشت جو اثر محدود ۽ عارضي هو صرف منتقلي واري دور ۾. تنهن ڪري، SRMP جو مقصد بحالي جي پيٽ ۾ معيشت کي وڌائڻ تي وڌيڪ آهي.

2.5 باقي رهيل 16 ڪلوميٽر ڊگھائي ۽ مستقبل جي زمين

2.5.1 دائرو ۽ حيثيت

100 AED ڪلوميٽر پوائنٽ تي روڪي ٿي. باقي 16 ڪلوميٽر (100-116 ڪلوميٽر) ۾ اندازاً 112 گهراڻا ROW تي غير رسمي آبادگارن/حددخيلن جي حيثيت ۾ آهن، جيڪي AED کان متاثر نه ٿيا. جيتوڻيڪ، COI يا ROW جي آپريشنل علائقي اندر گهرن جا متاثر ٿيڻ ۽/يا منصوبي جي اڏاوت دوران ختم ڪيا ويندا، حتمي ڊيزائن جي معيارن ۽ تعميراتي گهرجن جي بنياد تي.

مٿين کان علاوه، خاندانن جو هڪ ننڍڙو تعداد متاثر ٿي سگهي ٿو. واهه جي هيڊ کان پڇاڙي تائين، ڇاڪاڻ ته هائيڊولڪ ڍانچي کي تبديل ڪرڻ لاءِ مستقل زمين حاصل ڪرڻ يا هر ڍانچي لاءِ گهريل زميني ايراضيءَ جو امڪان. ابتدائي انگن اکرن مان معلوم ٿئي ٿو ته منصوبي لاءِ 19.47 ايڪڙن جي ضرورت پوندي. اهو انگ اڪرم واهه جي فزيبلٽي اسٽڊي دوران ڪم ڪيو ويو. SIDA ٽيڪنيڪل ٽيم اڃا تائين مضبوطيءَ سان زمين جي مخصوص حصن جي نشاندهي نه ڪري سگهي آهي جيڪا مستقل زمين حاصل ڪرڻ لاءِ گهريل هوندي. نتيجي طور، هن مرحلي تي، نه ته رجسٽرڊ زميندارن جو صحيح انگ ۽ نه ئي متاثر ٿيل گهرن جو اندازو لڳائي سگهجي ٿو. اصل زمين جي حصول جو دارومدار هر هائيڊولڪ ڍانچي جي حتمي انجنيئرنگ ڊيزائن تي هوندو، ۽ پوءِ متاثر ٿيل گهرن جي سڃاڻپ ۽ تصديق ڪرڻ جي ضرورت پوندي.

2.5.2 16 ڪلوميٽر رائيٽ آف وي ۽ ايل اي جي اثر لاءِ نقصان جي فهرست

ڇاڪاڻ ته ڊزائن اڃا تيار نه آهي، اهو ناممڪن آهي ته هن اسٽيج تي زمين جي اثر واري علائقي کي قائم ڪرڻ، ۽ ان ڪري باقي 16 ڪلوميٽر رائيٽ آف وي لاءِ اثر جي فهرست ۽ مردم شماري سروي ڪرڻ جي قابل ناهي. تنهن ڪري، هڪ وسيع ڪوريدور سروي 16 ڪلوميٽر ڊگهائي سان ڪيو ويو ته جيئن هڪ منظم مردم شماري/سروي سوالنامي ذريعي اثر جي وڌ ۾ وڌ ممڪن پيماني تي قبضو ڪيو وڃي. اهو گهڻو ڪري خرچ جي مقصد لاءِ آهي. 315 فوٽ ROW تي سڀني گهرن کي، ملڪيت / عنوانن کان سواءِ، سڀني اقتصادي ۽ تجارتي سرگرمين سميت، غور ڪيو ويو. جدول 2.12 ممڪن نقصان ۽ اثر جي فهرست پيش ڪري ٿو. اثرن جي نشاندهي ڪئي وئي آهي ساختن جو نقصان جهڙوڪ رهائشي/تجارتي ۽ ٻين قسمن جي امڪاني بي گهر ٿيڻ ۽ آمدني جي نقصان سان. اهڙيءَ طرح، هن 16 ڪلوميٽر ۾ شامل هرڪو اصل متاثر نه ٿيندو سواءِ COI ۾. هڪ حتمي تصديق سروي ڪيو ويندو انجنيئرنگ ڊيزائن کي حتمي شڪل ڏيڻ کان پوءِ تخفيف جي منصوبابندي جي حقيقي اثرن جي تصديق ڪرڻ لاءِ.

جدول 2.12: نقصان جي فهرست

متاثر گھراڻن جو انگ	متاثر علائقو	متاثر علائقو	ڍانچن جو انگ	ڍانچن جو قسم	ڍانچن جو طرز	تفصيل
غير رسمي رهندڙ / قبضا ڪندڙن جو نقصان رائيٽ آف وي جي شروعاتي 16 ڪلوميٽرن جي ڊگھائي ۾						
66	16,252.25 sqft	86	سيمي پڪا	گھر (رهڻ جا ڪمرا، ورائنڊا، بورچي خانو ۽ غسل خانو)		رهائشي ڍانچا
13	2,681.98 sqft	17	ڪچا			
2	8,20.72 sqft	3	پڪا	دڪان، هوٽلون، دڪان ۽ غسل خانو		صنعتي ڍانچا
15	5,185.16sqft	24	سيمي پڪا			
2	272.65 R. ft	4	سيمي پڪا	چوڊيواري جي ديوار، دروازا، ۽ بنياد		پيا
1	118.77 R.ft	1	ڪچا	مندر (نجي مذهبي ڍانچي)		
2	166.43sqft	2	سيمي پڪا	هينڊ پمپ ۽ موٽر پمپ		
1	110.23 sqft	1	پڪا			
2	477.1 sqft	4	سيمي پڪا	شيدڙ		
3	363.32 sqft	3	ڪچا	جهوپڙي		
4	254.38 sqft	5		ڪچو عارضي ڍانچو		
112	26,311.57 sqft 391.42 R. ft	151		ڪل		
اندازن زمين جي ضرورت (حتمي ڊزائين جي اثر تحت اپڊيٽ ڪيو ويندو)						

	19.47 acres		هائيدبرالڪ ڍانچي لاءِ زمين خانگي زميندارن کان مستقل طور تي حاصل ڪئي وڃي	زمين
92	31.319 acres		متاثر ٿيندڙ فصل جي ايراضيءَ جو اندازو	فصل
23	462 Nos.		وڻ جيڪي خانگي ملڪيت هجي	وڻ

جيئن ئي حتمي ڊيزائنون دستياب ٿينديون، SIDA اضافي جائزو وٺندي (i) هائيدبولڪ ڍانچي ۽ مستقل طور تي حاصل ڪيل زمين لاءِ LA جا اثر؛ ۽ (ii) 16km ROW، خاص طور تي جيڪي COI تي آهن، بيس لائين کي اپڊيٽ ڪرڻ لاءِ.

2.6 ڪمزور گروپ

جيئن ته بيس لائين ڊيٽا مان ظاهر ٿئي ٿو، اثر گهڻو ڪري ڪمزور گروپن تي آهي - غريب، غير رسمي آبادي، گهٽ آمدني وارا ماڻهو ۽ جيڪي غربت جي لڪير کان هيٺ آهن. عورت جي سرپرستي ۾ گهربل جيڪي به بالغ ڪمائيندڙ ميمبر کان سواءِ آهن اهي هن درجي ۾ شامل آهن. اهڙي طرح، بزرگ (65 سال يا ان کان وڌيڪ) ۽ معذور ماڻهن کي خطرناڪ سمجهيو ويندو آهي ڇاڪاڻ ته اهي/AED پروجيڪٽ جي بي گهر ٿيڻ کان غير متناسب طور تي متاثر ٿيڻ جو امڪان آهن. پراجيڪٽ تي عمل ڪرڻ کان اڳ ڪمزور درجن کي وڌيڪ بهتر ڪيو ويندو.

2.7 خلاصو: متاثر ٿيل ماڻهن جا چار درجا

هن باب ۾ پيش ڪيل مجموعي جائزي جي بنياد تي، متاثر ٿيل ماڻهن جي چئن قسمن ۽ انهن جي نقصانن کي هن ريت واضح ڪري سگهجي ٿو (ٽيبل 2.13).

جدول 2.13: متاثر ٿيل ماڻهن جا درجا ۽ انهن جا نقصان

نمبر	درجو	نقصان جا قسم ۽ متاثر ماڻهو
1	AED پهرين 100 ڪلوميٽرن ۾ RoW ۾ متاثر ٿيو	رهائشي ڍانچي جا مالڪ (سڀ قسم جا - ڪچا، نيم پڪا ۽ پڪا)؛ سڀني قسمن جي تجارتي جوڙجڪ؛ ننڍيون اڏاوتون؛ بي پي ايل تحت غريب خاندان؛ ۽ ڪمزور گروپ
2	مڪمل 116 ڪلوميٽرن لاءِ COI ۾ پروجيڪٽ متاثر ٿيل اثاڻا	رهائشي ڍانچي جا مالڪ (سڀ قسم جا - ڪچا، نيم پڪا ۽ پڪا)؛ - COI ۾؛ سڀني قسمن جي تجارتي جوڙجڪ؛ ۽ COI ۾ ننڍيون اڏاوتون؛ بي پي ايل تحت غريب خاندان؛ ۽ COI ۾ ڪمزور گروپ
3	مڪمل 116 ڪلوميٽرن لاءِ COI ۾ پروجيڪٽ متاثر ٿيل اثاڻا	خانگي ڍانچي، فصل/وڻ، ڪميونٽي اثاڻا، ۽ عوامي اثاڻا
4	متاثر ماڻهو/اثاڻا RoW کان ٻاهر (مستقبل جي زمين - آر اي پي تحت وٺو)	خانگي اڏاوتون، وڻ/فصل؛ عنوان مالڪن کان زمين، ۽ تجارتي ادارن.

باب 3 اسٽيڪ هولڊرز سان مشاورت

3.1 مقصد ۽ جائزو

هي باب اسٽيڪ هولڊرز جي مشاورتي گڏجاڻين جي عمل ۽ نتيجن کي بيان ڪري ٿو، جيڪي مختلف اسٽيڪ هولڊرز جي گروپن سان ڪيل محنت ۽ SRMP جي تياري دوران ڪيا ويا. مشاورتي گڏجاڻين جا مقصد بنيادي طور تي (يعني متاثر ٿيل ماڻهن ۽ برادرين)، ۽ ادارتي/ٿانوي (يعني، SIDA، AWBs، آبپاشي کاتي، C&WD، ۽ NGOs) کي بامعني طور شامل ڪرڻ هئا جيڪي سڌي يا اڻ سڌي طرح منصوبي تي اثرانداز ٿي سگهن ٿا ۽ ان جي جوڙجڪ. گڏجاڻين کي منصوبي جي سرگرمين/شيدول، فائنڊن، اثرن ۽ گهٽتائي جي قدمن تي اسٽيڪ هولڊرز سان معلومات شيئر ڪرڻ لاءِ تيار ڪيو ويو ته جيئن شرڪت ڪندڙن کان سندن سمجهيل اثرن جي نوعيت ۽ پروجيڪٽ جي فائنڊن کي وڌ کان وڌ ڪرڻ جي طريقن بابت راءِ جي حوصلا افزائي ڪئي وڃي. انٽرايڪٽو عمل جي طور تي، اسٽيڪ هولڊرز ۽ ٻين سان ملاقاتون SRMP پلاننگ لاءِ پرائمري ۽ سيڪنڊري ڊيٽا گڏ ڪرڻ ۾ مدد ڪن ٿيون

3.2 AED/ پروجيڪٽ متاثر ٿيل گهراڻن سان صلاح

DDT گوٺ/گوٺ جي سطح تي مڙينگن ذريعي/AED پروجيڪٽ متاثر ماڻهن ۽ مقامي برادرين سان وسيع مشاورت ڪئي ۽ AED جي عملن ۽ ٻين پروجيڪٽ جي سرگرمين جي ڪري پيدا ٿيندڙ سندن خدشا ۽ شڪايتون ٻڌيون. اهي صلاح مشورا ٻن مرحلن ۾ منعقد ڪيا ويا، پهريون ڊرافٽ CAP (جولائي-آگسٽ 2021) دوران ۽ ٻيو، اپريل 2022 جي مهيني ۾ ڪيل محنت دوران. سڀني AED گهرن جي نشاندهي ڪئي وئي، جن ۾ مقامي برادري جا اڳواڻ ۽ عورتون شامل هيون، جيڪي متاثر ٿيا. AED پاران.

مشاورتي اجلاس ۾، شرڪت ڪندڙن کي اڪرم واه پروجيڪٽ جي مقصدن بابت، خاص طور تي AED مسئلن ۽ انهن کي ڪيئن حل ڪرڻ بابت ۽ مناسب سماجي ۽ آبادڪاري پلان ۽ حڪمت عملي کي وڌيڪ مستقل آبادڪاري لاءِ بريفنگ ڏني وئي، خاص طور تي غير رسمي لاءِ. AED ماڻهو. جدول 3.1 منعقد ڪيل مشاورتي گڏجاڻين جو خلاصو مهيا ڪري ٿو. مشاورتي گڏجاڻين جا وڌيڪ تفصيل جن ۾ چونڊيل واقعن جي تصويري پيشڪش شامل آهن ضميمه 2 ۾ موجود آهن.

جدول 3.1 : متاثر ماڻهن ۽ برادرين سان صلاحڪاري گڏجاڻيون

شرڪت ڪندڙن جو انگ	گڏجاڻين جو انگ/ ايف ڊي جيز	
صلاح جو پهريون دور		
35	18	سرڪاري عملدارن سان صلاحڪاري گڏجاڻيون (ضلعي سطح جي ادارن جي اسٽيڪ هولڊرن سان صلاح)
661	80	ڪميونٽي سان صلاح (مرد ميمبر)
359	39	ڪميونٽي سان صلاح (عورت ميمبر/ ايف ڊي جيز)
1050	137	ڪل
صلاح جو ٻيون دور		
40	15	سرڪاري عملدارن سان صلاحڪاري گڏجاڻيون (ضلعي سطح جي ادارن جي اسٽيڪ هولڊرن سان صلاح)
416	44	ڪميونٽي سان صلاح (مرد ميمبر)
336	29	ڪميونٽي سان صلاح (عورت ميمبر/ ايف ڊي جيز)

792	88	ڪل
1842	225	سمورا ڪل

جيئن ته جدول مان ظاهر آهي، مجموعي طور تي 225 گڏجاڻيون پروجيڪٽ جي تياري واري دور ۾ ٿي جن ۾ 1,842 ماڻهن شرڪت ڪئي. مجموعي طور، 68 FGDs عورتن سان 1 ۽ 2 ۾ منعقد ڪيا ويا، ۽ تقريبن 700 عورتن انهن گڏجاڻين ۾ شرڪت ڪئي.

3.3 خدشا ۽ موت

فيلڊ ۾، ادارن جي اسٽيڪ هولڊرز، مقامي حڪومتن جي نمائندن، سي ايس اوز / اين جي اوز ۽ مختلف لائين ايجنسين جي آفيسرن سان الڳ الڳ اجلاس منعقد ڪيا ويا. گڏجاڻين ۾، ڪيترائي خدشا اٿاريا ويا جن ۾ هائوسنگ/سرچر جي نقصان، اثالن جي قيمت، گم ٿيل اثالن جو معاوضو، AED جي ڪري روزگار جا ڏينهن ضايع ٿيڻ، معيشت جي نقصان، منتقلي لاءِ اضافي خرچ، آبادڪاري، ۽ غير يقيني صورتحال جو احساس. رهائش ۽ آبادڪاري جي حوالي سان. جدول 3.2 ڪجهه اهم خدشن جي فهرست ڏئي ٿو

جدول 3.2 ظاهر ڪيل خدشا ۽ سڀڌا طرفان ڏنل جواب

نمبر	خدشا شرڪت ڪندڙن جا	سڀڌا طرفان ڏنل جواب
01	AED 1 آپريشن دوران ڪا به مدد فراهم نه ڪئي وئي؛ اسان پنهنجي گهرن کي بغير ڪنهن مدد ۽ معاوضي جي ٻيهر ڪيئن ناهي سگهون ٿا اسان جي نقصان ۽ اسان جي گهرن کي نقصان پهچايو ويو آهي؟	SIDA گهرن جي تعمير لاءِ سنڌ حڪومت پاران مهيا ڪيل فنڊن مان AED گهرن کي معاوضو ڏيندو
2	اي اي ڊي بي گهر ٿيل خاندانن وٽ پنهنجي ڪا به زمين ناهي. جيئن توهان ڏسو ٿا، اسان مان ڪيترائي پهريان ئي بندن تي واپس اچي چڪا آهن (يعني، RoW). اسان کي ٻيهر آباد ٿيڻ گهرجي يا رهڻ جي اجازت ڏني وڃي جتي اسان	SIDA سرڪاري زمين تي غير رسمي AED گهرن کي آباد ڪرڻ لاءِ سنڌ حڪومت سان ڪم ڪري رهي آهي. وڌيڪ معلومات مهيا ڪئي ويندي ته جيئن اسان پروجيڪٽ جي تياري واري ڪم سان ترقي ڪري سگهون

	هاڻي آهيون	
3	اسان کي فوري طور تي مدد جي ضرورت آهي ته اسان جي گهرن کي بيهه تعمير ڪيو وڃي جيڪو AED پاران تباهه ڪيو ويو آهي. اسان غريب آهيون ۽ روزمرهه جي زندگي گذاري رهيا آهيون. اسان کي پنهنجي خاندان جي مدد لاءِ نقد ۽ نوڪري جي ضرورت آهي.	SIDA توهان جي نقصان جو نقد معاوضو فراهم ڪندي ته جيئن توهان پنهنجا گهر بيهه ناهي سگهو. بي به اضافي مدد ملندي، جن ۾ پروجيڪٽ جي اڏاوت دوران روزگار ۽ روزي ۽ ڪمائي لاءِ تربيت شامل هوندي
4	معاوضو منصفائو ۽ جلد کان جلد فراهم ڪيو وڃي. ڪمزور عورتن کي وڌيڪ مدد ۽ مدد ملڻ گهرجي	پراجيڪٽ ۾ غريب گهرن ۽ غربت جي لڪير کان هيٺ رهندڙ ماڻهن تي خاص ڌيان ڏنو ويندو مناسب جڳهن جي نشاندهي ڪئي ويندي مناسب تعداد ۾ رسائي پوائنٽن جي ڏوڻ لاءِ ۽ پرپاسي جي برادرين لاءِ جانورن جي چوٽين لاءِ.
05	منصوبي جي ڊيزائن کي لازمي طور تي ماڻهن کي واهه جي ڪناري تي ڏوڻ، غسل ڪرڻ ۽ جانورن جي چيٽ لاءِ واهه تائين پهچڻ جي اجازت ڏيڻ گهرجي.	متاثر ماڻهن کي روزگار، تربيت ۽ ڪميونٽي سپورٽ پروگرامن ذريعي مدد ڏني ويندي.
06	پروجيڪٽ جو علائقو تمام غريب ۽ پوئتي پيل آهي. تربيت ذريعي معيشت جي بهتري لاءِ پروگرام ٿيڻ گهرجن جيئن ووڪيشنل ادارن يا مرڪزن ۾	متاثر ماڻهن کي روزگار، تربيت ۽ ڪميونٽي سپورٽ پروگرامن ذريعي مدد ڏني ويندي
07	AED دوران متاثر ٿيل دڪان/ڪاروبار متاثر ٿيا آهن. انهن کي اجازت ڏني وڃي ته هو پنهنجي خاندانن جي مدد لاءِ ڪنارن تي پنهنجو ڪاروبار بيهه شروع ڪن.	منصوبي ۾ گم ٿيل ڍانچي جي معاوضي جي فراهمي هوندي ۽ اضافي مدد پڻ فراهم ڪئي ويندي

3.4 ايس اير آر پي جو ظاهر ڪرڻ

هن SRMP جون اهم خصوصيتون، بشمول CAP، اڳ ۾ ئي اسٽيڪ هولڊرن جي مشاورتي گڏجاڻين، ۽ فيلڊ ليول ڊيو ڊيليجنس سروي دوران ظاهر ڪيون ويون آهن. ورلڊ بئنڪ جي منظوري کانپوءِ اردو/سنڌي ۾ مختصر بروشر جي صورت ۾ مڪمل ظاهر ڪيو ويندو. بروشر AED ۽ ٻين متاثر خاندانن کي انهن جي حقن کان آگاهه ڪندو؛ معاوضي/آبادڪاري ۽ بحالي جي امداد جي يونٽ جي شرح، ۽ ادائگي جا طريقا ۽ طريقا، بشمول شڪايتن جي ازالو جا طريقا SRMP. ۽ سنڌي ۾ بروشر SIDA/AWBs جي آفيسن، ضلعي حڪومتن جي آفيسن ۽ ويب سائيتن تي سرڪاري سرڪاري دستاويز طور دستياب ڪيو ويندو. اهو پڻ WB ويب سائيت تي پوسٽ ڪيو ويندو.

3.5 ايس اير آر پي جي عمل درآمد دوران صلاح

سروي دوران ROW آبادگارن ۽ مقامي برادرين سان اسٽيڪ هولڊرز جي مشاورت ڪئي وئي. گڏجاڻين ۾ SIDA، AWB اسٽاف ۽ مقامي انتظامي عملدار/لائين ايجنسيون شامل هيون (ڏسو ٽيبل 3.1). SIDA/AWBs جو عملو متاثر ٿيل ماڻهن ۽ آبادگارن کي CAP، معيشت جي واڌ ويجهه ۽ RAP جي تازه ڪاري ۽ عمل درآمد دوران اهم منصوبن جي سرگرمين ۾ وڌيڪ شامل ۽ مشغول ڪندو. SIDA سوشل اسپيشلسٽ AWB آفيسرن سان گڏ ڪميونٽي جي مصروفيت ۽ مشاورت لاءِ خاص قدم کڻندا.

ان کان علاوه، AWB پنهنجي فيلڊ آفيس ذريعي اڳ-تعميراتي سرگرمين جو هڪ سلسلو شروع ڪندو، جيئن سماجي تياري ۽ منصوبي تي عمل درآمد لاءِ تياري جي حصي طور. اهي مشوري ۽ شرڪت جي سرگرمين ۾ متاثر ماڻهو ۽ ٻيا اسٽيڪ هولڊر شامل هوندا - مثال طور، سرگرمين ۾ جيئن ته انويٽري اپڊيٽ ڪرڻ، گهرن جي منتقلي جي اختيارن بابت فيصلو، ۽ معيشت جي پروگرامن ۾. مجموعي طور تي، مشاورت جو مقصد متاثر ٿيل گهرن ۽ مقامي برادرين کي CAP/SRMP تي عمل درآمد جي عمل ۾ شامل ڪرڻ هوندو.

باب 4: قانوني فریم ورڪ، حقداريءَ جي پاليسي ۽ ميٽرڪس

4.1 دائرو ۽ مقصد

هي باب AED گهرن لاءِ معاوضي ۽ آبادڪاري/هاٿوسنگ اپ گريڊ ۽ اڪرم واهه ۾ زمين جي حصول ۽ معيشت ۽ آبادڪاري لاءِ پاليسي فریم ورڪ پيش ڪري ٿو. اهو مختصر طور تي زمين جي حصول لاءِ موجوده قانوني فریم ورڪ ۽ ان جي ناقصن جو جائزو وٺي ٿو ۽ معاوضي، آبادڪاري ۽ معيشت جي پروگرام لاءِ اضافي قدم جي تجويز پيش ڪري ٿو ته جيئن WB پاليسي جي معيارن ۽ ضرورتن جي تعميل ڪري سگهجي. مجموعي طور تي، هن باب ۾ بيان ڪيل پاليسي فریم ورڪ اڪرم واهه پروجيڪٽ ۾ زمين جي حصول ۽ آبادڪاري جي حوالي سان استحقاق جي ميٽرڪس جو بنياد آهي.

LA 4.2 ايڪٽ (1894) ۽ گيس

پاڪستان ۾، ”عوامي مقصد“ جي منصوبي لاءِ زمين جي حصول کي سنڀاليندڙ قانون ۽ ضابطا 1894 جو لينڊ ايڪوزيشن (LA) ايڪٽ/ ترميم ٿيل آهي LA. ايڪٽ زمين جي حصول جي عمل کي منظر ڪري ٿو ۽ معاوضي جي ادائينگي صرف حاصل ڪيل زمين جي مالڪن جي عنوان يا رجسٽرڊ مالڪن کي. غير لقب يا غير رسمي آبادگارن / حددخلين کي ايڪٽ ۾ شامل نه ڪيو ويو آهي. جيتوڻيڪ، ايڪٽ حاصل ڪرڻ ۽ معاوضي لاءِ تفصيلي طريقا بيان ڪري ٿو، اهو سڀني متاثرين جي آبادڪاري ۽ بحالي تائين نه وڌايو ويو آهي بغير عنوان جي.

1894 ايڪٽ هڪ پيچيده قانوني اوزار آهي، جنهن ۾ 55 حصن تي مشتمل آهي - مثال طور، ايريا نوٽيفڪيشن ۽ سروي، حصول، معاوضي ۽ انعامن جي تقسيم، تڪرار جي حل، ڏنڊ ۽ معافي. ماضي جي پروجيڪٽ جا تجربا ظاهر ڪن ٿا ته اهو 12 ۽ 18 مهينن جي وچ ۾ وٺندو آهي نوٽيفڪيشن کان وٺي رجسٽرڊ مالڪن کي معاوضي جي انعام تائين. ان کان علاوه، ايڪٽ جي تحت معاوضي وارا قدم بي گهر ٿيڻ کان پوءِ جي حالتن ۾ ماڻهن جي برابري يا بهتر زندگي جي حالت مهيا ڪرڻ لاءِ نا مناسب آهن. ان جي ابتڙ، OP4.12 IR حفاظتي پاليسين کي جسماني بي گهر ٿيڻ جي صورت ۾ مدد جي ضرورت آهي (منتقلي، رهائشي زمين جي نقصان، يا پناهه جي نقصان) ۽ معاشي بي گهر ٿيڻ (زمين جي نقصان، اثاثن، اثاثن تائين رسائي، آمدني جا ذريعا، يا معيشت جا ذريعا). پراجيڪٽ ڊولپمينٽ لاءِ حصول جي نتيجي ۾ ان حقيقت کان سواءِ ته اهڙا نقصان مڪمل آهن يا جزوي، مستقل يا عارضي. پروجيڪٽ ڊولپمينٽ کان متاثر ٿيل غير رسمي آبادگارن/ حددخلين جي آبادڪاري

لاء صوبي يا ملڪ ۾ ڪو به قانوني فريم ورڪ يا پاليسي ناهي. بهرحال، پروجيڪٽ هڪ آبادڪاري پاليسي فريم ورڪ (RPF) تيار ڪيو آهي، جنهن کي منظور ڪيو ويو آهي ته جيئن مستقبل ۾ SIDA پروجيڪٽ تحت زمين جي حصول ۽ آبادڪاري جي رهنمائي ڪري. RPF WB OP4.12 IR پاليسي جي تعميل ڪري ٿو

4.3 OP 4.12 IR پاليسي سان تعميل

SRMP ورلڊ بئنڪ OP 4.12 جي مطابق تيار ڪئي وئي آهي OP 4.12. حوصلا افزائي ڪري ٿو ته ڪا به زمين گهريل منصوبن لاءِ گهريل هجي، جيڪا مارڪيٽ جي قيمت جي بنياد تي ڳالهين واري عمل ذريعي حاصل ڪئي وڃي، بشمول آزاديءَ سان پيشگي عوامي اطلاع سان، نيڪ نيتي جي ڳالهين ۽ اپيل جا حق. قانون جي تحت نامور ڊومين ذريعي قبضي کي صرف آخري وسيلن جي طور تي قبول ڪيو ويندو آهي، ۽ هڪ ڀيرو سڀني متبادل ختم ٿي ويا آهن. تنهن ڪري، ورلڊ بئنڪ جي فنانسنگ لاءِ اهل ٿيڻ لاءِ، اڪرم واهه ۾ شروع ٿيڻ وارا عمل OP 4.12 IR پاليسي جي هدايتن تي عمل ڪرڻ گهرجن. ان مطابق، اڪرم واهه ۾ زمين جي اضافي ضرورتن کي خاص طور تي ڳالهين ذريعي پورو ڪيو ويندو (ڏسو 5.3 SRMP OP 4.12 RF/RAP for Future LA). جي ٻين ضرورتن جي تعميل ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي ۽ اهي پروجيڪٽ جي معاوضي ۽ آبادڪاري جي ميٽرڪس ۾ ظاهر ٿيل آهن.

4.4 اڪرم واهه معاوضي ۽ آبادڪاري جا حقدار ميٽرڪس

اڪرم واهه جي حقداريءَ جو ميٽرڪس متاثر ٿيل ماڻهن جي چئن قسمن ۽ انهن جي نقصانن کي ڏيکي ٿو. انهن ۾ شامل آهن (i) پهرين 100 ڪلوميٽرن ۾ RoW ۾ AED متاثر خاندان؛ (ii) آخري 16 ڪلوميٽرن ۾ غير AED گهريل؛ (iii) پوري 116 ڪلوميٽر ڊگهائي لاءِ COI ۾ منصوبا متاثر ٿيل اثاڻ؛ ۽ (iv) گهرن جيڪي ROW کان ٻاهر زمين تي قبضي سبب متاثر ٿيا (ڏسو ٽيبل 2.14). منصوبي تحت نقصان جي لاءِ نقد معاوضي جو حقدار آهي؛ جڏهن ته، هائوسنگ گرانٽس ۽ ٻيا الائونس اضافي امداد آهن جن جو مقصد غريبن جي گهرن جي ضرورتن کي ٻيهر قائم ڪرڻ آهي. نقد، اضافي الائونس/مدد ۽ معيشت جي مدد ۽ واڌاري جي پروگرامن جي ميلاب جي اميد ڪئي وئي آهي ته متاثر ماڻهن کي منصوبي جي مداخلت جي نتيجي ۾ انهن جي مجموعي سماجي-اقتصادي حالتن کي ٻيهر قائم ڪرڻ ۽ بهتر ڪرڻ ۾ مدد ملندي. جدول 4.1 بيان ڪري ٿو اڪرم واهه جي معاوضي ۽ آبادڪاري جي

ميٽرڪس

جدول ES2 بيان ڪري ٿو اڪرم واهه جي معاوضي ۽ آبادي جي ميٽرڪس اڪرم واهه
معاوضي ۽ آبادڪاري جو ميٽرڪس

زمرو	گرم ٿيل اثاثن جو معاوضو	الاؤنس/معاوضو	اضافي مدد، گرانٽ / خدمتون
شروعاتي هڪ سو ڪلو ميٽرن جي رائيٽ آف وي ۾ متاثر ٿيل			
رهائشي ڍانچي جو مالڪ (سپني قسمن)	نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ	هڪ دفعي حرڪت يا لڏپلاڻ الاؤنس @ 10,000 رپيا گڏوگڏ بي گهر ٿيڻ الاؤنس @ 25,000 رپيا	-
تجارتي ڍانچي جو مالڪ (سپني قسمن)	نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ	هڪ دفعو ٽرانسپورٽ الاؤنس @ 10,000 رپيا گڏوگڏ معيشت جي بحالي لاءِ 25,000 رپيا	-
ننڍي ڍانچي جو مالڪ	نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل	هڪ دفعو ٽرانسپورٽ الاؤنس ننڍين اڏاوتن کي هٽائڻ لاءِ (حقيقي	-

	قيمت جي بنياد تي هر هڪ جڳم لاءِ الڳ طئي ڪيو وڃي.	ڍانچي لاءِ	
-	هڪ پيري ٽرانسپورٽ الائونس 10,000 رپيا گڏوگڏ بي گهرڻ جو الائونس 25,000 رپيا ۽ غربت الائونس 25,000 رپيا.	نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ	بي پي ايل تحت غريب گهراڻا.
-	هڪ دفعي ٽرانسپورٽ الائونس 10,000 رپيا بي گهر ٿيڻ جو الائونس 25,000 رپيا، غربت جو الائونس 25,000 رپيا ۽ ڪمزور گهراڻي جو الائونس 25,000. رپيا	نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ	ڪمزور خاندان
رائيٽ آف وي هائوسنگ جي	-	-	ڪچي هٿ

اجازت رائيت آف وي هائوسنگ گرانٽ روزمره جي زندگي جي ڪارونھوار واڌاري			
رائيت آف وي هائوسنگ اجازت رائيت آف وي هائوسنگ گرانٽ روزمره جي زندگي جي ڪارونھوار واڌاري	-	-	نيم پڪا گھر
روزمره جي زندگي جي ڪارونھوار واڌاري	-	-	پڪا گھر

نوٽيس ۽ اضافي وضاحتون:

1. گم ٿيل اثاثن جي قيمت متبادل قيمت جي بنياد تي، قيمت جي قيمت کان سواءِ. متبادل قيمت ڳڻيو ويو مختلف انڊيڪس استعمال ڪندي ۽ سڀ کان وڌيڪ مناسب انڊيڪس کڻڻ. اڪثر گهرن جزوي طور تي پنهنجي گهرن کي رائيت آف وي جي پرپاسي ۾ محفوظ ڪيل مواد استعمال ڪندي تعمير ڪيو آهي؛ انهن کي نئين گهرن جي تعمير لاءِ نقد معاوضو ۽ الائونس استعمال ڪيا ويندا.

2. ٽرانسپورٽ الاؤنس جي حساب سان حقيقي خرچن جو اندازو لڳايو ويو جيڪو هڪ نيم پڪي گهر مان بچيل مواد استعمال ڪرڻ سان لاڳاپيل آهي ۽ جزوي طور تي ٻيهر تعمير ڪرڻ لاءِ ٿوري فاصلي تي مواد کي ٽرانسپورٽ ڪرڻ سان آهي.

3. بي گهر ٿيڻ الاؤنس هڪڙي مهيني جي معياري گهٽ ۾ گهٽ اجرت (25,000 رپيا جي برابر آهي، جبري بي گهر ٿيڻ جي صدمي ۽ تڪليف جي معاوضي لاءِ. هي سراسري گهراڻن جي مهيني جي آمدني جي پيٽ ۾ به پيرا آهي. اها رقم موجوده مقامي حالتن کي نظر ۾ رکندي سنڌ پي او اي پاران مناسب رقم سمجهي وئي.

4. غربت الاؤنس: گهراڻن جي وڏي اڪثريت غريب آهي ۽ اهڙي طرح غريب ماڻهن تي اضافي اثرن جي تلافِي ڪرڻ لاءِ هڪ مهيني لاءِ اضافي معياري گهٽ ۾ گهٽ اجرت (25,000 رپيا ملندي. اها رقم موجوده مقامي حالتن کي نظر ۾ رکندي سنڌ پي او اي پاران مناسب رقم سمجهي وئي.

5. عورتن/ بزرگن/ معذورن جي گهرن لاءِ 25,000 رپيا جو نقصانڪار الاؤنس سندن اضافي بار جي حساب سان. اها رقم سنڌ پي او اي پاران هڪ مناسب رقم سمجهي وئي

6. معيشت جي بحالي الاؤنس 25,000 رپيا جي مالڪن کي معاوضو ڏيڻ لاءِ ننڍي، حرڪت لائق اثاثي جي گم ٿيل آمدني لاءِ. اثاثي مالڪن جي وڏي اڪثريت انهن جي اڏاوتن کي ڏاهي نه ڇڏيو، پر صرف رائيٽ آف وي کان ٻاهر منتقل ڪيو ويو. تنهن هوندي به، ڇاڪاڻ ته ان کي ٻيهر ترتيب ڏيڻ ڏکيو آهي ته اصل ۾ اي اي ڊي جي دور ۾ ڇا ٿيو، اثاثي مالڪن کي انهن جي اثائن جي مڪمل متبادل قيمت لاءِ معاوضو ڏنو ويندو ۽ گڏوگڏ معيشت جي بحالي الاؤنس جيڪو تقريبن ٻن مهينن جي سراسري آمدني جي سطح تي پڪڙيل آهي. ڊيليليجنس سروي موجب، ڪو به ثبوت نه آهي ته رهائشي گهراڻن کي آمدني جو نقصان ٿيو ڇو ته وڏي اڪثريت اجرت مزدورن يا فارم تي ڪم ڪندڙ آهن جيڪي رائيٽ آف وي جي پيسان رهي ۽ پنهنجون روزگار جون سرگرميون جاري رکي.

7. هائوسنگ جي اجازت: ڪچي ۽ نيم پڪي گهرن جا مالڪ چونڊ ڪري سگهن ٿا ته واپس رائيٽ آف وي ۾ ويڃڻ لاءِ پر اڪثر سيدا جي نگرانيءَ هيٺ گهٽ ۾ گهٽ معيار جو گهر تعمير ڪرڻ جو عزم ڪن ٿا. پڪا هائوس گهراڻا هيٺ ڏنل دليلن جي بنياد تي رائيٽ آف اي هائوسنگ جي اجازت حاصل ڪرڻ جا حقدار نه آهن (i): رهائش جي قيمت ظاهر ڪري ٿي ته گهراڻا غريب نه آهن ۽ انهن وٽ قبضو ڪرڻ جا متبادل اختيار آهن؛ (ii) انهن کي بي گهر ٿيڻ کان پوءِ سرڪاري زمينن تي قبضو ڪرڻ جي ضرورت ناهي. ۽ (iii) اڪثر گهراڻا اڳ ۾ ئي متبادل رهائشي بندوبست ڳولي چڪا آهن.

8. هائوسنگ گرانٽ: هائوسنگ گرانٽ ٽاپ اپ هوندي 200,000 رپيا انهن گهرن لاءِ جتي گهر ٿيل اثاثن جو معاوضو رپيا 200,000 کان گهٽ آهي. سيدا ڪمزور گهرن لاءِ اضافي مدد کي يقيني بڻائيندو جيڪي شايد گهٽ ۾ گهٽ معيار تي پنهنجو گهر پاڻ ناهي نه سگهندا.

9. معيشت ۾ واڌارو: اي اي ڊي متاثر گهراڻي جو ڪو به ميمبر معيشت وڌائڻ واري پروگرام ۾ حصو وٺڻ جو حقدار آهي.

جدول 4.1 اڪرم واھ جي معاوضي ۽ ان جي اھليت جو ميٽرڪس

زمرو	گهر ٿيل اثاثن جو معاوضو	الائونس/معاوضو	اضافي مدد، گرانٽ / خدمتون
گذريل 16 ڪلوميٽرن ۾ غير AED متاثر ٿيل خاندان			
رهائشي ڍانچي (سپيني قسمن) جو مالڪ	نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ	هڪ دفعي حرڪت يا نقل و حمل الائونس @ PKR 10,000، گڏوگڏ بي گهرڻ الائونس @PKR 25,000	
تجارتي ڍانچي (سپيني)	نقد معاوضو متبادل	هڪ دفعي ٽرانسپورٽ	

	<p>@ PKR الائونس 10,000، گڏوگڏ معيشت جي بحالي @ PKR 25,000</p>	<p>قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ</p>	<p>قسمن) جو مالڪ</p>
	<p>هڪ دفعي ٽرانسپورٽ الائونسز نابالغ اڏاوتن کي هٽائڻ لاءِ (حقيقي) قيمت جي بنياد تي ڪيس جي صورت ۾ طئي ڪيو وڃي)</p>	<p>نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ</p>	<p>معمولي جوڙجڪ جو مالڪ</p>
	<p>هڪ دفعي ٽرانسپورٽ الائونس @ PKR 10,000، گڏوگڏ بي گهري الائونس @ PKR 25,000، ۽ غربت الائونس @ PKR 25,000.</p>	<p>نقد معاوضو متبادل قيمت جي بنياد تي (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ</p>	<p>غريب HHs (BPL)</p>
	<p>هڪ ڀيري ٽرانسپورٽ الائونس @PKR 10,000، Displacement الائونس @PKR 25,000، Poverty الائونس @PKR 25,000، ۽ Vulnerability الائونس @PKR 25,000.</p>	<p>نقد معاوضي جي بنياد تي متبادل قيمت (قسم جي لحاظ کان) متاثر ٿيل ڍانچي لاءِ</p>	<p>ڪمزور HHs</p>
<p>RoW هائوسنگ جي اجازت قطار هائوسنگ گرانٽ * معيشت جي واڌاري</p>			<p>COI ۾ ڪچي هٿ</p>
<p>RoW هائوسنگ جي اجازت قطار هائوسنگ گرانٽ معيشت جي واڌاري</p>			<p>COI ۾ نيم پڪا گهر</p>

معیشت جي واڌاري			COI ۾ پڪا جي جوڙجڪ
-----------------	--	--	-----------------------

هائوسنگ گرانٽ تاپ اپ PKR 200,000 تائين گهرن لاءِ جتي گم ٿيل اثاڻو معاوضو PKR 200,000 کان گهٽ آهي.

نوٽس ۽ اضافي وضاحتون: 1. آخري 16 ڪلوميٽرن ۾ COI ۾ حقدار هڪجهڙا آهن جيڪي پهرين 100 ڪلوميٽرن ۾ AED کان متاثر ٿيا هئا. RoW 2. جي اجازت RoW: لائن ۽ COI لائين جي وچ ۾ خلا ۾ رهندڙ ڪچا ۽ نيم پڪا گهراڻا شايد رائيٽ آف وي جي اجازت واري پروگرام ۾ حصو وٺڻ لاءِ چونڊي سگهن ٿا. سيدا / ايريا واٽر بورڊ انفرادي ترتيب ڏيئي يقيني بڻائين ته هر گهر گهٽ ۾ گهٽ معيار تي پهچي. ڪجهه نيم پڪن گهرن ۾ ترميم جي ضرورت نه ٿي سگهي. ڪجهه نيم پڪا گهر ۽ سڀني ڪچي جهوپڙين کي اپ ڊيٽ ڪرڻ جي ضرورت پوندي ۽ انهن کي هائوسنگ گرانٽ تاپ اپ ملندو جيئن مناسب هو. RoW 3. لائن ۽ COI جي وچ ۾ خلا ۾ رهندڙ پڪن گهراڻن کي پريشان نه ڪيو ويندو پر اهي ڪنهن به هائوسنگ گرانٽ يا فائڊن جا حقدار نه هوندا.

معوضو	زمرو
B. مڪمل 116 ڪلوميٽرن لاءِ COI ۾ پروجيڪٽ متاثر ٿيل اثاڻا	
	خانگي جوڙجڪ
	فصل / وڻ
	ڪميونٽي جا اثاڻا
	عوامي اثاڻا
	گهرن/اثاڻا جيڪي ROW کان ٻاهر متاثر ٿيا آهن زمين جي قبضي جي ڪري
مڪمل متبادل قيمت تي نقد معاوضو	خانگي جوڙجڪ
مڪمل متبادل قيمت تي نقد معاوضو	فصل / وڻ
۽ زميندارن جي وچ ۾ منصفائي مارڪيٽ جي	ٽائيل مالڪن کان LA

قيمت کي ظاهر ڪرڻ لاءِ ڳالهين؛ ڳالهين واري معاهدي جي غير موجودگي ۾ SIDA/AWB نامور ڊومين جا اختيار استعمال ڪندو.	
مڪمل متبادل قيمت تي نقد معاوضو، گڏوگڏ معيشت جي بحالي جي مدد	تجارجي ادارا

4.5 ميعاد جي تاريخ

AED حقدارن لاءِ ڪٽ آف تاريخ مقرر ڪئي وئي آهي 21 جولاءِ 2021 - اها تاريخ جڏهن سروي شروع ڪئي وئي (AED) بي گهرڻ مارچ 2021 ۾ ٿي. متاثر ٿيل اڏاوتن جي انويٽري جولاءِ-آگسٽ 2021 ۾ ڪيل مردم شماري جي ذريعي قائم ڪئي وئي هئي، جيڪا مقامي طور تي AED ماڻهن جي وچ ۾ ظاهر ڪئي وئي هئي ته جيئن مستقبل ۾ ڪنهن به جعلي دعوائن جي حوصلا افزائي ڪئي وڃي. لسٽ وڌيڪ تصديق ڪئي وئي ۽ تصديق ڪئي وئي اپريل 2022 ۾ ڊيو ڊيليجنس مطالعي دوران. نظر ثاني ٿيل ۽ تازو ڪاري ٿيل انويٽري ۾ ڪل 1246 گهرن جي نشاندهي ڪئي وئي آهي جن ۾ 3,159 متاثر ٿيل اڏاوتون (رهائشي، تجارجي ۽ ٻيا) آهن. انويٽري (ڏسو جلد 2 اڪرم واه SRMP انويٽري) کي استعمال ڪيو ويندو ماخذ ڪتاب جي طور تي سڃاڻپ ۽ پهچائڻ لاءِ حقدارن جي سڃاڻپ ۽ ترسيل اصلاحي قدم سان. تنهن ڪري، ماڻهو ۽/يا ڪو به گهرو جيڪو انويٽري ۾ شامل نه آهي ڪنهن به معاوضي لاءِ نااهل هوندو جيستائين ڪنهن به شڪايت جو صحيح طور تي جائزو ورتو وڃي ۽ GRC پاران منظور ڪيو وڃي. زمين جي حصول لاءِ، ڪٽ آف تاريخ (تاريخون LA) (ايڪٽ 1894) تحت لاڳاپيل ضلعي جي ڊپٽي ڪمشنر پاران جاري ڪيل زمين جي حصول لاءِ قانوني نوٽيفڪيشن جي تاريخ هوندي.

4.6 اثائن ۽ بين الاٽونسز لاءِ يونٽ جي شرح

SIDA پاران متاثر ٿيل مختلف اثائن جي قدر کي احتياط سان غور ڪيو ويو آهي (a) مقامي مارڪيٽ جي شرح، مختلف تعميراتي مواد جي قيمت؛ (b) ماهر ڄاڻ ۽ تشخيص؛ (c) سنڌ حڪومت گهٽ قيمت واري هاؤسنگ پروجيڪٽ لاءِ منظور ڪيل شرح (سنڌ رورل سپورٽ آرگنائيزيشن ذريعي) ۽ (d) حيدرآباد جي ڪنڇي آبادين ۾ تعمير ٿيل علائقن لاءِ فيڊرل بورڊ آف روينيو جي نوٽيفڪيشن ريت. متبادل قيمت جو اندازو لڳائڻ لاءِ SIDA پاران مختلف قيمتن جو تجزيو ڪيو ويو. SIDA پاران استعمال ڪيل قيمتون ساڳيا آهن ۽/يا ان کان وڌيڪ آهن جيڪي صوبي جي بين هنڌن تي ساڳي

ڍانچي لاءِ استعمال ڪيون ويون آهن. مثال طور، پڪا اڏاوتن لاءِ SIDA جي شرح (يعني، PKR1134/في اسڪوائر فوٽ) PKR582/في اسڪوائر فوٽ (T-Iron and Roof Tiling) جي مقابلي ۾ سنڌ جي گهٽ قيمت واري گهر ۽ ڪنچي آبادي طرفان PKR556/في اسڪوائر فوٽ جي پيٽ ۾ تمام گهڻي هئي. استعمال ٿيل يونٽ جي قيمتن جو وڌيڪ جائزو ورتو ويو ۽ اڪرم واهه سب پراجيڪٽ لاءِ ماهرن جي پينل (POE) پاران ان جي 30 جون 2022 تي ٿيل بي ميٽنگ ۾. POE جو هڪ ميمبر مليو "SIDA جي شرح ٻين شرحن کان ٿورو وڌيڪ آهن." بين ڪيٽيگريز لاءِ قيمتون جهڙوڪ نيم پڪا ۽ ڪچا گهٽ ۾ گهٽ هڪجهڙا آهن، سمجهيا وڃن ٿا متبادل قيمت تائين پهچڻ. جدول 4.2 مختلف ساختن جي يونٽ جي شرحن تي مشتمل آهي.

جدول 4.2 مختلف ڍانچن جي قسم جي يونٽ جي قيمت

نمبر	تفصيل	ڍانچي جو قسم	يونٽ جي قيمت
1	رهائشي	پڪا	1134.00
		سيمي پڪا	523.00
		ڪچا	310.00
2	صنعتي	پڪا	1134.00
		سيمي پڪا	523.00
		ڪچا	310.00
3	ڪو بيو	پڪا	310.00
		سيمي پڪا	1134.00
		ڪچا	523.00

سڀ (AED رهائشي ۽ تجارتي) نقد معاوضي واري پيڪيج جا حقدار آهن. معيشت ۽ ڪمزور گروهن لاءِ هڪ دفعي نقد امداد جون قيمتون مقامي حالتن ۽ عملن تي ٻڌل آهن جن تي عمل ڪيو ويو آهي. پاڪستان ۾ عالمي بئنڪ جي مالي مدد سان هلندڙ بين منصوبن ۾ الائنسز ۽ بين پيڪيجز لاءِ دليل اڳ ۾ ئي نوٽس ۽ اضافي وضاحتن جي تحت حقدار ميٽرڪس ۾ بحث ڪيو ويو آهي. هائوسنگ اپ گريڊ ۽ ٻيون غير نقد امداد - مثال طور، متاثر ٿيل ماڻهن ۽ ڪمزور گروپن جي تربيتي مدد وغيره تي لاڳاپيل حصن ۾ بحث ڪيو ويو آهي. آخر ۾، اثاثن لاءِ يونٽ جي قيمت حاصل ڪئي ويندي (مثال طور، زمين، ٽڪر، فصل وغيره).

باب 5 ڪيپ، رپ ۽ معيشت جي واڌاري لاءِ طريقا

5.1 تعارف

هي باب انتظامي قدامت کي پيش ڪري ٿو جيڪي ڪنيا ويا CAP (i) ورثي کي حل ڪرڻ؛ (ii) هائيدولڪ اڏاوتن لاءِ زمين جي حصول لاءِ RAP لاءِ آبادڪاري جو فريم ورڪ؛ ۽ (iii) پروجيڪٽ پاران منظور ڪيل معيشت وڌائڻ وارا پروگرام. عملدرآمد جي انتظامن تي باب 6 ۾ بحث ڪيو ويو آهي.

5.2 CAP Legacies - AED نقد ساخت جي نقصانن لاءِ

ساخت جي نقصانن لاءِ AED نقد معاوضو ۽ اضافي الاؤنسز جو مطلب آهي هاؤسنگ جون ضرورتون جيڪي تباهي ۽ بي گهر ٿيڻ کان پيدا ٿين ٿيون جيڪي AED آپريشن دوران ٿي رهيون آهن. جدول 5.1 پيش ڪري ٿو سراسري اندازي مطابق معاوضي جي رقم متاثر ٿيل گهرن لاءِ (صرف رهائشي اڏاوتون). لاڳو ڪيل اهلليت ۽ قيمتن جي مطابق، پڪي، نيم پڪي ۽ ڪچي لاءِ رهائشي اڏاوتن لاءِ سراسري اندازي مطابق نقد معاوضو بالترتيب PKR976,774، PKR214,153 ۽ PKR66,185 آهن.

جدول 5.1 ڍانچن جي قسم مطابق اندازن معاوضي جي شرح

معاوضو	معاوضي جي ڪل رقم ملين رپين ۾	ينٽ جي قيمت رپين ۾	متاثر گھراڻن جو انگ	متاثر علائقو/ اسڪوائر فٽ	ڍانچن جو انگ	ڍانچي جي طرز	ڍانچي جو قسم	تفصيل
976,774	61.537	1134.00	63	54265.24	194	پڪا	گھر (رهڻ جا	رهائشي ڍانچو
214,153	174.749	523.00	816	334127.42	2201	سيمي پڪا	ڪمره، ورائنڊا، باورچي خانہ ۽	
66,185	11.318	310.00	171	36508.63	278	ڪچا	توائلت	

سنڌ رورل سپورٽ آرگنائيزيشن (SRSO) جي مطابق گھٽ قيمت (ڪچي جھوپڙي) جي قيمت 200,000 PKR آهي. تنهن ڪري، جيئن ته جدول مان ظاهر آهي، ڪچي گھر جي ٻيهر تعمير/ اپ گريڊيشن لاءِ 134,000 PKR جو شارٽ فال آهي SIDA. غريبن ۽ ڪمزورن جي رهائشي حالتن کي وڌيڪ بهتر بڻائڻ لاءِ اضافي مدد فراهم ڪندي ته جيئن سنڌ جي گھٽ قيمتن جي گھرن جي ضرورتن کي پورو ڪري سگھجي. ڪچي درجي جو معاوضو ۽ غريبن لاءِ گھرن جي اپ گريڊيشن لاءِ اضافي مدد گھرن جي تعمير دوران دستياب هوندي ته جيئن SIDA جي نگرانيءَ هيٺ ROW تي تعمير ٿيل گھرن جي ڊيزائن جي معيار ۽ معيار جي مطابق هو.

5.2.1 CAP تحت ادائگي جا طريقا ۽ طريقا

CAP تحت، هر AED گھربل معياري CAP الاؤنس حاصل ڪري ٿو. (ref-Table 4.1 Entitlement Matrix). گھڻن خاندانن لاءِ، اهو هوندو) PKR60,000 يعني، بي گھر ٿيڻ، گھٽ آمدني BPL، ۽ ٽرانسپورٽ الاؤنس (جيئن ته استحقاق واري ميٽرڪس ۾)؛ جڏهن ته، عورتن جي سر يا معذورن لاءِ، اهو ٿيندو PKR 85,000 هيٺيون چار -مرحلي ادائگي جي عمل کي CAP تحت اختيار ڪيو ويندو معاوضي جي ادائگي، الاؤنسز ۽ گھر جي اپ گريڊنگ ۽ بحاليءَ لاءِ اضافي مدد.

قدم 1: سڀني AED متاثر ماڻهن کي فوري طور تي سندن الاٽونس ملندا. انهن جي الاٽونس حاصل ڪرڻ جي عمل ۾ انهن کي ٻه آپشن ڏنا ويندا: A. هائوسنگ پروگرام ۾ حصو وٺڻ ۽ SIDA جي اجازت سان هڪ معاهدو داخل ڪرڻ؛ يا B. هائوسنگ پروگرام ۾ حصو نه وٺو

• جيڪڏهن هڪ HH اختيار A کي چونڊيندو ته اهي قدم 2 ڏانهن ويندا.

• جيڪڏهن هڪ ايڇ ايڇ آپشن B چونڊيو ته انهن کي گم ٿيل اثاثن لاءِ 100٪ معاوضو ڏنو ويندو ۽ تصديق ڪئي ويندي ته اهي سرڪاري زمين تي قبضا نه ڪندا ۽ نه ڪندا.

• ٻنهي صورتن ۾، AED متاثر ماڻهن کي معيشت جي واڌاري (حرفاني تربيت، AK تعميرات ۾ روزگار) تي SIDA پاران مستقبل جي پيروي ڪرڻ لاءِ پنهنجون ترجيحتون مهيا ڪندا.

مرحلو 2: انهن لاءِ جن اختيار ڪيو: A:

• SIDA ۽ HH هڪ متفقو طور تي قابل قبول سائيت تي لکت ۾ متفق ٿيندا ته جيئن RoW جي اندر منتقلي لاءِ SIDA. هڪ ڊيٽابيس رکندو، جاگرافيائي همراهن سان، سڀني متفقو سائيتن جو. انهن جي ڄاڻ لاءِ روينيو کاتي سان به اها معلومات شيئر ڪئي ويندي.

• سائيت جي جڳهه تي معاهدي تي دستخط ڪرڻ تي، SIDA گم ٿيل اثاثن جي معاوضي جو 50٪ منتقل ڪندو، گڏوگڏ گهر جي اپ گريڊنگ لاءِ ڪو به ٽاپ اپ.

مرحلو 3: انهن لاءِ جيڪي چونڊيل اختيار: A:

• SIDA پاران هڪ اين جي او کي ڀرتي ڪيو ويندو ته جيئن HH کي گهريل مدد فراهم ڪري ته جيئن RoW اندر مناسب گهرن جي تعمير کي يقيني بڻائي سگهجي، جنهن ۾ هيٺ پمپ، صفائي، سولر پينل ۽ گيس اسٽو جي ضرورت مطابق روزي ۽ تربيت شامل آهي. ڪمزور (عورت/ بزرگ/ معذور) کي اضافي مدد ڏني ويندي ان صورت ۾ جڏهن اهي پنهنجو گهر پاڻ ناهي نتا سگهن.

• گهر جي لڳ ڀڳ اڌ جي مڪمل ٿيڻ تي، SIDA باقي 50٪ اثاثن جي معاوضي ۾ منتقل ڪندو (جتنا مناسب مٿي اپ) ته جيئن HH تعمير مڪمل ڪري سگهي.

مرحلو 4: هائوسنگ ڍانچي جي مڪمل ٿيڻ تي، SIDA هر HH لاءِ مڪمل ٿيڻ جي رپورٽ تيار ڪندو جنهن تي HH پاران دستخط ڪيا ويندا ۽ تصديق ڪندي ته سڀئي واعدو پورا ڪيا ويا آهن ۽ HH

صورت حال مان مطمئن آهي. جي صورت ۾ HH مطمئن نه آهي، SIDA اصلاح ڪرڻ جي ڪوشش ڪندو ۽ جيڪڏهن ضروري هجي ته تڪرارن کي حل ڪري سگهجي ٿو شڪايت جي ازالو جي ميڪانيزم ذريعي.

ڪيپ جي ادائينگن تي عمل ڪيو ويندو ايگزيڪيوٽو انجنيئر اڪرم واهه جي آفيس ذريعي. معاوضي جا چيڪ ضلعي خزاني جي آفيس ذريعي ڪيا ويندا ۽ جسماني طور تي AEDs جي حوالي ڪيا ويندا لاڳاپيل AWBs آفيس. اهل AED گهرن کي قومي شناختي ڪارڊ (NIC) ۽ مقامي بئنڪ ۾ بئنڪ اڪائونٽ جي ضرورت پوندي معاوضي جا چيڪ وصول ڪرڻ لاءِ. AWB اسٽاف انهن ماڻهن جي مدد ڪندو جن جا اڪائونٽ نه آهن مقامي بئنڪن ۾ اڪائونٽ ڪولڻ ۾. عورتن جي سربراهن گهرن ۽ ٻين ڪمزور ماڻهن (مثال طور بزرگ، وغيره) کي خاص توجهه/خيال فراهم ڪيو ويندو - مثال طور، مدد ۽ مدد هڪ NIC هجڻ يا ادائينگ جي مقصدن لاءِ بئنڪ اڪائونٽ ڪولڻ ۾

5.2.2 سائيت تي آبادڪاري ۽ هائوسنگ اپ گريڊ

بي گهر ٿيل AED گهرن کي AED آپريشن جي پٺيان لڏڻو پيو. شڪل 5.1 سروي جي ڊيٽا جي بنياد تي آبادي جي موجوده صورتحال کي بيان ڪري ٿو:

A1: اٽڪل 30٪ - AED متاثر گهراڻا ROW ۾ رهيا.

A2: هڪ وڏي اڪثريت (55٪ ROW) جي پرپاسي جي اندر منتقل ڪئي وئي.

• A3: اٽڪل 16٪ AED بي گهر ٿيل گهرن کي علائقي مان منتقل ڪيو ويو

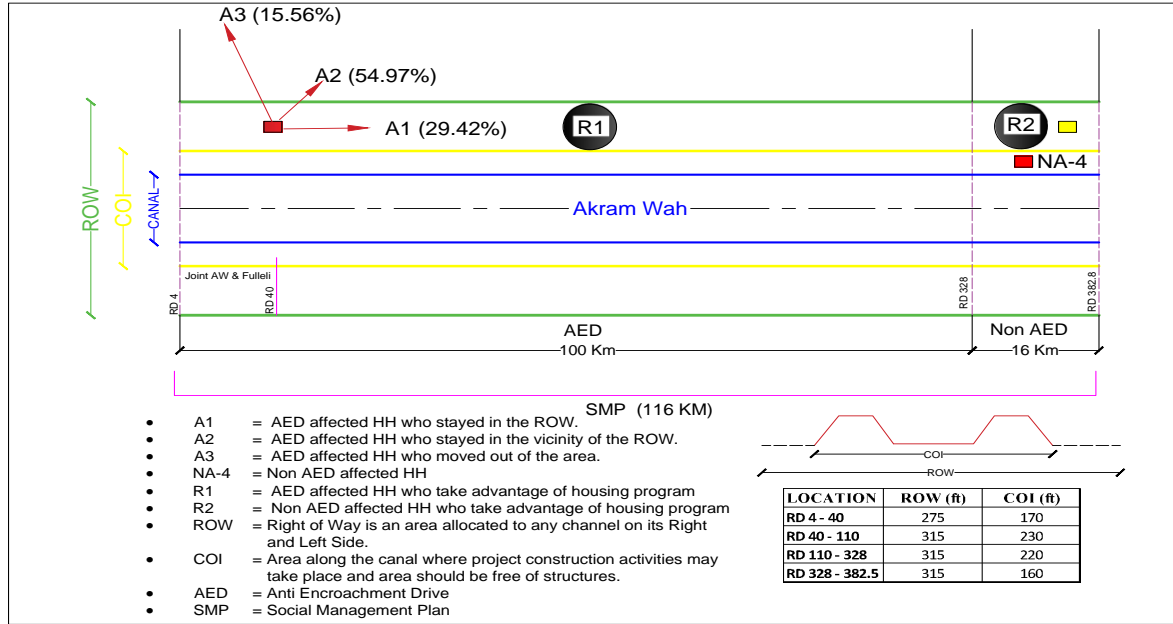

Figure 5.1: Current Resettlement Scenario

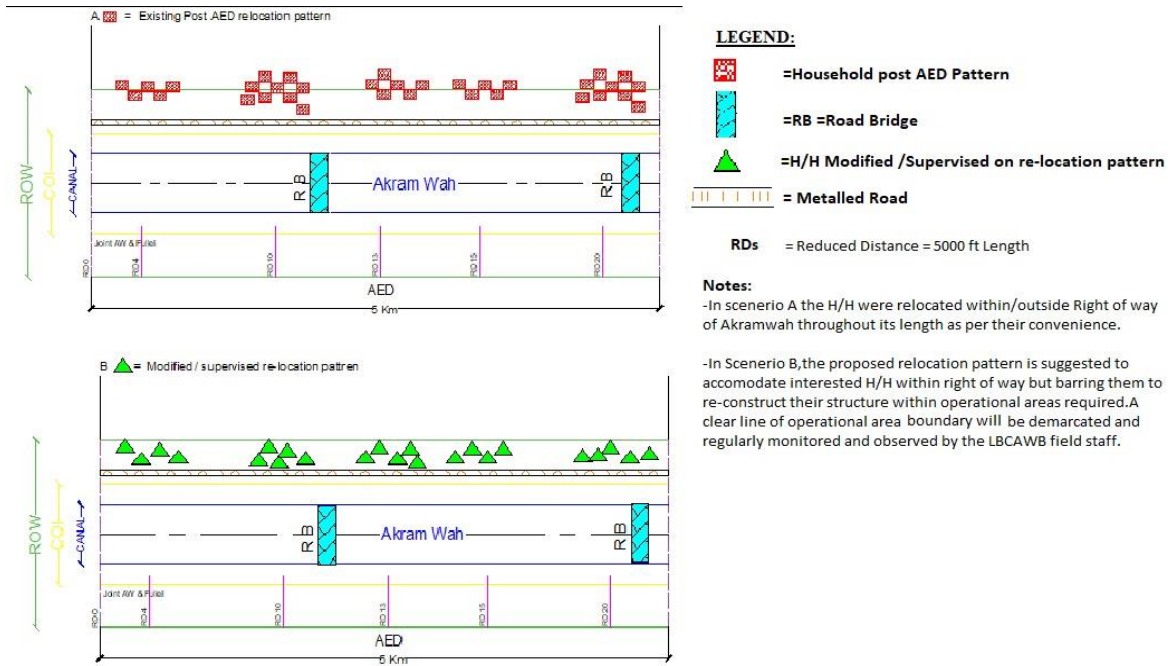
اهي، جيڪي اڳ ۾ ئي ٻيهر آباد ٿيل آهن (AED) جي پٺيان ROW (تي واپس، انهن کي اجازت ڏني ويندي SIDA جي ”آن-سائيت“ نگراني ڪيل آبادڪاري منصوبن ۽ اپ گريڊنگ پروگرام تحت R1 جي اندر AED گهرن، ڪچي جهوپڙين وارا ۽ ڪجه صورتن ۾ نيم پڪا ڍانچي جا مالڪ، پروجيڪٽ تحت هاؤسنگ اپ گريڊ لاءِ اهل هوندا (ڏسو 5.2.5). جيڪي R2 ۾ آهن (يعني غير AED گهرڙا)، جيڪڏهن پروجيڪٽ جي تعمير دوران بي گهر ٿي ويا آهن، اهي ساڳيا فائدا حاصل ڪندا اهي ساڳيا فائدا حاصل ڪرڻ جي صورت ۾ جن ۾ موجود ROW ۽ هاؤسنگ اپ گريڊ تي.

موجود ROW تي ”آن-سائيت“ هاؤسنگ/منتقلي کي AED بي گهر ٿيل گهرن لاءِ سڀ کان وڌيڪ حقيقي ۽ بهترين آپشن سمجهيو ويندو آهي (ڏسو ضميمه 3 لاءِ دستياب علائقي لاءِ سائيت جي منتقلي لاءِ). آن سائت آبادڪاري کي عام طور تي اجازت ڏني ويندي ته هو جتي آهن اتي رهڻ ۽

بهتر ۽/يا ROW ۾ منتقل ٿيڻ ۽ SIDA جي هدايتن مطابق ٻيهر تعمير ڪرڻ. منصوبابندي ڪيل سائيت تي آبادڪاري لاءِ، SIDA جتي گهربل زمين جا پلاٽ تفويض ڪندو ۽/يا ٻيهر رهائش لاءِ موجوده آبادين کي ٻيهر منظم ڪندو، ۽ هائوسنگ اپ گريڊ جي نگراني ڪندو. نتيجي طور، رڪاوٽون محدود ٿي وينديون ڇو ته جيڪي بي گهر ٿي ويا آهن انهن جي تعمير ۽ ٻيهر تعمير ڪرڻ جي قابل هوندا انهن جي اصل رهائش جي جڳهن جي ويجهو. وڌيڪ، هن حڪمت عملي جي ضرورت آهي محدود سماجي يا روزگار جي مدد جي منصوبي کان اڳ-پروجيڪٽ جي زندگين جي سطح کي ٻيهر حاصل ڪرڻ لاءِ. اڪرم واهه غير رسمي آبادڪارن جي آبادڪاري ۾ هڪ قدم اڳتي آهي ۽ سنڌ جي سموري صوبي ۾ غير قانوني آبادين کي باقاعده ڪرڻ لاءِ GoS پاران تيار ڪيل تجويز ڪيل سنڌ وائڊ آر اينڊ آر پاليسي لاءِ هڪ سنو عملي مثال بڻجي سگهي ٿو.

تصوير 5.2 منظر A ۾ RoW تي AED کان پوءِ جي آباديءَ جي تشريح ڪندي هڪ ابتدائي ڊرائنگ مهيا ڪري ٿي جڏهن ته منظر B ڏيکاري ٿو ته ڪيئن نگراني ڪيل منتقلي کي منظم ڪيو ويندو، بشمول Leftbank AWBs جي استاف پاران RoW تحفظ ۽ انتظام. انهي کي وڌيڪ تبديل ڪيو ويندو ۽ تفصيلي سائيت تي عمل درآمد واري منصوبي ۾ وضاحت ڪئي ويندي.

Figure 5.2: Preliminary Design of the Proposed Supervised Relocation Plan

5.2.3 هائوسنگ اپ گريڊ ۾ مرحلا ۽ عمل

SIDA/AWBs هائوسنگ اپگريڊس ۽/يا بحاليءَ لاءِ منصوبابندي ڪرڻ لاءِ هيٺيون قدم لاڳو ڪندا هائوسنگ اپگريڊس (LCHU) لاءِ مقامي ڪميٽين جي صلاح سان. سائيت مخصوص LCHU متاثر ٿيل گهرن/ برادرين کي شامل ڪرڻ لاءِ ٺاهيو ويندو، جنهن ۾ متاثر گهرن جا نمائندا، ڪميونٽي اڳواڻن/ مالڪن، مقامي نوجوانن، عورتن، مقامي دڪاندارن وغيره کي شامل ڪيو ويندو، گهر جي اپ گريڊنگ ۽ آبادڪاري جي پروگرام کي وڌيڪ متحرڪ ۽ جوابده بڻائڻ لاءِ. مقامي ضرورتن لاءِ. LCHU هڪ شراڪت وارو ميڪانيزم هوندو، ۽ اهڙيءَ طرح SIDA ۽ مقامي برادريءَ جي ميمبرن جي وچ ۾ اپ گريڊنگ پروگرامن جي منصوبابندي ۽ عمل ۾ مالڪي ۽ اعتماد کي يقيني بڻائيندو. SIDA/AWBs LCHU ذريعي AED ۽ ٻين گروپن سان مشاورتي ميٽنگون منعقد ڪندا، ڊيزائن ۽ عمل درآمد جي انتظامن جي حوالي سان هائوسنگ اپ گريڊ ۾ قدم ۽ عمل جدول 5.2 ۾ پيش ڪيا ويا آهن

جدول 5.2: هائوسنگ اپ گريڊ ۾ قدم ۽ عمل

قدمن جا عمل ۽ فيصلا هائوسنگ جي بهتري ۽ اپ گريڊ لاءِ

قدم 1 AWB کان هائوسنگ اپ گريڊ جي عمل جي منظوري AED هائوسنگ / ريلوڪيشن جي تفصيل سان

قدم 2 سائيت جي مخصوص جسماني تصديق، LCHU سان مشاورت، ۽ اهل HHs جي آخري فهرست

قدم 3 گهرن جي واڌاري لاءِ اهل HHs سان انفرادي معاهدو

قدم 4 مختلف ڪميٽين جو قيام (مثال طور، GRC)، عملدرآمد ۽ نگراني ڪميٽيون)

قدم 5 سنڌ رورل سپورٽ آرگنائيزيشن (SRSO) کي ڀرتي ۽ متحرڪ ڪرڻ لاءِ ڊيزائن ۽ ٽيڪنيڪل/مشاورتي خدمتون ۽ تعميراتي معيار جي نگراني

مرحلو 6 انفرادي HHs جي ڊيزائن ۽ منظوري جي مڪمل دستاويزن جي تعمير کان اڳ

قدم 7 اهل HHs کي ادائگيون گرائنٽس/الاؤنسز جي بحاليءَ جي عمل ۾ مدد ڪرڻ لاءِ

مرحلو 8 دسترڪٽ روينيو آفيس پاران AED آبادگارن کي RoW زمين تي رهائش جي اجازت لاءِ دستاويز

قدم 9 ROW جي آبادگارن کي قانوني ڪاغذن جي حوالي ڪرڻ

مرحلو 10 SIDA/AWD اپ گريڊنگ/آبادڪاري جي نگراني، ۽ اندروني ۽ ٽئين پارٽي جي نگراني

5.2.4 غريبن لاءِ هائوسنگ اپ گريڊ

جيئن اڳ ذڪر ڪيو ويو آهي، ڪچي جهوپڙين جي مالڪن کي سراسري طور تي 66,000 روپيا معاوضو ملندو، جڏهن ته نيم پڪا ۽ پڪا گهرن کي 214,152 روپيا ۽ 976,774 روپيا ملندا، جيڪي ٻنهي صورتن ۾ 200,000 روپيا جي تعمير جي تخميني قيمت لاءِ ڪافي آهن. سنڌ ۾ گهٽ قيمت وارو گهر. عام اصول اختيار ڪيو ويو آهي ته CAP انهي ڳالهه کي يقيني بڻائيندو ته هر متاثر HH وٽ RoW ۾ گهر تعمير ڪرڻ لاءِ ڪافي فنڊ هوندا (يا ٻي جاءِ جيڪڏهن گهرن وٽ ڪا ٻي مناسب جاءِ هجي) جيڪا گهٽ ۾ گهٽ، گم ٿيل قيمت لاءِ SRSO معيارن سان مطابقت هوندي. هائوسنگ. اهو هيٺ ڏنل فارمولو لاڳو ڪرڻ سان يقيني بڻايو ويندو:

- 200,000 PKR گهر جي CAP گم ٿيل ڍانچي جي مجموعي قيمت SIDA = هائوسنگ گرانٽ.

مثال جي طور تي، جيڪڏهن هڪ غريب گهراڻو جنهن وٽ اڳ-AED ڪچي رهائش آهي، سي اي پي جي تحت گم ٿيل اڏاوتن لاءِ 66,000 PKR جو حقدار آهي، پوءِ گهروارن کي اضافي 134,000 PKR گرانٽ فنڊ ملندا ته جيئن هو گهر ٺاهي سگهن. جي لڳ ڀڳ 200,000 PKR. هائوسنگ گرانٽ جي قيمت اهڙي طرح گهربل جي CAP گم ٿيل ڍانچي جي استحقاق تي منحصر ٿيندي. انهن صورتن ۾ جتي نيم پڪا کي نقد معاوضو ملندو جيڪو 200,000 PKR کان گهٽ هوندو، SIDA نيم پڪي گهر جي ٻيهر تعمير لاءِ فرق فراهم ڪندو. جدول 5.3 سائيت تي آبادڪاري ۽ هائوسنگ اپ گريڊ بابت وڌيڪ تفصيل فراهم ڪري ٿو

جدول 5.3: هائوسنگ اپ گريڊ - اهم عنصر

حڪمت عملي جا اهم عنصر

سائيت تي آبادڪاري ۽ هائوسنگ اپ گريڊ

1. اهل گھراڻا جيڪي گھرن کي اپ گريڊ ڪرڻ لاءِ RoW ڏانهن (يا ٻي مناسب جڳھ تي) منتقل ڪرڻ چاهين ٿا ته جيئن سنڌ جي گھٽ قيمت هائوسنگ جي معيار کي پورو ڪري سگھي.

2. ڪچي جھوپڙين وارا گھراڻا گھٽ ۾ گھٽ معيار تي اپ گريڊ ڪرڻ لاءِ فرق (نقد معاوضي ۽ اندازي جي قيمت) مثال طور (PKR 200,000 - 66,000 = 134,000) جي وچ ۾ PKR جا اهل هوندا.

3. انهن صورتن ۾ جتي نيم پڪي مالڪن کي PKR 200,000 کان گھٽ معاوضي جي طور تي ملن ٿا، اهي اضافي گرانٽ جا اهل هوندا ته جيئن ٻيهر تعمير لاءِ گھٽ ۾ گھٽ PKR 200,000 سان ملن.

4. مالڪن/آبادگارن جي چونڊ مطابق ڊيزائن ۽ تعمير کي اپ گريڊ ڪرڻ لاءِ SRSO ذريعي مشاورتي مدد فراهم ڪرڻ جو منصوبو.

5. مستحق گھراڻن کي 50% نقد معاوضو ملندو انهن جي CAP استحقاق موجب گم ٿيل اثاثن لاءِ جڏهن اهي SIDA سان هائوسنگ اپ گريڊ جي معاهدي تي دستخط ڪندا. تعمير ۾ اهم پيش رفت تي، SIDA سندن CAP گم ٿيل اثاثن جي حقداريءَ جو باقي 50% ۽ (جيڪڏهن اهل هجي) اضافي هائوسنگ گرانٽ فراهم ڪندو.

6. SIDA ضلعي روينيو کاتي سان گڏ ڪم ڪندي روينيو کاتي سان سندن جڳهون رجسٽر ڪري RoW تي رهڻ جي اجازت لاءِ.

7. نگراني ۽ تشخيص لاءِ منتقل ٿيل گھرن لاءِ ڊيٽابيس کي برقرار رکڻ جو منصوبو

8. آبادگارن کي پاڻي جي فراهمي، صفائي سٿرائي، سولر پينل ۽ گيس استو فراهم ڪيا ويندا.

سڀني حالتن ۾، اضافي امداد هڪ اپ گريڊنگ گرانٽ آهي. پروجيڪٽ ان عمل کي هر صورت ۾ آسان بڻائيندو، انهي ڳالهه کي يقيني بڻائي ته اهي ماڻهو جيڪي سرڪاري زمينن تي آباد ٿين ٿا، اهو محفوظ ۽ مناسب طريقي سان ڪن. بهرحال، جن وٽ پڪا گھر هئا، انهن کي ضرورت پوندي ته اهي پنهنجون رهائشي بندوبست ڳولهڻ لاءِ نقد معاوضي کي استعمال ڪندي اڏاوتن ۽ ٻين گم ٿيل اثاثن لاءِ. پڪا گھرن کي سرڪاري زمين تي ٻيهر تعمير ڪرڻ جي اجازت نه ڏني ويندي ڇو ته انهن جي ملڪيت آهي متبادل زمينن جي تعمير لاءِ. آخرڪار، پروجيڪٽ صرف ڪچي ۽ نيم پڪي گھرن جي تعمير ۽/يا اپگريڊ ڪرڻ جي اجازت ڏيندو جيڪي SIDA پاران اختيار ڪيل آهن. پروجيڪٽ ٽيم

مٿي ڏنل طريقن جي حوالي سان اپ گريڊ ڪرڻ لاءِ توسيع ۽/يا ڪنهن به متبادل آپشن جي حوالي سان لچڪدار ۽ کليل رويو اختيار ڪندي.

5.2.5 رائيٽ آف وي ۾ هائوسنگ جي اجازت

SIDA ۽ AWB (زمين جي مالڪ جي حيثيت ۾) AED متاثر ٿيل گهرن جي هڪ فهرست تيار ڪندا جيڪي اڪرم واهه RoW تي منتقل ٿين ٿا. اهي گهراڻا پنهنجا گهر ان زمين تي ناهيندا جنهن کي آبپاشي کاتو ۽ روينيو ڊپارٽمينٽ اڳ ۾ ئي غير ضروري زمين قرار ڏئي چڪو آهي اهڙيءَ طرح اي اي ڊي متاثر ماڻهن جي آبادڪاري لاءِ موجود آهي. روينيو ڊپارٽمينٽ، جيڪو سنڌ ۾ زمينن جي انتظام جو ذميوار آهي، گهرن کي رجسٽرڊ ڪرڻ جي اجازت ڏئي ٿو يا اجازت ڏئي ٿو RoW تي رهڻ لاءِ. اهو رسم الخط تڏهن ٿيندو جڏهن GoS عوامي زمين تي AED متاثر گهرن کي منتقل ڪرڻ لاءِ صوبي جي وسيع طريقا اختيار ڪري

گهرن جي هن فهرست ۾ گهر جي سربراهه جا نالا شامل هوندا، ۽ شادي شده جوڙو لاءِ هن ۾ مرد ۽ عورت ٻنهي جا نالا شامل هوندا. معاهدو جنهن تي گهر SIDA/AWB سان دستخط ڪندو هاؤسنگ اپ گريڊ پروگرام ۾ داخل ٿيڻ کان پوءِ هڪ شرط شامل هوندو ته اڏاوتون 10 سالن تائين وڪرو نه ڪيون وينديون يا ڪنهن ٻئي پارٽي کي روينيو ڊپارٽمينٽ جي اجازت کان سواءِ (ڏسو ضميمه 4 مسودي لاءِ معاهدو). شادي شده جوڙن لاءِ، مٿس ۽ زال ٻنهي کي روينيو ڊپارٽمينٽ پاران تسليم ٿيل ان کان اڳ منتقلي تي راضي ٿيڻ گهرجي.

5.2.6 ٽيڪنيڪل سپورٽ ۽ نگراني

ان کان علاوه، SIDA گهرن جي ضرورتن ۽ انتخابن جي بنياد تي، گهٽ قيمت واري هاؤسنگ ماڊل لاءِ SRSO ”معيارين“ تي عمل ڪندي، انفرادي بنيادن تي هاؤسنگ اپ گريڊ لاءِ ٽيڪنيڪل هدايتون مهيا ڪرڻ لاءِ SRSO کي مشغول ڪندو. SRSO پاران گهٽ قيمت هاؤسنگ ماڊل جو نمونو شڪل 5.3 ۾ آهي

Figure 5.3: A Sample of Low-cost housing by Sindh Rural Support Organization

جيئن اڳ ۾ ذڪر ڪيو ويو آهي، SIDA حصو وٺندڙ ڊيزائن، فيصلا سازي، ۽ سماجي متحرڪ ڪرڻ لاءِ فائديمند گروپن جي مقامي ڪميٽين فار هائوسنگ اپگريڊس (LCHU) جي مشاورت سان قائم ڪندو. LCHUs هائوسنگ اپ گريڊ پروگرامن جي ڊيزائن، ٽيڪنيڪل سپورٽ ۽ نگراني لاءِ ذميوار لاڳاپيل SWAT اسٽاف ۽ SRSO سان ويجهي تعاون سان هائوسنگ اپ گريڊ لاءِ ڪميونٽي موبلائيزيشن ۽ سماجي تياري لاءِ اهم ايجنٽ طور رهندا.

SRSO لاءِ، TOR ۾ اهم ڪم شامل آهن پر ان تائين محدود نه آهن (i): گهر جي اپ گريڊنگ ڊيزائن لاءِ متاثر گهرن/ برادرين سان صلاح مشورو؛ (ii) متاثر ٿيل برادرين ۽ SIDA پاران جائزو وٺڻ لاءِ ڪيترن ئي ماڊلز جي ڊيزائن ۽ ڊرائنگ؛ (iii) اپگريڊ ڪرڻ لاءِ انفرادي گهرن جي ضرورتن کي ترتيب ڏيڻ؛ (iv) ٽيڪنيڪل/مشاورتي مدد فراهم ڪرڻ؛ (v) RoW تي گهرن جي تعمير/اپ گريڊنگ جي نگراني؛ ۽ (vi) گهر جي اپ گريڊنگ لاءِ SIDA ۽ ٻين لاڳاپيل ادارن سان ڪوآرڊينيشن.

5.2.7 شهري سهولتون ۽ انفراسٽرڪچر

پروجيڪٽ غريبن جي زندگين جي معيار کي بهتر بڻائڻ لاءِ SIDA پاران ”نيڪ ول“ امداد جي طور تي گهرن/ شهري سهولتن جي شرطن ۾ اضافي مدد فراهم ڪرڻ لاءِ پرعزم آهي. انفراسٽرڪچر سپورٽ جي نوعيت ۽ قسم جو تعين ڪيو ويندو ڪڏيل طور تي آبادگارن جي ڪميونٽي ۽

پروجيڪٽ ٽيم پاران عملدرآمد دوران. ڪچي گهرن لاءِ اضافي مدد جهڙوڪ ڌوئڻ جون سهولتون، هينڊ پمپ، سولر پينل/بجلي، تماڪ کان گهٽ اسٽو هر صورت ۾ اين جي اوز جي ذريعي تربيت ۽ ظرفيت وڌائڻ سان گڏ مهيا ڪيا ويندا. اهي سهولتون نيم پڪي گهرن جي مالڪن لاءِ به هڪ ڪيس جي بنياد تي دستياب هونديون 5.3 مستقبل جي LA لاءِ آبادڪاري جو فريم ورڪ RAP/

5.3.1 LA اسڪوپ ۽ اسٽيٽس

جيئن اڳ بيان ڪيو ويو آهي (ڏسو 2.5 Future Land-Take)، هائيڊولڪ ڍانچي لاءِ تعمير دوران محدود زمين حاصل ڪرڻي پوندي. هڪ اندازي مطابق 19.47 ايڪڙ ايراضي تي ڪم ڪيو ويو منصوبي جي ڊگهائي دوران فزيبلٽي اسٽڊي دوران. اصل زمين جي حصول جو دارومدار هر هائيڊولڪ ڍانچي جي فائنل انجنيئرنگ ڊيزائن تي هوندو. جيئن ته اڃا تائين صحيح هنڌن ۽ ايراضي جو تعين نه ڪيو ويو آهي، رجسٽرڊ زميندارن جو صحيح انگ اڃا تائين دستياب ناهي. مٿي بيان ڪيل منظر نامي جي تحت، هڪ آبادڪاري فريم ورڪ ۽ هڪ مسودو آر اي پي جو خاڪو پيش ڪيو ويو آهي، جيڪو منصوبي کي حتمي شڪل ڏيڻ کان پوءِ زمين جي حصول ۽ بي گهر ٿيڻ بابت وڌيڪ تازو ڪاري ڪيل انگن اکرن سان مشروط آهي.

5.3.2 آبادڪاري جو فريم ورڪ - رهنمائي ڪندڙ اصول

هن مرحلي ۾ حتمي ۽ سائيٽ جي مخصوص هائيڊولڪ ڊيزائن ۽ ڊيٽا جي غير موجودگيءَ جي ڪري، SIDA منصوبي تي عمل درآمد دوران پيدا ٿيڻ واري ڪنهن به اثر/خطري جي سڃاڻپ ۽ انتظام لاءِ هيٺين هدايت واري اصولن تي عمل ڪندو.

(i) SIDA منصوبي جي اڏاوت لاءِ ڪنهن به اضافي زمين جي حاصلات کان بچڻ ۽ گهٽ ڪرڻ لاءِ سڀني قابل عمل ٽيڪنيڪل آپشنز کي ڳوليندي.

(ii) ڪيسن ۾، جتي زمين جي حصول ۽ بي گهرين کي ناگزير آهي، معاوضي ۽ ٻيهر رهائش / آبادڪاري جي سرگرمين کي تصور ڪيو ويندو ۽ قومي قانونن سان گڏوگڏ / OP4.12 غير ارادي آبادڪاري واري پاليسي کي ڪافي وسيلو ۽ موقعا فراهم ڪندي. منصوبي جي فائڊن ۾ حصيداري ڪريو.

(iii) سڀئي متاثر ٿيل ماڻهو بغير ڪنهن زمين جي قانوني ملڪيت/ حيثيت کان سواءِ گم ٿيل اثاثن جي معاوضي لاءِ اهل هوندا، جن ۾ زمين، منتقلي جي مدد، ۽ آمدني/معيشت جي بحالي ۽ واڌاري شامل آهن.

(iv) اڪرم واهه جي باقي 16 ڪلوميٽرن جي ڊگهائي ۾ سڀ متاثر ٿيل/غير رسمي آبادگارن کي ساڳئي حقدار ميٽرڪس، نقد معاوضي، هائوسنگ اپگرڊيشن، ۽ معيشت جي بحالي ۽ واڌاري جي پروگرام سان مشروط ڪيو ويندو جيئن AED متاثر ايڇ ايڇز لاءِ دستياب آهي.

(v) زمين جا رجسٽرڊ ٽائٽل مالڪ، جيڪڏهن هائيڊولڪ اڏاوتن جي اڏاوت لاءِ مستقل زمين حاصل ڪرڻ کان متاثر ٿين ٿا، انهن کي زمين، فصلن ۽ وڻن ۽ ڪنهن ٻئي غير منقول اثاثن لاءِ مارڪيٽ/بدلي جي شرح تي معاوضو ڏنو ويندو.

(vi) بي گهر ماڻهن/ برادرين کي منصوبه بندي جي عمل ۾ شامل ڪيو ويندو ۽ انهن سان صلاح مشورا ڪيا ويندا ۽ انهن جي چونڊ ۽/يا ڪنهن به متبادل آپشن کي ڊيزائين ڪرڻ لاءِ منتقلي ۽ آمدني جي بحالي جي سرگرمين لاءِ.

(vii) پروجيڪٽ متاثر ماڻهن جي مدد لاءِ اضافي وسيلن جي سيڙپڪاري ڪندو، خاص طور تي ڪمزور گروپن (مثال طور، مقامي ماڻهو، غريب ۽ عورتن جي سرپرستي وارا گهر، ۽ جيڪي غربت جي لڪير کان هيٺ آهن) انهن جي معيشت کي بهتر بڻائڻ جي ڪوششن ۾. - بي گهر ٿيل سطحن.

(viii) سيدا ان ڳالهه کي يقيني بڻائيندو ته عمل منصفانه، کليل ۽ شفاف آهن، بشمول شڪايتن جي ازالو جي ميڪانيزم لاءِ شرطون. سمورن پروجيڪٽ جي اثرن ۽ گهٽتائي جي قدامت کي متاثر ماڻهن کي صلاح مشوري جي گڏجاڻين، ننڍڙن بروشرز/پليٽس، ۽ پروجيڪٽ جي ويب سائيٽ ذريعي ظاهر ڪيو ويندو.

(ix) ايگزيڪيوٽو ايجنسي جي طور تي، SIDA پنهنجي صلاحيت وڌائيندو ۽ گڏوگڏ ٻيا لاڳاپيل ادارا - مثال طور، لوڪل لينڊ روينيو ڊپارٽمينٽ، ضلعي انتظاميه - مختلف سماجي، آبادڪاري ۽ معيشت جي ترقي جي منصوبن جي منصوبابندي ۽ عمل ۾ شامل آهن.

SIDA CAP/SRMP (x) جي نگراني ۽ تشخيص لاءِ آزاد ٻاهرين مانيٽرنگ ڪنسلٽنٽ کي ڀرتي ڪندو ۽ جيڪڏهن ضروري هجي ته بهتر ڪارڪردگي ۽ حفاظتي منصوبن تي عمل درآمد کي وڌائڻ لاءِ اصلاحي قدامت لاءِ صلاح فراهم ڪندو.

مجموعي طور تي، SIDA ڳالهين ذريعي معاوضي جي تعين ڪرڻ ۾ مٿي ڏنل اصولن ۽ فريم ورڪ تي عمل ڪندو (۽/يا نامور ڊومين جو استعمال)؛ متاثر خاندانن کي اجازت ڏني ويندي ته هو ڪنهن به قيمت تي بچاءُ لائق. اسٽيڪ هولڊرز سان صلاح مشورو ڪيو ويندو، خاص طور تي اهي ايڇ ايڇ جيڪي RAP جي تياري دوران متاثر ٿيا. تيار ٿيڻ واري RAP ۾ اثر ڏيڻا شامل ڪندو، متاثر ٿيل گهرن جي سڃاڻپ ڪندو - متاثر ٿيل اثاثن سميت، منعقد ڪيل مشاورت جو ثبوت مهيا ڪندو، ۽ معاوضي ۽ عمل درآمد واري فريم ورڪ لاءِ ميٽرڪس قائم ڪندو، بشمول شڪايتن جي ازالو جو ميڪنزم، قيمت/بجيت ۽ M&E سسٽم.

5.3.3 ڳالهين جو طريقو ۽ قدم

سيڊا هائڊرولڪ اڏاوتن لاءِ گهربل زمين جا ننڍا پارسل خريد ڪرڻ لاءِ هڪ ڳالهه ٻولھ وارو طريقو اختيار ڪندو. جيئن ته في خاندان جي زمين جي نقصان جي توقع ڪئي وئي آهي ته تمام گهٽ هجڻ جي ڪري، زمين وٺڻ لاءِ ڳالهين وارو طريقو تيز ٿيندو ۽ بروقت منصوبي جي تعميراتي سرگرمين کي آسان بڻائي سگهندو. ڳالهه ٻولھه منصوبي جي ترقيءَ لاءِ LA ايڪٽ 1894 (سيڪشن 1894/4) تحت نوٽيفڪيشن بعد ٿيندي. ايڪٽ جي لاڳو ٿيڻ سان زمين جي دستيابي کي محفوظ ڪرڻ ۾ مدد ملندي. باقي عمل - مثال طور، معاوضي جي شرح وغيره - مشوري ۽ ڳالهين ذريعي طئي ڪيو وڃي ٿو، مارڪيٽ جي قيمت ۽ ٻين لاڳاپيل لاڳت کي غور ۾ رکندي

سيڊا هڪ زمين خريد ڪرڻ واري ڪميٽي (LPC) ٺاهيندي جيڪا SIDA ۽ لاڳاپيل ضلعن جي روينيو آفيسرن تي مشتمل هوندي ته جيئن اڪرم واهه سب پراجيڪٽ لاءِ ڳالهين ذريعي زمين جا ضروري پارسل خريد ڪري سگهن جيڪي ذاتي طور تي آهن. منصوبي جي منظوري کان پوءِ فوري طور تي SIDA پاران LPC ٺاهي ويندي. عمل هيٺ ڏنل ڪم ڪرڻ گهرجي:

(i) پهريون، LPC جي نهڻ کان پوءِ، SIDA قابل ٽيڪنيڪل/زمين سروي ڪندڙ (مثال طور، پٿوارس) ۽ فيلڊ اسٽاف کي ڀرتي ڪندو ته جيئن زمين ۽ ٻين اثاثن جو اندازو لڳائي سگهجي - مثال طور، ڍانچي، فصل ۽ وڻ - زمين تي. لاڳاپيل ضلعي انتظاميا کي اطلاع ڏنو ويو.

(ii) ٻيو، زمين جي قيمت (۽ ٻيا اثاڻا) فيلڊ سروي ذريعي طئي ڪيا ويندا ٿيڪنيڪل ٽيم/سروي ڪنڊڙ مالڪن سان صلاح مشوري سان ۽ لاڳاپيل کاتن/ ايجنسين سان هم آهنگي ۾ جيڪي تعمير ٿيل ڍانچي، فصلن ۽ ڍورن سان واسطو رکن ٿا. .

(iii) ٽيون، هڪ ڀيرو جو قدر طئي ڪيو وڃي ٿو، موجوده مارڪيٽ جي قيمت جي بنياد تي، LPC انفرادي مالڪن سان اثاثن جي حاصل ڪرڻ ۽/يا متاثر ٿيڻ تي ڳالهين ۽ ملاقاتون ڪندو. مقرر ڪيل قيمتون ممڪن طور تي مارڪيٽ جي شرح کان وڌيڪ هونديون، عنوان جي مالڪن کي ڳالهين واري معاملي لاءِ راغب ڪرڻ لاءِ. ڳالهين ڪيترن ئي سيشن کي هفتن يا مهينن کان وٺي سگهي ٿو.

(iv) چوٿون، انفرادي مالڪن سان ڪامياب ڳالهين کان پوءِ، SIDA LPC جي سفارش تي، سڌي طرح زمين جي قبضي کان متاثر ٿيل گهرن کي ادائينگيون ڪندو.

ڳالهين ۾ ناڪام ٿيڻ جي صورت ۾، يعني پارٽيون قيمتن تي متفق نه ٿيون ٿين يا پارٽيون ان عمل ۾ حصو وٺڻ کان انڪار ڪن ٿيون، LA ايڪٽ (1894) منصوبي لاءِ زمين حاصل ڪرڻ لاءِ استعمال ڪيو ويندو. LA ايڪٽ (1894) ۾ معاوضي جي شرحن تي تڪرار لاءِ شقون آهن. ٻنهي صورتن ۾، معاوضو ادا ڪيو ويندو جيڪو اثاثن جو مالڪ آهي. جيڪڏهن اهي اثاڻا گڏيل طور تي جوڙي جي ملڪيت آهن، پوءِ اها رقم ٻنهي ڌرين کي ادا ڪئي ويندي. بهرحال، جڏهن اثاڻا اڪيلو / غير شادي شده / الڳ ٿيل عورتن جي ملڪيت آهن، انهن کي معاوضو سڌو سنئون ملندو. حقدار ماڻهن کي چيڪن ذريعي معاوضو ادا ڪيو ويندو. ادائينگي لاءِ اهي شقون ڳالهين جي گڏجاڻين دوران پارٽين سان بحث ڪيون وينديون. سڀدا معاوضي جي ادائينگي ۾ دير ٿيڻ کان بچڻ لاءِ فنڊن جي بروقت بندوبست کي يقيني بڻائيندو

5.3.4 باقي 16 ڪلوميٽر رائيٽ آف وي مان بي گهر ٿيڻ

رائيٽ آف وي جي آخري 16 ڪلوميٽرن ۾ پروجيڪٽ جي آپريشنل علائقي مان ڪا به بي گهر ٿيڻ آر پي ايف جي شقن تي عمل ڪندي، بشمول هائوسنگ اپ گريڊ ۽ معيشت، سڀدا اڳ ۾ ئي نون اصولن جو هڪ سيٽ اختيار ڪري چڪو آهي ته جيئن غير رسمي رائيٽ آف وي آبادگارن (سي اي پي جي تحت) جي نقصان جي تلافِي ڪئي وڃي ۽ آر او او ۾ ان سائيٽ هائوسنگ اپگريڊن لاءِ اضافي مدد سان گڏ معيشت کي بهتر بڻائڻ لاءِ.

5.4 معيشت جي واڌاري ۽ مهارت جي تربيت

5.4.1 جائزو ۽ مقصد

جيئن اڳ بيان ڪيو ويو آهي، AED جي ڪري آمدني جي نقصان جي حد مٿي تمام محدود ۽ عارضي هئي عبوري دور ۾. آمدني جو نقصان ڪم جي ڏينهن جي نقصان جي ڪري وڌيڪ هو جيڪو مسمار ڪرڻ جي خرابي جي ڪري. اثر محدود ۽ عارضي هو. زمين مان ڪو به آمدني نقصان نه ٻڌايو ويو آهي؛ هڪ وڏي اڪثريت ٻڌايو ته اجرت جي مزدوري آمدني جو بنيادي ذريعو آهي ROW. ۾ يا ان جي آس پاس رهندڙ ماڻهن جو 85 سيڪڙو کان وڌيڪ پنهنجي فارم/روزاني اجرت جون سرگرميون جاري رکندا. گهر وارا زرعي زمين تي فصل نه پوکي رهيا آهن، بلڪه هاري يا مزدور آهن. معيشت جي پروگرام کي وڌيڪ مخصوص ۽ مختلف فردن ۽ گروهن لاءِ موزون بڻائڻ لاءِ، پراجيڪٽ تي عمل ڪرڻ دوران جنس، عمر گروپ، تعليم، مهارت، آمدني، گهريلو سائيز، ترجيحن ۽ اختيارن جي لحاظ کان اضافي آمدني ۽ معاشي سرگرمين جي ڊيٽا گڏ ڪئي ويندي.

معيشت جي تربيتي پروگرام (LTP) جو هڪ اهم مرڪز AED ۽ ٻين لاءِ تربيتي پروگرام ذريعي بحالي جي بجاءِ واڌارو هوندو جنهن جو مقصد موجوده صلاحيتن ۽/يا روزگار جي موقعن لاءِ نئين صلاحيتن کي مضبوط ڪرڻ آهي. LTP اڪرم واهه ۾ سڀني گهرن کي ڏيکيندو، خاص طور تي جيڪي (i) پنهنجي آمدني جو هڪ اهم ذريعو وڃائڻ جو امڪان آهي (يعني 10 سيڪڙو يا ان کان وڌيڪ آمدني/ڪاروبار وڃائي رهيا آهن) (ii) جيڪي جسماني طور تي AED جي ڪري گهرن کان بي گهر ٿيا آهن آپريشن/۽ زمين وٺڻ؛ ۽ (iii) ڪمزور گهراڻا، جيڪي غير متناسب طور متاثر ٿيا آهن ۽ انهن جي بي گهر ٿيڻ سان مقابلو ڪرڻ ۾ وڌيڪ مشڪل ٿي سگهي ٿي. هن مقصد کي حاصل ڪرڻ لاءِ، SIDA اضافي نقد ۽/يا قسم جي پروگرام لاءِ بندوبست رکيا آهن جهڙوڪ تربيتي پروگرام ظرفيت جي تعمير ۽ روزگار لاءِ. SIDA ٽريننگ ۽ ظرفيت جي تعمير جي مقصدن لاءِ هڪ تجربيڪار اين جي او/معيشت جي ماهر کي ڀرتي ڪندي

5.4.2 بهتر معيشت لاءِ ٽي جهڙا حڪمت عملي

نقد امداد ۽ اضافي آمدني جي مدد کان علاوه، سڀ پروجيڪٽ متاثر خاندان هيٺين غير نقدي ٽريننگ لاءِ اهل هوندا ۽ معيشت جي بحاليءَ لاءِ روزگار جا موقعا معيشت جي بحاليءَ لاءِ معيشت جي بحاليءَ واري تربيتي پروگرام (LTP) تحت.

(i) سنڌ ٽيڪنيڪل اينڊ ووڪيشنل ٽريننگ اٿارٽي (STEVTA) ذريعي مردن/عورتن لاءِ ووڪيشنل ٽريننگ جي سهولت ۽ ادا ڪيل SIDA

(ii) سنڌ رورل سپورٽ آرگنائيزيشن (SRSO) ۽ نيشنل رورل سپورٽ پروگرام (NRSP) ذريعي فارم جي بنياد تي تربيت ڏني وئي ۽ SIDA پاران ادا ڪئي ويندي

(iii) اڪرم واهه جي تعميراتي نيڪيدارن سان ترجيحي بنيادن تي روزگار جا موقعا. نيڪيدار غير ماهر/ ماهر مزدور (مرد ۽ عورت) کي مقامي برادرين مان عام معاهدي جي شقن تحت ملازمت ڏيندو.

5.4.2.1 فارم جي بنياد تي تربيت

اپريل 2022 ۾ ڪيل سروي ۾ انهن گهرن جي لسٽ تيار ڪئي وئي جن فارم جي بنياد تي تربيت ۽ ووڪيشنل ٽريننگ لاءِ پنهنجي دلچسپي جو اظهار ڪيو. جدول 5.4 ۽ 5.5 پيش ڪن ٿا سروي جا نتيجا، ترتيب وار. انفرادي جواب ڏيڻ وارن پاران بيان ڪيل وسيع ترجيحات آهن

جدول 5.4 زراعت جي بنياد تي تربيت

هنر جو قسم	ماڻهن جو انگ	سيڪڙو
زراعت - زراعت ۾ جديد ٽيڪنالاجي	583	51
مالداري جو انتظام	273	23
زمين جي استعمال جو انتظام (نقد فصل، پاجيون ۽ باغ)	296	26
	1,152	100

ذريعو: ڊي ڊي سروي (اپريل 2022)

5.4.2.2 ووڪيشنل ٽريننگ

سروي ڪيل متاثر گهرن جي ميمبرن مستقبل جي روزگار ۽ بهتر آمدني جي موقعن لاءِ ووڪيشنل مهارتن جي تربيت ۾ وڏي دلچسپي ڏيکاري. مردن لاءِ، ذڪر ڪيل ڪجهه تجارتن ۾ شامل آهن ڊرائيونگ، سيڪيورٽي گارڊ، ڪارپينٽري، پلمبري، اليڪٽريڪل، موبائيل مرمت، مڪينڪ ۽ ڪمپيوٽر جي تربيت. عورتن پڻ تربيت ۾ دلچسپي جو اظهار ڪيو جنهن ۾ ڪنگائي، سلائي، دستڪاري،

اچار/جام ٺاهڻ ۽ سبزي ڪٽڻ ۽ پيڪنگ شامل آهن. جدول 5.6 پروجيڪٽ واري علائقي ۾ مردن ۽ عورتن لاءِ تربيت جي قسمن جو اختصار ڪري ٿو

5.5. جدول هنري تربيت جا قسم

تربيت جو عنوان	شرڪت ڪندڙ	هنڌ
فارمنگ ۽ مالداري ۾ تربيت	مرد ۽ عورتون	فارمر فيلڊ اسڪول سرسو، اين آر ايس پي، ايگريڪلچر ايڪسٽينشن پروگرام
دستڪاري ۽ مارڪيٽنگ ۾ تربيت	عورتون	عورتاڻي سينٽر تي ڳوٺاڻي سطح جي تربيت جن کي دستڪاري جو تجربو هجي
ميشيني/اليڪٽرڪل ۽ ٻئي واپار ۾ تربيت	مرد ۽ عورتون	اسٽيوٽا

عملدرآمد دوران وڌيڪ تفصيلي انويٽري تيار ڪئي ويندي SIDA. پاران مقرر ڪيل اين جي اوز/معيشت جي ماهر عورتن لاءِ ٽريننگ تيار ڪرڻ ۾ مقامي اين جي اوز/عورتن جي ايجنسين سان هم آهنگ ڪندو SIDA. ٽريننگ جي فنڊنگ جي لاءِ هڪڙي رقم رکي ويندي جيڪا عمل جي دوران ضرورتن مطابق ترتيب ڏني ويندي.

TLP 5.4.3 ۽ TORs ۾ قدم

سيڊا لاڳاپيل تجربي سان گڏ هڪ قابل اين جي اوز/معيشت جي ماهر کي ڀرتي ڪندو ۽ معيشت جي واڌ ويجهه ۽ بهتري واري منصوبي (LEIP) جي منصوبابندي ۽ عمل درآمد ڪرڻ لاءِ ٽريڪ رڪارڊ قائم ڪندو. ٻين جي وچ ۾، TOR ۾ شامل هوندو پر هيٺين ڪمن تائين محدود نه هوندو:

(i) امڪاني تربيت ڏيندڙن جي معاشي سرگرمين جو تجزيو ڪريو (صنف، عمر گروپ، تعليم، صلاحيتن، آمدني، گهريلو سائيز، ترجيحن ۽ اختيارن جي لحاظ کان) انهن جي مخصوص مداخلتن جي ضرورتن جو جائزو وٺڻ لاءِ

(ii) ڪيترن ئي آمدني جي بحالي واري پروگرامن جي سڃاڻپ ڪريو (ٻنهي انفرادي ۽ گروپ مخصوص) فائدي وارن سان صلاح مشوري ۽ مارڪيٽ ۽ مالي تجزيي ذريعي

(iii) اداري جي نگراني ۽ بجيٽ لاءِ فريم ورڪ تيار ڪرڻ

LEIP (iv) پروگرام جي تشخيص ۽ اضافي مدد لاءِ فريم ورڪ جتي ضرورت هجي.

پروجيڪٽ جي ڪمن ۾ روزگار ۽ ووڪيشنل ادارن ۾ تريننگ لاءِ، اين جي او/معيشت جا ماهر SIDA/پروجيڪٽ ڊائريڪٽر جي مدد ڪندا امڪاني ۽ اهل ڪارڪنن، مختلف ٽريڊز لاءِ ترينين، تربيت لاءِ ادارا/مرڪز ۽ تربيتي پروگرامن کي هلائڻ لاءِ انتظام ڪرڻ، بشمول ڪوآرڊينيشن. مختلف آفيسن ۽ ادارن سان.

باب 6 SRMP لاڳو ڪرڻ لاءِ اداري جو فريم ورڪ

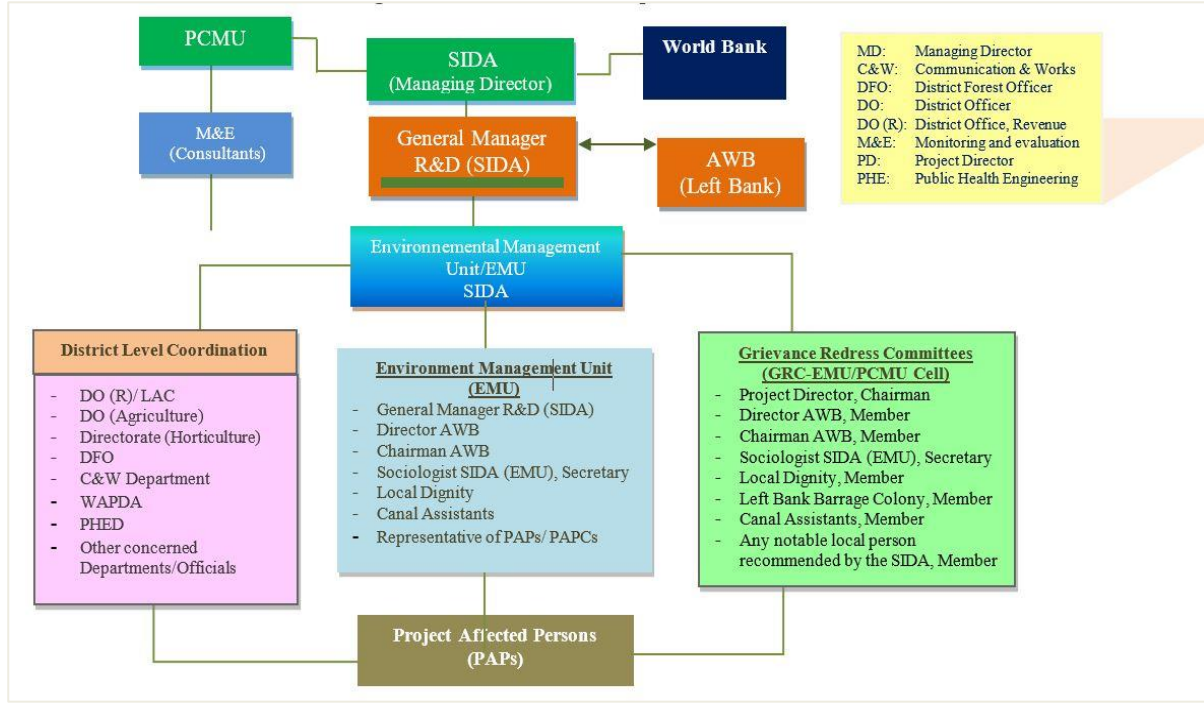
6.1 تعارف ۽ جائزو

هي باب SRMP تي عملدرآمد جي انتظامن کي بيان ڪري ٿو. مختلف ادارن ۽ تنظيمن جا ڪردار ۽ ذميواريون بيان ڪيون ويون آهن. SRMP لاڳو ڪرڻ جو احاطو (AED) a) گهرن کي نقد معاوضو، سائيت تي نگراني ڪيل آبادڪاري ۽ هائوسنگ اپ گريڊ؛ (b) مستقبل جي زمين جي قبضي سان لاڳاپيل سرگرميون؛ ۽ (c) پروجيڪٽ تي عمل ڪرڻ دوران AED ۽ ٻين متاثر ٿيل گهرن لاءِ معيشت وڌائڻ وارو پروگرام. ان مطابق، CAP، RAP ۽ LTP لاءِ اهم ڪمن جي هڪڙي سيٽ کي لاڳو ڪرڻ لاءِ قدامت جي نشاندهي ڪئي وئي آهي. پروجيڪٽ جي مجموعي عملن کي نظر ۾ رکندي هڪ ابتدائي SRMP عملدرآمد شيڊول پڻ تيار ڪيو ويو آهي

6.2 ادارتي سيٽ اپ

SRMP تي عملدرآمد ۽ نگرانيءَ جي مجموعي ذميواري SIDA - SWAT لاءِ پروجيڪٽ لاڳو ڪندڙ ادارو آهي. SIDA ۽ ايريا واٽر بورڊ (AWB/Leftbank) ٻئي آبپاشي کاتي جي اختيار هيٺ آهن ۽ آبپاشي کاتي کان بجيت وصول ڪن ٿا. AWB ڪينال جي عملن جو ذميوار آهي ۽ اڪرم واھه (RoW) (آبپاشي کاتي ذريعي) جو اصل مالڪ ۽ مئنيجر آهي. AWB وٽ SRMP کي لاڳو ڪرڻ ۾ مدد لاءِ وسيع شخصي طاقت آهي. SIDA AWB جي عام نگراني هيٺ آهي. SIDA، SRMP تي عمل درآمد لاءِ ذميوار هوندو، بشمول CAP عمل، نتيجا، GRCs، ٻيون لاڳاپيل ڪميٽيون، ۽ نگراني، تشخيص ۽ رپورٽنگ. SIDA اڳ ۾ ئي EA ڍانچي جي اندر SRMP جي تياري، عمل درآمد ۽ نگراني لاءِ وقف ٿيل ماحولياتي انتظام يونٽ (EMU) قائم ڪري چڪو آهي. اداري جي جوڙجڪ لاءِ تنظيمي چارٽ شڪل 6.1 ۾ آهي.

Figure 6.1: Institutional Setup for SRMP

6.3 کردار ۽ ذمیوارین

SRMP تي عملدرآمد جي سرگرمين ۾ SIDA جو مئنيجنگ ڊائريڪٽر شامل هوندو جنرل مئنيجر (R&D)/پروجيڪٽ ڊائريڪٽر-PMO جي آفيس ذريعي، ماحوليات مينيجمينٽ يونٽ، ضلعي انتظاميه/روينيو ڊپارٽمينٽ، پراجيڪٽ مينيجمينٽ ڪنسلٽنٽس/ نيڪيدار، GRC ۽ آزاد نگراني صلاحڪار. جيئن ته، عمل درآمد واري مرحلي دوران تمام گهڻي تعاون جي ضرورت پوندي. جدول 6.1 مختصر طور ڪمن ۽ ذمیوارين کي بيان ڪري ٿو.

PMO/PD (EMU) ذريعي SRMP (جي عمل درآمد، ڪوآرڊينيشن ۽ مجموعي نگراني جو ذمیوار آهي. PMO/پروجيڪٽ ڪوآرڊينيشن اينڊ مانيٽرنگ يونٽ (PCMU) به SRMP تي عملدرآمد جي نگراني جو ذمیوار هوندو.

ضلعي انتظاميه ۽ ٻيا لاڳاپيل ادارا ضلعي انتظاميا ۽ ٻيا لاڳاپيل ادارا جيئن ته C&W ، فاريستري،
رويني آفيس وغيره کي مڪمل مدد فراهم ڪرڻ لاءِ؛ EMU لاڳاپيل ادارن سان هم آهنگي ڪندو.

AWB/Left Bank AWB گهڻو ڪري CAP ۽ SRMP لاڳو ڪرڻ لاءِ فيلڊ آفيسرن جي مدد سان ذميوار
هوندو

رويني ڊپارٽمينٽ ضلعي ڪليڪٽر/ ڊپٽي ڪمشنر SIDA جي مدد ڪرڻ لاءِ زمين جي حصول/گفتگو
واري عمل ۾ گم ٿيل اثاثن جي تشخيص جي لحاظ کان؛ SIDA جي ڳالهين واري ٽيم انهن قيمتن
جي تعين جي ذميوار هوندي جنهن تي ڊي سي آفيس ذريعي ادائينگيون ڪيون وينديون.

GRCs PMO/EMU پاران ناهيا ويندا مقامي شرڪت سان فائدي وارن گروپن جي ڪنهن به
شڪايت جي حل لاءِ.

پروجيڪٽ صلاحڪار/

نيڪيدار هائوسنگ اپ گريڊ لاءِ منصوبابندي ۽ ڊزائين جا ذميوار آهن (يعني، SRSO)، LTP لاءِ اين جي
اوز؛ POE ۽ ٻيا پروجيڪٽ جا ماهر ۽ SRMP تي عملدرآمد ۾ PMO جي مدد ڪن ٿا. پروجيڪٽ جا
صلاحڪار PMO آفيس کي سماجي حفاظت جي تعميل جي اندروني نگراني ۾ مدد ڪندا ۽ وقتي
نگراني رپورٽون جمع ڪندا. پڻ، SRMP کي اپڊيٽ ڪرڻ ۾ مدد ڪندو.

اين جي اوز/مقامي ماهرن جي پرڻي ڪرڻ PMO تجربڪار اين جي اوز جون خدمتون حاصل
ڪنديون ٿيڪنيڪل ۽ مشاورتي خدمتن لاءِ هائوسنگ اپ گريڊ، ۽ معيشت جي پروگرامن لاءِ.

آزاد خارجي مانيٽر PMO SRMP جي وقتي نگراني لاءِ هڪ آزاد صلاحڪار/ماهر جون خدمتون حاصل
ڪندو؛ ماهرن کي ضروري مالي ۽ انساني وسيلا فراهم ڪيا ويندا ته جيئن ڪم کي موثر طريقي
سان انجام ڏئي سگهجي.

6.4 پروجيڪٽ مينيجمينٽ آفيس

جيئن ته اڪرم واهه وٽ هڪ وڏو آبادڪاري پروگرام آهي جنهن ۾ معاوضي، منتقلي ۽ اپ
گريڊيشن، ۽ معيشت ۾ واڌارو شامل آهي، پراجيڪٽ ڊائريڪٽر (PD) جي اڳواڻي هيٺ PMO آفيس
وٽ وقف عملي ۽ ماهر/ايجنسيون هونديون (يعني، هائوسنگ اپ گريڊ لاءِ SRSO ، LTP ، NGO)،

خارجي آزاد مانيٽر، (POE ذميواريون کٽڻ لاءِ، بشمول گهريل ڪوآرڊينيشن سرگرميون PMO آفيس CAP/SRMP جي منصوبابندي، ڊزائين، متحرڪ ۽ عمل درآمد ۾ ملوث هوندو.

PMO آفيس SIDA جي مدد ڪئي ويندي، SWAT جي ايگزيڪيوٽنگ ايجنسي، اڪرم واه SRMP جي مجموعي عمل درآمد لاءِ، بشمول CAP/SRMP تي عمل درآمد لاءِ فنڊن جي ورهاست SIDA AWBs ۽ PD/PMO آفيس جي مدد ڪندا. عملدرآمد جي ڪمن کي SIDA جي پروجيڪٽ ڪوآرڊينيشن اينڊ مانيٽرنگ يونٽ (PCMU) پاران پڻ مدد ملندي PMO آفيس اڪرم واهه سب پروجيڪٽ سان لاڳاپيل متاثر ٿيل گهرن جي شڪايتن ۽ شڪايتن جي حل لاءِ گزيت نوٽيفڪيشن ذريعي فيلڊ انجنيئرز/ٽيڪنيڪل اسٽاف ۽ پروجيڪٽ GRC کي نامزد ڪندو.

6.4.1 ماحولياتي انتظام ٽيم

PMO اندر EMU هڪ جنرل مئنيجر جي سربراهي ۾ آهي، جيڪو سڀني حفاظت سان لاڳاپيل ڪمن لاءِ ذميواري هوندو. وقف ٿيل EMU سماجيات جو ماهر ۽ ڪاٻي ڪناري AWB جا ٻه انجنيئر پي سي ايم يو جي مدد سان وڏي ذميواري کڻندا EMU. جنرل مئنيجر PD سان ويجهو ڪوآرڊينيشن برقرار رکندو، جيڪو پروجيڪٽ لاءِ عملي ذميواري رکي ٿو. ٻين جي وچ ۾، EMU ذميواري هوندو (i) CAP/SRMP جي ترجمي ۽ ظاهر ڪرڻ؛ (ii) متاثر ٿيل گهرن جي تصديق؛ GRC (iii) قائم ڪرڻ؛ (iv) ڪنهن به مسئلن جو حل ۽ فيلڊ سطح تي ڪوآرڊينيشن؛ (v) بندن تي PAs جو نوٽيفڪيشن؛ (vi) ڊيزائن ۽ ٽيڪنيڪل سپورٽ تي LCHU ۽ SRSO جو ڪوآرڊينيشن؛ ۽ (vii) عملدرآمد جي پيش رفت جي اندروني نگراني.

6.4.2 ڪاٻي ڪناري AWB/ فيلڊ آفيس جو ڪردار

ايريا واٽر بورڊ (ڪاٻي ڪناري) ۽ ان جا فيلڊ آفيسر CAP ۽ SRMP تي عملدرآمد ۾ اهم ڪردار ادا ڪندا. AWBs کان ادائگيون وصول ڪيون وينديون ضلعي روپنيو ۽ ٻين مناسب آفيسن ذريعي ادائگيون، جيئن قانون جي ضرورت آهي. AED معاوضي جي ادائگي تي عمل ڪيو ويندو ايگزيڪيوٽو انجنيئر (XEN) اڪرم واهه جي آفيس ذريعي. اڪرم واهه چار ڀاڱن تي مشتمل آهي، جن ۾ قاضي، شادي، گجا ۽ ڪهان شامل آهن. ذيلي ڊويزنل آفيسون مرڪزي طور تي واقع آهن ۽

اهڙيءَ طرح AED گهرن لاءِ آسان ٿي وينديون ته اهي وقت تي پنهنجا چيڪ وصول ڪن. هڪ معاوضي ڪميٽي قائم ڪئي ويندي هر هڪ سب ڊويزن ۾ XEN جي اڳواڻي ۾

ان کان علاوه، AWBs انهي ڳالهه کي يقيني بڻائيندو ته ڪٽ-آف تاريخ کان پوءِ COI ۾ وڌيڪ ڪا به تجاوز نه ڪئي وئي آهي. اهو AWBs جي سوشل موبلائيزيشن ٽيم (SMTs) ذريعي حاصل ڪيو ويندو SIDA SMTs کي CAP/SRMP جي پٿرائي ۾ مدد ڪنديون، منصوبا مٽائڻ ۽ اپ گريڊ ڪرڻ، ۽ متاثر برادرين سان آگاهي وڌائڻ ۽ رابطي ۾ ڪم، تربيت ۽ روزگار جا موقعا اپ گريڊ ڪرڻ دوران پروجيڪٽ ۾. هڪ عارضي SRMP عمل درآمد شيڊول ضميمه 5 ۾ آهي.

6.5 پروجيڪٽ ڪوآرڊينيشن ۽ مانيٽرنگ يونٽ جو ڪردار

PCMU SRMP جي عمل درآمد سان لاڳاپيل ڪوآرڊينيشن سرگرمين جو ذميوار هوندو ۽ عملدرآمد جي اڳپرائي جي نگراني ڪندو PCMU. عملو باقاعده سرگرمين جي نگراني لاءِ پروجيڪٽ سائيٽ جو دورو ڪندو ۽ فيلڊ ۾ عملدرآمد جي مسئلن جي جواب ۾ بروقت قدم کڻندو.

6.6 عمل درآمد جا ڪم CAP - RAP ۽ معيشت جي تربيت

6.6.1 CAP لاڳو ڪرڻ

CAP هڪ عملدرآمد تيار منصوبو آهي جنهن سان (i) AED گهرن جي مڪمل ۽ تصديق ٿيل فهرست؛ (ii) سڀني متاثر ٿيل اڏاوتن جي فهرست؛ (iii) معاوضي وارو پيڪيج؛ (iv) منظور ٿيل بجيٽ، ۽ (v) عمل درآمد جو سيٽ اپ. AWBs جي ذريعي CAP SIDA کي لاڳو ڪندو، خاص طور تي اهل الاؤنسز جي ادائينگين (ان سان گڏ اڏاوتن جي نقصان لاءِ نقد معاوضو) ترقي يافته عمل جي طور تي، منصوبي تي عمل ڪرڻ دوران هائوسنگ اپ گريڊ ۽ معيشت ۾ واڌارو. CAP عمل درآمد هڪ سماجي تياري واري منصوبي سان شروع ٿيندو جنهن ۾ معلوماتي مهڻ ۽ ڪميونٽي جي صلاح مشوري سان گڏ CAP عملن جي مڪمل پٿرائي، بشمول معاوضي جي ترسيل، منتقلي ۽ شڪايتن جو حل شامل آهي. سماجي تياري وارو مرحلو متاثر ٿيل برادرين سان ROW ۽ ترتيب سان تعلق قائم ڪرڻ ۾ مدد ڪري سگهي ٿو ۽ مسئلن، رڪاوٽن ۽ ممڪن حلن جي نشاندهي ڪرڻ ۾ مدد ڪري سگهي ٿو. اهو پڻ متاثر ٿيل برادرين کي گهربل اعتماد ۽ حوصلا فراهم ڪندو ته جيئن انهن جي آباد ٿيل گهرن ۾ رهڻ جي بهتر انتظامن لاءِ. جدول 6.2 SIDA پاران اڳ ۾ ئي ڪنيل اهم قدامت ۽ ڪمن جي فهرست ڏنل آهي

1. SIDA/AWB پاران منظور ڪيل CAP/SRMP جو ظاهر ڪرڻ مقامي ٻولي ۾ واضح ۽ ثقافتي طور تي پهچندڙ انداز ۾.

ايڪشن ورتو ويو AED: گهرن جي لسٽ اڳ ۾ ئي شيئر ڪئي وئي آهي. ۽ ٻيون سرگرميون جاري آهن. انڪشاف ڪيپ تي عملدرآمد ختم ٿيڻ تائين جاري رهندو.

2. عورتن جي عملي جي ذريعي صنف جي حوالي سان صلاح مشورو ۽ ڄاڻ ڏيڻ ۽ يقيني بڻائڻ لاءِ ته عورتن سان برابري جي صلاح ڪئي وڃي ۽ CAP جي نفاذ ۾ حصو ورتو وڃي.

ايڪشن ڪنيو ويو EMU: ڪيترن ئي گڏجاڻين کي منظر ڪيو آهي. جنس جي مخصوص صلاح مشوري جاري رهندي ۽ جاري رهندي.

3. فائل ٿيل سطح تي EMU جوڙڻ.

قدم ڪنيا ويا EMU: جي سربراهي جنرل مئنيجر اڳ ۾ ئي SIDA ۾ موجود آهي؛ فيلڊ آفيسون جلد ڪوليون وينديون.

4. نقد معاوضي جي ادائينگي چيڪن ذريعي سڀني اهل AED گهرن کي SIDA/AWBs لڳاپيل ضلعي/روينيو انتظاميه سان ڪم ڪندا.

5. گم ٿيل اثاثن ۽/يا آبادڪاري الاؤنس جي معاوضي سان لڳاپيل شڪايتن جو GRM ۽ حل.

ايڪشن ورتو ويو SIDA: اڳ ۾ ئي GRCs کي اطلاع ڏنو آهي.

6. ماهرن جو پينل SIDA (POE) کي CAP/SRMP لڳو ڪرڻ تي مشوري خدمتون مهيا ڪرڻ لاءِ.

ايڪشن ڪنيو ويو POE: آن بورڊ آهي ۽ اڳ ۾ ئي به ٻه ٻيڙا ملاقات ڪئي آهي SIDA جي رهنمائي ڪرڻ لاءِ CAP/SRMP لڳو ڪرڻ تي.

7. PMO/EMU پاران CAP تي عمل درآمد جي نگراني ۽ مهينن جي بنياد تي رپورٽنگ

ان کان علاوه، CAP کي لڳو ڪرڻ جا قدم، خاص طور تي هائوسنگ اپ گريڊ لاءِ، پڻ نشاندهي ڪئي وئي آهي. اهي جدول 6.3 ۾ ڏنل آهن.

ڪچي ۽ نيم پڪي گهرن جي ڊيزائن ۽ نگراني لاءِ مشاورتي خدمتن لاءِ SRSO جي ڀرتي.

CAP/هاؤسنگ اپگرید، حقدار، نقل مکاني جي منصوبابندي، ۽ معيشت جي قدمن تي ڪمپونيشن ۽ معلومات ظاهر ڪرڻ، بشمول عمل درآمد لاءِ ٽائم لائن.

AED گهرن، اسٽيڪ هولڊرز، برادرين، ۽ مقامي انتظاميه سان صلاح مشورو اعتماد ۽ ظرفيت کي وڌائڻ ۽ آبادي ۽ اپ گريڊنگ جي منتقلي کي منهن ڏيڻ لاءِ، خاص ڌيان سان عورتن جي سربراهن گهرن تي.

انويٽري / ڊيٽابيس جي تصديق ۽ تازو ڪاري ۽ عملدرآمد جي مقصدن لاءِ قابليت.

مقامي انتظاميا سان ڪوآرڊينيشن قائم ڪرڻ لاءِ مختلف ڪميٽيون جهڙوڪ GRCs/مقامي ڪميٽيون CAP/SRMP جي مطابق.

قانوني دستاويز جي قانوني دستاويزن جي منتقلي حقدار گهرن کي گڏيل طور تي ٻنهي زالن کي جتي ممڪن هجي

6.6.2 زمين وٺڻ لاءِ آر اي پي جمع ڪرائڻ

SIDA RPF ۾ مهيا ڪيل هدايتن تي عمل ڪندي RAP تيار ڪندو RAP. ۾ شامل هوندو (i) هائيڊولڪ ڍانچي لاءِ زمين جي حصول جو جائزو ۽ ROW تي غير رسمي آبادگارن تي اثرن جو في الحال الاٽمينٽ جي آخري 16 ڪلوميٽر ۾ رهندڙن - ٻنهي جسماني ۽ اقتصادي اصطلاحن ۾ ۽ هن SRMP ۾ اختيار ڪيل پاليسي ميٽرڪس کي استعمال ڪيو. (4.1 استحقات واري پاليسي ۽ ميٽرڪس RAP). جائزو ۽ منظوري لاءِ SRMP ۾ اضافو طور بئنڪ کي جمع ڪرايو ويندو.

6.6.3 اين جي او/ماهر ايجنسي LTP لاءِ

اڪرم واهه پروجيڪٽ واري علائقي ۾ ڪيتريون ئي اين جي اوز ڪم ڪري رهيون آهن - مثال طور نيشنل رورل سپورٽ پروگرام (NRSP) صحت، تعليم ۽ پاڻي جي شعبي ۾ ڪم ڪري رهي آهي ۽ فصلن ۽ جانورن جي خريداري لاءِ قرض فراهم ڪري ٿي. سڀدا پراجيڪٽ جي علائقي ۾ پروگرامن سان گڏ هڪ اين جي او/ماهر ايجنسي کي ڳولي ۽ آخر ۾ ڪرائي تي وٺي ويندي ته جيئن فائدو حاصل ڪندڙ گهراڻا اين جي اوز جي نيت ورڪ ۾ ڊگهي مدي واري مدد ۽ پائيدار ترقي لاءِ رهي سگهن.

ايل تي پي لاءِ TOR جي نظر ۾، جنهن ايجنسي کي پر تي ڪيو ويندو اهو پروجيڪٽ ڊائريڪٽر/EMU ۽ فيلڊ اسٽاف جي تعاون سان معيشت جي پروگرام لاءِ ذميواري هوندو. ايل تي پي کي اڪرم واهه جي اندر هڪ اسٽينڊل پروجيڪٽ وانگر ڊزائين ڪيو ويندو، شروعاتي طور تي ٽن سالن لاءِ توسيع جي شرطن سان، جيڪڏهن گهربل هجي. LTP جو مکيه مرڪز هوندو (i) امڪاني فائڊو ونڊرڙ گروپن جي سماجي متحرڪ؛ (ii) آمدني جي بحالي ۽ سڌارن لاءِ ترقياتي منصوبا؛ ۽ (ii) فائڊو حاصل ڪندڙ گروپن جي مجموعي سماجي ترقي لاءِ تربيت ۽ صلاحيت جي تعمير. پروجيڪٽ ڊائريڪٽر پروجيڪٽ ٽيم ۾ EMU سماجي ماهر جي ذريعي LTP جي نگراني ۽ نگراني ڪرڻ جو ذميواري هوندو.

6.7 ماهرن جو پينل

6 رڪني ماهرن جو پينل (پي او اي) قائم ڪئي وئي آهي جنهن ۾ تعليمي ماهرن، سيدا جي اڳوڻي عملي، انساني حقن جي ڪارڪنن ۽ سول سوسائٽي جي ميمبرن تي مشتمل آهي. POE CAP/SRMP تي عمل درآمد جي سرگرمين جو وقتي ۽ جامع جائزو وٺندو ۽ ماهرن جي راءِ فراهم ڪندو ته جيئن ڪنهن به خال کي پرڻ ۽/يا لاڳو ڪرڻ جي طريقن کي بهتر بڻائڻ لاءِ مناسب تجويزون ۽ قدم سان گڏ (ڏسو ضميمه 6 ۾ TOR). اڄ تائين، به پي او اي او اجلاس منعقد ڪيا ويا آهن. پي او اي کي ايم ڊي ۽ بين اعليٰ عملدارن منصوبي جي تياري جي صورتحال بابت بريفنگ ڏني. SIDA اڳ ۾ ئي POE جي سفارش تي عمل ڪيو آهي ته GRC جي سربراهي لاءِ هڪ آزاد رٿائڊ جج مقرر ڪيو وڃي. گڏوگڏ، POE SRMP بابت پاليسي جي مسئلن جي ظاهر ڪرڻ تي زور ڏنو. POE مشاورتي خدمتون شروعاتي طور تي 2 سالن لاءِ هونديون، ۽ بعد ۾ SRMP تي عمل درآمد جي مدت کي ڍڪڻ لاءِ وڌايون وينديون. فيلڊ دورو ۽ فيلڊ/SIDA اسٽاف سان ملاقاتن جي بنياد تي پيش رفت جو جائزو وٺڻ لاءِ POE ته ماهي اجلاس ڪندو. POE رپورٽن تي عمل ڪيو ويندو SIDA ۽ پروجيڪٽ جي ويب سائيت تي پوسٽ ڪيو ويندو.

باب 7 شڪايتن جي ازالو جا طريقا

7.1 GRM لاءِ دليل

SIDA اڳ ۾ ئي هڪ شڪايت ريڊريس ميڪنزم (GRM) قائم ڪري چڪو آهي جيڪو ڪنهن به تڪرار يا شڪايتن کي حل ڪري ٿو جيڪو SRMP تي عمل درآمد مان پيدا ٿئي ٿو. GRM جو هڪ

اهم مقصد سماجي تحفظات ۽ ٻين حقدارن تي ڪنهن به شڪايت ۽ تڪرار کي داخل ڪرڻ لاءِ طريقيڪار قائم ڪرڻ آهي ۽ پروجيڪٽ جي تحت CAP/SRMP قدمن کي آساني سان لاڳو ڪرڻ لاءِ مقامي طور تي حل ڪرڻ آهي. GRM سڀني قسمن جي اسٽيڪ هولڊرز کان گمنام ۽ رازداري جمع ڪرائڻ جي اجازت ڏيندو. پروسيس کي SIDA کي فعال ڪرڻ گهرجي ته هو اسٽيڪ هولڊرز جي مداخلت ۽ سرگرمين جي خلاف ڪنهن به شڪايت کي حل ڪري. هي باب مختصر طور تي عملن کي بيان ڪري ٿو، بشمول دستاويزن ۽ GRC جي نتيجن جي ظاهر ڪرڻ. نتيجي طور، جي آر سي سسٽم منصوبي کي عوام آڏو جوابده بڻائيندو ۽ مقامي سطح تي ترقياتي عمل کي جمهوري بڻائيندو.

GRM 7.2 جا مقصد

جيئن ته GRM هڪ "اضافي-قانوني" تڪرار حل ڪرڻ وارو ميڪانيزم آهي، GRCs گهڻو ڪري پروجيڪٽ سان لاڳاپيل حقدار يا فائدين سان معاملو ڪندو؛ ملڪيت/عنوانن سان لاڳاپيل ڪو به تڪرار، جيڪي قانوني نوعيت جا آهن، مناسب عدالتي/انتظامي ڊومينز تي ڇڏيا ويندا. جڏهن ته، اهڙين حالتن ۾، PMO/EMU لاڳاپيل ايجنسي سان هر آهنگي ڪندو ۽ تڪرار جي حل کي آسان بڻائيندو.

GRM جا مقصد آهن (i) يقيني بڻائڻ ته اڪرم واهه سب پراجيڪٽ OP4.12 جي گهرجن سان تعميل ڪري ٿو؛ (ii) بروقت طريقي سان CAP/SRMP عمل درآمد مان پيدا ٿيندڙ سڀني شڪايتن کي حل ڪري ٿو. (iii) پروجيڪٽ جي عملي ۽ اسٽيڪ هولڊرز جي وچ ۾ اعتماد جا رشتا قائم ڪرڻ؛ (iv) هڪ قائم ڪيل مواصلاتي نظام ذريعي متاثر ماڻهن سميت اسٽيڪ هولڊرز جي وچ ۾ شفافيت پيدا ڪرڻ؛ ۽ (v) پروجيڪٽ جي عملي ۽ متاثر ڌرين جي وچ ۾ لاڳاپن جي اعتماد کي مضبوط ڪرڻ.

7.3 اڪرم واهه جي آر سي

SIDA قائم ڪئي وئي آهي ۽ اڳ ۾ ئي GRC کي اطلاع ڏنو ويو آهي جنهن ۾ هيٺيان ميمبر شامل آهن (ٽيبل 7.1). هي ان رڪني ڪميٽي هڪ رٽائرڊ جج جي سربراهي ۾ آهي ۽ SIDA/AWB فيلڊ اسٽاف ۽ متاثر برادرين جي نمائندن تي مشتمل آهي

جدول 7.1 خدشا ختم ڪرڻ واري ڪاميٽي (جي آر سي)

عهدا	ميمبر
چيئرمين	ريٽائرڊ سيشن جج
وائيس چيئرمين	ڊائريڪٽر ليفٽ بئنڪ ڪينالس ايريا واٽر بورڊ
ميمبر	چيئرمين/ مڪ ميمبر ليفٽ بئنڪ ڪينال ايريا واٽر بورڊ
ميمبر	ايگزيڪيوٽو انجنيئر اڪرم واه
ميمبر	ڪينال اسسٽنٽ (ڊائريڪٽر طرفان نامزد ڪيل)
ميمبر	سيڊا جو جنرل مئنيجر ٽرانزيشن
سيڪريٽري ميمبر	سوشالاجسٽ/سيڊا جو فوڪل پرسن
ميمبرس	2 نامزد نمائندا

AED/پروجيڪٽ جي اثرن ۽ متاثر ماڻهن جي تعداد کي نظر ۾ رکندي، مختلف حقدارن تي شڪايتون ۽ تڪرار پيدا ٿيڻ جو تمام گهڻو امڪان آهي - مثال طور، (i) نقصان جي پروجيڪٽ جي فهرست قائم ڪرڻ ۾ اڻڄاتل غلطيون؛ (ii) مردم شماري/سروي دوران جائز متاثر ٿيل گهرن کي خارج ڪرڻ؛ (iii) اثائن جي قيمت تي تڪرار؛ (iv) ملڪيت تي تڪرار؛ ۽ (v) معاوضي جي ادائينگي ۾ دير. اهو توقع آهي ته شڪايتن جي اڪثريت معاوضي ۽ الاؤنس جي قابليت سان لاڳاپيل هوندي، ۽ گم ٿيل اثائن جي قيمت GRC جا ڪم آهن شڪايتن جو ازالو ڪرڻ ۽ پراجيڪٽ ۽ تڪراري ڌرين لاءِ اطمينان بخش حلن تائين پهچڻ ۽ پروجيڪٽ تي عمل ڪرڻ ۾ دير ٿيڻ کي روڪڻ. پروجيڪٽ مقامي سطح تي GRCs پڻ قائم ڪندو ته جيئن پروسيس کي PAPS تائين پهچڻ ۾ آڻي سگهجي.

7.4 GRC عمل ۽ ٽائم لائن

جدول 7.2 اڪرم واھ سب پروجيڪٽ پاران منظور ڪيل GRC عملن کي بيان ڪري ٿو. SIDA GRC سسٽم کي آساني سان هلائڻ لاءِ اڳ ۾ ئي قدم کنيا آهن - مثال طور، (i) مارچ 2022 ۾ GRM ڪميٽي جو انڪشاف ۽ (ii) شڪايت رجسٽر اڳ ۾ ئي موجود آهي شڪايتن کي ايس ايم ايس، ٽيليفون، اي ميل، ۽ ماڻهن ۾ جمع ڪرائڻ لاءِ. GRC شڪايتون ٻڌي ۽ حل ڪندي، شڪايت جي وصولي کان 5 ۽ 30 ڏينهن جي وچ ۾ وٺندي، تڪرار يا شڪايت جي نوعيت جي بنياد تي

جدول 7.2 GRC: پروسيس ۽ ٽائم لائن

سير # سرگرميون ذميواريون ٽائم لائن ريمارڪس

1 ذيلي ڊويزنل آفيسن/ عوامي هنڌن تي سماجي شڪايت رجسٽر/ شڪايت باڪس جي جاءِ AWB سيپٽمبر 2022 شڪايت ذاتي طور تي سماجي شڪايت رجسٽر ۾ رڪارڊ ڪري سگهجي ٿي

GRM 2 ڪميٽي جو ظاهر/

مارچ 2022 ۾ نظر ثاني ٿيل CAP سروي دوران AWB PAs لاءِ ميڪنزم اڳ ۾ ئي مڪمل ڪيو ويو CAP تي عمل درآمد دوران جاري رکڻ لاءِ

3 شڪايتن جي جمع ڪرائڻ CAP PAs عمل درآمد جي مدت ايس ايم ايس، ٽيليفون، اي ميل، ذاتي طور تي، SIDA/AWB ويب سائيٽ ذريعي

4 شڪايتون سيڪريٽري جي آر سي ڪميٽي جا دستاويز جيئن ئي شڪايتون مليون-

5 شڪايت جي رسيد موڪلڻ واري سيڪريٽري GRC وصول ڪئي-

6 جي GRC پهرين گڏجاڻي - شڪايت جي وصولي جي 05 ڏينهن اندر-

7 شڪايت جو حل ۽ دستاويز - شڪايت جي وصولي جي 10 ڏينهن اندر-

8 جي GRC 2 ڊسٽرڪٽ اجلاس - شڪايت جي وصولي جي 20 ڏينهن جي اندر جيڪڏهن پهرين اجلاس ۾ شڪايتون حل نه ٿي سگهيا آهن، پوءِ 2 ڊسٽرڪٽ اجلاس سڏبو

جي آر سي جو 9 ٽين اجلاس - وصولي جي 30 ڏينهن اندر جيڪڏهن شڪايتون 2 اجلاس ۾ حل نه ٿي سگهيون، ته پوءِ 3 اجلاس کي حل ڪرڻ لاءِ سڏيو ويندو

10 تڪراري کي GRC جي نتيجن جو اطلاع - GRC پاران فيصلي جي 7 ڏينهن اندر اضافي ادائگيون (جيڪڏهن ڪو به هجي) SIDA پاران 30 ڏينهن اندر ڪرڻ گهرجن

7.5 رسائي ۽ شڪايتون جمع ڪرائڻ

تجربي مان معلوم ٿيو آهي ته زمين تي GRM ڍانچي جي اثرائتي عملدار/ذميوار ماڻهن تائين پهچ سان تمام گهڻو جڙيل آهي، جيڪي ڪم ڪندڙ هفتي ۾ موجود سموريون شڪايتون وصول ۽ جواب ڏئي سگهن ٿا ته جيئن ماڻهو اچن ۽ انهن سان ڳالهائي سگهن. اڪرم واهه ۾، سموريون شڪايتون ڊائريڪٽر جنرل/EMU - سوشيالوجسٽ ڏانهن موڪلي وينديون. شڪايتون ذاتي طور تي، لکڻ، زباني طور تي فون تي، فيڪس، اي ميل يا ڪنهن ٻئي ميڊيا ذريعي ڪري سگهجن ٿيون. رابطي جي معلومات يا اي ميل رابطا اي ميل شڪايتون جمع ڪرڻ ۾ آهن

جدول 7.3 شڪايتون جمع ڪرائڻ لاءِ رابطي جا تفصيل

نالو	عهدو	ٽيليفون	اي ميل	هند
	جه ايم - اي ايم يو			سيڊا آفيس حيدرآباد

وڌيڪ، DG-EMU هيٺ ڏنل تفصيلن سان شڪايتن جي رجسٽريشن فارم تيار ڪندو (a): شڪايتون رجسٽر ڪندڙ شخص جو نالو؛ (b) مڪمل رابطي جا تفصيل، قومي سڃاڻپ، فون نمبر؛ (c) شڪايتن جي نوعيت جو مختصر بيان (دستاويزن سان، جتي ضرورت هجي)؛ (d) متاثر ٿيل شخص جي دستخط؛ ۽ (e) تاريخ ۽ وقت سان گڏ رڪارڊنگ آفيسرن جو نالو ۽ دستخط. شڪايت ڪندڙ شخص کي رڪارڊنگ آفيسر کان شڪايتن جي حوالي سان هڪ سرڪاري ميمو ملندو ته جيئن فالو اپ ڪارروائي ڪئي وڃي. شڪايتون ڪنهن به دستياب چينل ذريعي حاصل ڪري سگهجن ٿيون ۽ سسٽم ۾ رکيون وينديون ۽ GRC پاران حل ڪيو ويندو جيئن جدول 7.2 ۾ ذڪر ڪيو ويو آهي.

GRC 7.6 دستاويزن، نتيجو ۽ ظاهر ڪرڻ

شڪايتن ۽ تڪرارن تي رڪارڊ ۽ ڪم ڪندڙ GRCs ۾ شڪايت جي تاريخ، شڪايت ڪندڙ جا تفصيل، شڪايت جي وضاحت، ڪيل قدم، عمل ڪرڻ جو ذميوار شخص، جائزو وٺڻ ۽ غور لاءِ ڪميٽي کي GRC فائل جمع ڪرايو ويندو. EMU سماجيات جو ماهر (يعني ميمبر-سيڪريٽري) شڪايتون گهٽائڻ لاءِ ڪنيل سمورن قدمن کي رڪارڊ ڪرڻ جو ذميوار هوندو. لکت ۾ يا زباني (يا فون ذريعي) وصول ڪيل سڀ شڪايتون داخل ڪيون وينديون ۽ صحيح طور تي رڪارڊ ۽ دستاويز ڪيا ويندا. EMU ان لاءِ هڪ مناسب فارم ٺاهيندي جيڪا ورهائڻ لاءِ اردو ۾ آهي

GRC جي بحثن ۽ فيصلن جا نتيجا لکت ۾ EMU آفيس طرفان متاثر ڌر کي مقرر وقت جي اندر مطلع ڪيا ويندا. GRC پاران ڪنيل فيصلا/SIDA پروجيڪٽ تي لازمي آهن ڪنهن به اضافي انعام يا معاوضي جي حوالي سان جيڪي تڪرار ڪندڙن کي ادا ڪيا وڃن. GRCs پاران انعام پارٽين کي 30 ڏينهن اندر PMO آفيس طرفان ادا ڪيا ويندا.

مختلف GRCs تي ميٽنگ منٽن کي رڪارڊ ڪيو ويندو ۽ فيصلا ڪيا ويندا ڪيس رڪارڊ دستاويز ۾ ان پٽ جو حصو ۽ لاڳاپيل GRCs پاران صحيح طور تي داخل ڪيو ويندو. سڀ GRC لاڳاپيل دستاويز EMU آفيس طرفان برقرار رکيا ويندا. GRC جي ڪارروائي عالمي بئنڪ، خارجي/آزاد مانيٽر ۽ ٻين دلچسپي رکندڙ ڌرين طرفان جائزي لاءِ دستياب هوندي. GRC سرگرمين جو هر سال جائزو ورتو ويندو ۽ پروجيڪٽ جي ويب سائيٽ تي پوسٽ ڪيو ويندو ۽ ٻين اسٽيڪ هولڊرز کي دستياب ڪيو ويندو

باب 8 لاڳت ۽ فنانسنگ پلان

8.1 جائزو

هي باب SRMP لاءِ CAP قدمن سان لاڳاپيل اشاري واري قيمت فراهم ڪري ٿو (مثال طور، گم ٿيل اڏاوتن لاءِ نقد رقم، الاؤنس، هائوسنگ اپ گريڊ، هائوسنگ اپ گريڊ، معيشت وڌائڻ لاءِ ٽريننگ، ۽ زمين جي حصول/بحالي جي سرگرمين لاءِ زمين وٺڻ ۽ باقي 16 ڪلوميٽر ڊگهائي. اڪرم واهه. ڪل تخميني SRMP بجيٽ 542.13 PKR ملين/USD2.297 ملين آهي (ڏسو ٽيبل 8.1). CAP قدمن لاءِ لاڳت جو تخمينو، خاص طور تي گم ٿيل اڏاوتن لاءِ معاوضو ۽ اپ گريڊنگ، مختلف سرڪاري کاتن/ايجنسن پاران استعمال ڪيل موجوده شرحن تي ٻڌل آهن. زمين وٺڻ جي قيمت، وڻ/فصل وغيره ۽ ٽريننگ

جي خرچن تي عمل ۾ ڪجهه ترميمن جي ضرورت ٿي سگهي ٿي. تفصيل بعد ۾ باب ۾ الڳ الڳ پيش ڪيا ويا آهن.

جدول 8.1 ڪاٿو لڳايل ايس آر ايم پي جي لاڳت واري سمري

معاوضي جا ائٽر	ملين رپين ۾ ڪيپ جا اڀاءُ
ڍانچي جي نقصان لاءِ ڪيش	308.55
الائونس (بي هنڌ وڃڻ، معيشت ۽ ڪمزوري)	74.23
سب ٽوٽل	382.78
هائوسنگ اپگرڊ	63.38
تربيت (زرعي ۽ هنري)	46.04
ايل اي ۽ آر مستقل ۾ زمين جي حصول ۽ رهيل 16 ڪلو ميٽرن لاءِ	49.93
ڪل	542.13
يو ايس ڊالر ۾ 2.297 ملين / 236 پاڪستاني رپين ۾ 8 جولاءِ 2022	

8.2 CAP/SRMP فنانسنگ

SRMP جو CAP حصو (PKR 308.55+74.23 = PKR382.78/M) مڪمل طور تي سنڌ حڪومت طرفان فنڊ ڪيو ويندو. PC-1 جي مطابق، CAP وٽ AED خاندانن کي معاوضي جي ادائينگي لاءِ 300 ملين جي منظور ٿيل بجيت آهي. جڏهن ته، CAP معاوضي ۽ الائونسز جي ڪل تخميني لاڳت 382.78 ملين رپيا آهي، بشمول آپريشنل ۽ غير متوقع خرچ. SIDA کي GoS کان اضافي فنڊ (يعني 82.78 ملين) ملندا. باقي بجيت (يعني، هائوسنگ اپ گرڊ، تربيت ۽ LA&R لاءِ زمين وٺڻ وغيره) کي SIDA پاران SWAT پروجيڪٽ - PC1 تحت ڪانٽيپارٽ فنڊز ذريعي فنانس ڪيو ويندو. ضميمه 7 صرف اڏاوتن لاءِ نقد معاوضي جي لاڳت جي تخميني جا تفصيل تي مشتمل آهي.

SRMP 8.3 لاءِ لاڳت جو اندازو

8.3.1 CAP جي ادائينگين لاءِ خرچ جو تخمينو (ڍانچو ۽ الاٽونسز)

جدول 8.2 استحقاق واري ميٽرڪس جي مطابق ساخت ۽ ٻين الاٽونسز جي ادائينگين لاءِ لاڳت جي تخميني جو تفصيلي بيان ڏئي ٿو

جدول 8.2 اصلاحي منصوبي تي عملدرآمد جي ادائينگين لاءِ اندازي موجب لاڳت

سامان جي قيمت	ڪل لاڳت / رپين ۾ ملين		
الف. اڏاوتن لاءِ نقد معاوضو (رهائشي، تجارتي ۽ ٻيا)			
1. رهائشي ڍانچو	247.60		
2. تجارتي ڍانچو	23.03		
3. ٻيا ڍانچا	16.63		
4. آپريشنل لاڳت (انتظامي ۽ نگراني)	3.87		
5. غير متوقع قيمت	17.40		
سب ٽوٽل	308.55		
ب. منتقلي/معيشت ۽ ڪمزوري الاٽونس			
تفصيل	حددخلين واري مهڙ ۾ متاثر اهل گهراڻا	حددخلين واري مهڙ ۾ متاثر في گهراڻي جو	ڪل لاڳت رپين ۾ / ملين

	الاٽونس رپين ۾		
30.900	25,000	1236	6. بي گهر ٿيڻ جو الاٽونس
12.360	10,000	1236	7. منتقلي لاءِ ٽرانسپورٽ جي لاڳت
2.250	25,000	90	8. معيشت الاٽونس حددخلين جي متاثر دڪانن وغيره لاءِ
1.350	25,000	54	9. عورت سربراه گهراڻا
27.375	25,000	1095	10 غربت جي لڪير کان هيٺ
74.235			سب ٽوٽل
382.785			ڪل الف+ب

8.3.2

گهر جي اپ گريڊنگ ۽ LTP لاءِ تخميني خرچ

جدول 8.3 ري-هاؤسنگ ۽ LTP لاءِ تخميني قيمت پيش ڪري ٿو. ان ۾ منتقلي ۽ ڪمزور گروپن لاءِ نقد الاٽونس ۽ ووڪيشنل ٽريننگ جي قيمت شامل آهي. هاؤسنگ اپ گريڊيشن ۽ معيشت کي وڌائڻ واري تربيت جي ڪل تخميني لاڳت 104.42 ملين رپيا آهي

جدول 8.3 اندازي موجب گهرن کي بهتر بنائڻ ۽ تربيت لاءِ

تفصيل	اهل ماڻهن جو انگ	في گهراڻي / ماڻهو لاءِ گرانٽ رپين ۾	ڪل رپيا ملين ۾
الف. غريبن لاءِ هائوسنگ اپ گريڊ (ڪچي جهوپڙي کان ڪچي گهر/سيمي پڪي تائين) رهائشي/تجارتي			
گهر جي واڌاري لاءِ گرانٽ ڪچا گهراڻا	188	135,000	25.38
گهر جي واڌاري لاءِ گرانٽ نيم پڪا گهر	100	30,000	3.00*
پاڻي ۽ صفائي جون سهولتون، سولر پينلز، گيس اسٽوز وغيره.	1000	25,000	25.00**
ٽيڪنيڪل خدمتون / SRSO		Lump sum	10.00

ب. زرعي بنياد تي تربيت (7 ڏينهن تربيت ڏيندڙ جي معاوضي ۽ في ڏينهن جي خرچي سميت)			
زراعت - جديد ٽيڪنالاجي جو استعمال	583	20,000	11.66
چوپايو مال	273	20,000	5.46
زمين جي استعمال جي منصوبه بندي	296	20,000	5.92
سب ٽوٽل			23.04
ٽ. فني تربيت (تربيت جي في سميت ۽ تربيت جي ميعاد جو معاوضو)			

4.00	20,000	200	عورتن لاء دستڪاري جي تربيت (پروجيڪٽ سائيت ۾ ڪميونٽي سطح جي تربيت)
4.00	20,000	200	مشيني / برقي ۽ ٻين واپار ۾ تربيت
10.00	Lump sum		NGO خدمتون (B&C لاء)
5.0	Lump sum		آزاد ٿيڻ پارٽي نگراني صلاحڪار (پوسٽ آڊٽ سميت)
23.0			سب ٽوٽل
109.42			ڪل الف+ب+ت
<p>نوٽ: هيءَ هڪ عارضي رقم آهي، فرض ڪيو ته اتي 100 غريب نيم پڪا گهراڻا آهن جن وٽ 30,000 رپين جي گهٽتائي آهي.</p> <p>ڪجهه نقطي تي اهو بهتر حساب ڪرڻ گهرجي. اهو هاڻي تقريباً 100 آمريڪي ڊالر في گهراڻو آهي، جيڪو صحيح لڳي ٿو.</p>			

LA&R 8.3.3 لاءِ تخميني لاڳت ۽ باقي 16 ڪلوميٽر ڊگهائي

جدول 8.4 مستقبل جي زمين جي قبضي، آبادڪاري ۽ معيشت جي سرگرمين سان لاڳاپيل اشاري ۽ ابتدائي قيمت فراهم ڪري ٿو. هن مرحلي تي، RAP بجيت عارضي آهي؛ لاڳت جي تخميني تي نظرثاني ڪئي ويندي ۽ تازو ڪاري ڪئي ويندي جڏهن حتمي ڊيزائن وڌيڪ صحيح ڊيٽا (يعني زمين، اڏاوتون، فصل، وڻ) ۽ ٻين نقصانن جهڙوڪ آمدني ۽ معيشت جا ذريعا، ۽ ڪمزوري ۽ غربت جي صورتحال سان دستياب ٿي ويندي. يونٽ جي قيمتن جو بنياد (ڍانچي وغيره لاءِ) ساڳيو آهي CAP. تفصيل ضميمه 8 ۾ ڏنل آهن.

جدول 8.4 ريسيتلمت ايڪشن پلان لاءِ بجيت

تفصيل	ڍانچن جو انگ	متاثر گھراڻن جو انگ	اندازن معاوضو رپين پر ملين
اڏاوتون (رهائشي، تجارتِي ۽ ٻيا)	151	112	13.856
زمين جو معاوضو (19.47 ايڪڙ)		Lump sum	26.869
فصل جو معاوضو		92	3.559
خانگي وڻ	462	23	1.777
ذيلي ٽوٽل			32.205
انتظامي ۽ آپريشنل خرچ			3.870
مجموعي قيمت			49.931

باب 9 مانيٽرنگ ۽ اڀياس

SRMP 9.1 مانيٽرنگ ٿاسڪ، جائزو ۽ تشخيص

SRMP مانيٽرنگ جا ڪم وسيع طور تي ورهايل آهن CAP (i) لاڳو ڪرڻ؛ (ii) هائوسنگ اپ گريڊ ۽ معيشت ۾ واڌارو؛ ۽ RAP (iii) ضميمه جي تياري ۽ عمل درآمد. سڀني صورتن ۾، اهم سرگرمين ۾ متاثر ٿيل گهرن/ برادرين سان صلاح مشوري شامل هوندي؛ ظاهر ڪرڻ؛ حقن جي ترسيل؛ شڪايت جو حل؛ منتقلي / هائوسنگ اپ گريڊ؛ الاٽونسز / فائڊن جي ادائينگي؛ ۽ آمدني ۽ معيشت جي تربيت.

مانیٽرنگ جسماني ۽ مالي مقصدن ٻنهي تي ڌيان ڏيندو، ۽ متاثر ماڻهن کي مهيني جي بنياد تي حقدار پهچائڻ. اهو گهڻو ڪري اندروني نگراني طور سمجهيو ويندو ٻنهي پيش رفت ۽ ڪارڪردگي جو جائزو وٺڻ لاءِ خارجي جائزي/آزاد نگراني سان. پروجيڪٽ M&E سرگرمين لاءِ ڪافي وقت، وسيعا ۽ فنڊ فراهم ڪندو، خاص طور تي آبپاشي شعبن ۾ مستقبل جي پاليسين ۽ منصوبن لاءِ CAP/RAP مان سکيل سبق جو جائزو.

9.2 M&E طريقا ۽ اشارا

(i) پروجيڪٽ تي عملدرآمد دوران جاري پيش رفت جو جائزو وٺڻ ۽ (ii) پروجيڪٽ کان اڳ ۽ بعد ۾ اي پيز ۽ متاثر ٿيل برادرين جي حالتون M&E. طريقن ۾ اشارا ۽ معيار شامل آهن جن ۾:

(a) عمل جا اشارا، جن ۾ پراجيڪٽ ان پٽ، خرچ، اسٽاف جي مقرري شامل آهي؛

(b) اي اي ڊي/گهرن جي تعداد جي لحاظ کان ٻاهر نڪرندڙ اشارا يا نتيجا جن کي معاوضو ڏنو ويو ۽ آباد ڪيو ويو ۽ ٻيهر حاصل ڪيو ويو يا بحال ٿيو ۽/يا انهن جي معيشت کي بهتر ڪيو ويو؛

(ج) اڪرم واھ جي ذيلي پروجيڪٽ جي ڊگهي مدي واري اثر سان لاڳاپيل اشارا ROW ۾ ۽ ان جي چوڌاري ماڻهن جي زندگين تي.

9.3 اندروني نگراني

پهرين ٻن قسمن جا اشارا، پروسيس ۽ فوري نتيجن ۽ نتيجن سان لاڳاپيل، اندروني طور تي SIDA پاران PCMU ذريعي مانيٽر ڪيا ويندا/EMU. سماجي ۽ آبادڪاري جو ماهر PCMU ۽ AWDs کي M&E سرگرمين ۾ ضروري فني مدد فراهم ڪندو. مقامي معلومات متاثر برادرين سان صلاح مشوري جي صورت ۾ ورتي ويندي ۽ نگراني ٽيم ۾ AEDs نمائندن جي شرڪت. پروجيڪٽ ڊائريڪٽر مجموعي منصوبي جي سطح جي نگراني لاءِ ذميوار هوندو. پي سي ايم يو بئنڪ کي ته ماهي بنيادن تي رپورٽ ڪندو CAP/RAP عمل درآمد جي ترقي ۽ ڪارڪردگي تي.

9.4 خارجي نگراني ۽ TORs

SIDA CAP/SRMP مانيٽرنگ جي نگراني ۽ تشخيص لاءِ هڪ ٻاهرين آزاد ماهر/ايجنڊا کي ڀرتي ڪندو. SIDA جي مشوري سان خارجي نگراني ماهر چونڊيو ويندو.

سرگرميون. اهي مهينا مانيترننگ رپورٽون CAP/RAP تي عمل درآمد جو جائزو وٺنديون ۽ رڪاوٽن کي به نمايان ڪنديون ۽ ضرورت جي صورت ۾ بهتريءَ لاءِ طريقا ۽ طريقا تجويز ڪنديون.

ٻاهرين نگراني جو ماهر پڻ نگراني ڪندو

CAP/RAP تي آزاديءَ سان عمل ڪرڻ ۽ SIDA ۽ بئنڪ کي به سالي رپورٽون جمع ڪرائڻ. خارجي مانيترن جائزو رپورٽون سڌو سنئون بئنڪ کي جمع ڪرائيندو ۽ اهو طئي ڪندو ته ڇا ۽ ورلڊ بئنڪ جي رضامندي. خارجي مانيترن هڪ حصو وٺندڙ تشخيصي فريم ورڪ ٺاهيندو ۽ مانيترننگ ڪم شروع ڪرڻ کان اڳ ورڪشاپ منعقد ڪندو انهن مقصدن، بجيت ۽ مدي جي روشنيءَ ۾ جيڪي CAP/RAP ۾ مقرر ڪيا ويا هئا.

ٻاهرين نگراني دوران اهم ڪم شامل آهن:

(i) SIDA/EMU جي رهنمائي ڪرڻ لاءِ CAP/RAP آپريشن ۽ مئنيجمينٽ سسٽم کي بهتر ڪرڻ لاءِ، جيڪڏهن ضرورت هجي

(ii) اندروني نگراني سسٽم ۽ نتيجن جو جائزو وٺو ۽ بهتري لاءِ هدايتون پيش ڪريو

(iii) سڃاڻپ ڪريو، فيلڊ جي تصديق جي ذريعي، CAP/RAP بيس لائين ڏيڻا ۾ ڪنهن به خال ۽ ڏيڻا کي اپڊيٽ ڪرڻ لاءِ قدم تجويز ڪريو، جيڪڏهن گهربل هجي

(iv) CAP/RAP جي عمل درآمد جي آزاد نگراني ڪرڻ جي شرطن ۾، پر هيٺين تائين محدود نه آهي:

(a) تصديق، ڊيزائن ۽ تعمير جي لحاظ کان AED ري-هائوسنگ جو معيار

(b) استعمال ڪيل قيمتن ۾ ڪافي ۽ معاوضي جي ادائينگي

(ج) اڪرم واهه لاءِ زمين وٺڻ لاءِ ڳالهين واري طريقي جي ڪارڪردگي

(d) حقدارن جي ترسيل، منتقلي ۽ الاٽونسز جي مناسبيت جيڪي ڪمزور گروپن کي فراهم ڪيا ويا آهن

(e) معاوضي جي ادائينگي جي بروقت، ۽

f) مشوري جي اثرائتي ۽ شڪايتن جي ازالي جي ميڪانيزم تي ڌيان ڏيڻ سان ڪيئن متاثر ٿيل ماڻهن جي خدشات، خاص طور تي عورتن ۽ ٻين ڪمزور گروپن کي رڪارڊ ڪيو وڃي ٿو ۽ ان کي خطاب ڪيو وڃي.

خارجي مانيٽرنگراني دورن جي بنياد تي آزاد رپورٽون تيار ڪندو ۽ اصلاحي عملن لاءِ سفارشون پيش ڪندو، جتي ضرورت هجي؛ سڀيا سبق جي سڃاڻپ؛ آزاد سروي جي الڳ ڊيٽابيس کي برقرار رکڻ؛ ظرفيت جي ترقي جي ڪوششن جي حمايت؛ ۽ ڪاميابي ۽ ناڪامي جي لحاظ کان عمل مان اهم سبق حصيداري ڪريو.

9.5 ٻيهر آبادي وارو ڊيٽابيس

سموري معلومات CAP/RAP جي متعلق مسئلن سان لاڳاپيل زمين جي حصول، AED گهرن ۽ ٻي گهرين جي اثر، منتقلي/معيشت جو تجربو EMU/AWD فيلڊ اسٽاف ۽ صلاحڪارن پاران گڏ ڪيو ويندو. هن ڊيٽا کي ڪمپيوٽرائيزڊ ڪيو ويندو EMU هڪ ڊيٽابيس ۾ پراجيڪٽ تي عمل ڪرڻ دوران استعمال ڪرڻ، نگراني ۽ رپورٽنگ مقصدن لاءِ آبادڪاري جي انتظام لاءِ.

9.6 M&E رپورٽنگ جي گهرج

PCM/EMU CAP/RAP جي نگراني ۽ ان تي عمل درآمد لاءِ ذميوار هوندو ۽ آبادڪاري بابت مهيني جي پيش رفت جي رپورٽ تيار ڪندو يا نه CAP/RAP جا مقصد حاصل ڪيا ويا آهن، ۽ وڌيڪ اهم ڳالهه اها آهي ته ڇا AED ري-هاؤسنگ ۽ آباد ٿيل گهرن جي معيشت بحال ڪئي وئي آهي. / وڌايو ويو.

نگراني ۽ آزاد تشخيصي رپورٽون باقاعده وقفن تي پيش ڪيون وينديون جيئن جدول 9.1 ۾ بيان ڪيو ويو آهي. جدول M&E سان لاڳاپيل مختلف رپورٽن لاءِ مواد ۽ وقت تي تفصيل فراهم ڪري ٿو. SIDA انتظاميا بئنڪ سان رپورٽون شيئر ڪندي. رپورٽون پڻ پروجيڪٽ جي ويب سائيٽ تي پوسٽ ڪيون وينديون.